II

(Nezakonodajni akti)

SKLEPI

SKLEP KOMISIJE (EU) 2021/2034

z dne 10. junija 2021

o državni pomoči SA.28599 ((C 23/2010) (ex NN 36/2010) (ex CP 163/2009)) Kraljevine Španije za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih (zunaj avtonomne skupnosti Kastilja – Manča)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2021) 4048)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 108(2), prvi pododstavek, Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ([1]), in ob upoštevanju teh pripomb,

Ob upoštevanju naslednjega:

1. **POSTOPEK**

(1) Komisija je 18. maja 2009 prejela pritožbo družbe SES Astra S.A. (v nadaljnjem besedilu: Astra). Predmet pritožbe je bila domnevna shema državne pomoči, ki so jo španski organi sprejeli v zvezi s preklopom z analogne na digitalno televizijo na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih v Španiji. Astra je trdila, da je bila shema nepriglašena in je zato pomenila nezakonito pomoč, kar je povzročilo izkrivljanje konkurence med platformo satelitske radiodifuzije in platformo prizemne radiodifuzije.

(2) Izpodbijana shema izhaja iz Zakona št. 10/2005 z dne 14. junija 2005 o nujnih ukrepih za spodbujanje digitalne prizemne televizije, liberalizacijo kabelske televizije in podporo pluralnosti ([2]). Nadaljnja zakonodaja, sprejeta v zvezi s postopkom prehoda na digitalno prizemno televizijo, med drugim vključuje Kraljevi odlok št. 944/2005 z dne 29. julija 2005 o odobritvi nacionalnega tehničnega načrta za digitalno prizemno televizijo ([3]) (v nadaljnjem besedilu: NTN); Kraljevi odlok št. 945/2005 z dne 29. julija 2005 o odobritvi splošnih predpisov za zagotavljanje storitev digitalne prizemne televizije ([4]); Odredbo ITC/2476/2005 z dne 29. julija 2005 o odobritvi tehničnih predpisov in predpisov za zagotavljanje storitev digitalne prizemne televizije ([5]) ter Kraljevi odlok št. 920/2006 z dne 28. julija 2006 o odobritvi splošnih predpisov za zagotavljanje storitev radijske in kabelske televizijske radiodifuzije ([6]).

([1]) UL C 337, 14.12.2010, str. 17.

([2]) Ley 10/2005, de 14 de junio, de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo. BOE número 142, 15.06.2005; http://www.boe.es/boe/dias/2005/06/15/pdfs/A20562-20567.pdf.

([3]) Real Decreto 944/2005, de 29 de julio, por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre. BOE número 181, 30.07.2005; http://www.boe.es/boe/dias/2005/07/30/pdfs/A27006-27014.pdf.

([4]) Real Decreto 945/2005, de 29 de julio, por el que se aprueba el Reglamento general de prestación del servicio de televisión digital terrestre, https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2005-13114.

([5]) Orden ITC/2476/2005, de 29 de julio, por la que se aprueba el Reglamento técnico y de prestación del servicio de televisión digital terrestre, https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2005-13117.

([6]) Real Decreto 920/2006, de 28 de julio, por el que se aprueba el Reglamento general de prestación del servicio de difusión de radio y televisión por cable, https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-15301.

(3) Komisija je z dopisom z dne 29. septembra 2010 obvestila Kraljevino Španijo, da je sprejela odločitev o sprožitvi formalnega postopka preiskave iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) v zvezi z zadevno pomočjo za celotno območje Španije z izjemo avtonomne skupnosti Kastilja – Manča, za katero je sprožila posebno preiskavo ([7]). Sklep Komisije o začetku postopka (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka) je bil 14. decembra 2010 objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* ([8]). Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe glede ukrepa.

(4) Španija se je na zahtevo po predložitvi pripomb iz sklepa o začetku postopka po podaljšanju roka odzvala z dopisom z dne 30. novembra 2011. Poleg centralne ravni države so svoje pripombe in odgovore na vprašanja iz sklepa o začetku postopka predložili še organi iz Asturije, Aragonije, Baskije, Kastilje in Leona, Kastilje – Manče ([9]), Extremadure, Galicije, Rioje, Madrida in Murcie.

(5) Komisija je prejela tudi pripombe družbe Radiodifusión Digital SL (Radiodifusión) z dopisom z dne 11. januarja 2011, družbe Grupo Antena 3 in združenja UTECA (Union de Televisiones Comerciales Asociadas) z dopisoma z dne 28. januarja 2011, družbe Gestora La Sexta z dopisom z dne 31. januarja 2011, družbe Abertis Telecom SA (ki se od 1. aprila 2015 imenuje Cellnex Telecom S.A., v nadaljnjem besedilu: Abertis ali Cellnex) z dopisom z dne 2. februarja 2011 ter družb Astra in Telecinco z dopisoma z dne 4. februarja 2011. Komisija je z dopisoma z dne 19. januarja 2011 in 9. februarja 2011 posredovala navedene pripombe Španiji ter ji dala priložnost, da se odzove nanje. Španija je svoje pripombe posredovala z dopisoma z dne 22. februarja 2011 in 14. marca 2011.

(6) Med preiskavo je potekalo več srečanj: med Komisijo in Španijo dne 11. in 12. aprila 2011, med Komisijo in Astro dne 14. aprila 2011, med Komisijo in Abertisom dne 5. maja 2011 ter med Komisijo in združenjem UTECA dne 5. julija 2011. Potem ko je Španija večkrat prostovoljno predložila informacije, vključno z mnenji Baskije z dne 24. februarja 2011, je bila na Španijo z dopisom z dne 14. februarja 2012 naslovljena formalna zahteva za pojasnila. Po podaljšanju roka je Španija predložila odgovore z dopisom z dne 16. aprila, ki so mu sledili dopisi z dne 15., 19. in 25. junija 2012. Ker so bile informacije še vedno delno pomanjkljive, je Komisija 9. avgusta 2012 Španiji poslala zahtevo po dodatnih informacijah. Po podaljšanju roka je Španija predložila odgovore z dopisom z dne 10. oktobra 2012, ki mu je sledil dopis z dne 30. oktobra 2012.

(7) Poleg tega je Abertis 22. junija 2011 in 25. julija 2012 prostovoljno predložil dodatne informacije. Astra je predložila dodatne informacije z dopisi z dne 21. julija 2011, 16. maja 2011, 8. septembra 2011 in 11. novembra 2011, ki so bili vsi poslani Španiji z zahtevo po predložitvi pripomb.

(8) Komisija je 19. junija 2013 sprejela Sklep 2014/489/EU (v nadaljnjem besedilu: Sklep iz leta 2013) ([10]) v skladu s členom 7 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 ([11]). Člen 1 Sklepa iz leta 2013 je določal, da je bila državna pomoč, dodeljena operaterjem prizemne televizijske platforme za uvedbo, vzdrževanje in upravljanje omrežja digitalne prizemne televizije na območju II, izvedena v nasprotju z določbami člena 108(3) PDEU in da ni bila združljiva z notranjim trgom, razen pomoči, ki je bila dodeljena v skladu z merilom tehnološke nevtralnosti. Člen 3 Sklepa iz leta 2013 je odrejal izterjavo navedene nezdružljive pomoči od operaterjev digitalne prizemne televizije ne glede na to, ali so pomoč prejeli neposredno ali posredno.

([7]) Odločitev Komisije 2010/C 335/08 z dne 29. septembra 2010 (UL C 335, 11.12.2010, str. 8).

([8]) Odločitev Komisije 2010/C 337/07 z dne 29. septembra 2010 (UL C 337, 14.12.2010, str. 17).

([9]) Poleg predložitve pripomb v zvezi s to zadevo je avtonomna skupnost Kastilja – Manča predložila tudi svoje mnenje o zadevi C 24/2010.

([10]) Sklep Komisije 2014/489/EU z dne 19. junija 2013 o državni pomoči SA.28599 (C 23/10 (ex NN 36/10, ex CP 163/09)) Kraljevine Španije za uvedbo digitalne prizemne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih (zunaj avtonomne skupnosti Kastilja in Manča) (UL L 217, 23.7.2014, str. 52).

([11]) Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

(9) Službe Komisije so po sprejetju Sklepa iz leta 2013 Španiji pomagale oblikovati vzorčno predlogo za tehnološko nevtralne razpise. Predloga je bila dokončana 14. oktobra 2014. Službe Komisije so dale Španiji čas do 31. oktobra 2014, da vse zadevne španske avtonomne regije in mesta objavijo nove, tehnološko nevtralne razpise na podlagi navedene predloge. Kot je opisano v oddelku 2.3, ta pogoj ni bil izpolnjen.

(10) Španija in nekateri upravičenci so pri Splošnem sodišču vložili različne ničnostne tožbe zoper Sklep iz leta 2013. Splošno sodišče je 26. novembra 2015 zavrnilo vse navedene tožbe in potrdilo Sklep iz leta 2013 ([12]). Na sodbe Splošnega sodišča so bile vložene pritožbe pri Sodišču. Sodišče je zavrnilo pritožbe, ki so jih vložile Španija, Baskija in Itelazpi, Katalonija in CTTI, Navarra de Servicios y Tecnologías ter Cellnex Telecom in Retevisión ([13]). Vendar pa je 20. decembra 2017 na podlagi pritožbe avtonomne skupnosti Galicije in Retegala razglasilo ničnost zadevne sodbe Splošnega sodišča ([14]) in Sklepa iz leta 2013 ([15]), ker Komisija ni navedla razlogov za selektivnost zadevnega ukrepa.

(11) Po razglasitvi ničnosti Sklepa iz leta 2013 je Astra na lastno pobudo predložila različne pripombe (22. in 30. januarja 2018, 29. maja 2018, 15. junija 2018 in 11. januarja 2019), v katerih je izrazila svoja stališča o posledicah razglasitve ničnosti. Med preiskavo je potekalo več srečanj na pobudo strank: 28. junija 2018 med Komisijo in Cellnexom, 19. septembra 2018 med Komisijo in Astro ter 16. oktobra 2018 med Komisijo in Španijo. Španija je 31. oktobra 2018 predložila pregled razpisnih postopkov in drugih ukrepov, ki so jih izvedle avtonomne skupnosti po sprejetju Sklepa iz leta 2013. Komisija je z dopisom z dne 14. decembra 2018 zahtevala dodatne informacije od Španije. Španija je dodatne informacije predložila 19. februarja 2019. Španija je Komisiji 19. marca 2019 je posredovala pripombe Baskije z dne 4. februarja 2019. Komisija je 4. aprila 2019 Španiji poslala zahtevo za pojasnila, na katero je Španija odgovorila 10. maja 2019. Komisija je 26. aprila 2019 poslala dodatne zahteve za pojasnila, v katerih je pozvala Španijo, Itelazpi, Cellnex, Retevisión, CTTI, Navarra de Servicios y Tecnologias, SA, Retegal in Astro, naj izrazijo svoja stališča o selektivnosti ukrepov glede na sodbo Sodišča v zadevi C-70/16 P. Astra je na zahtevo za pojasnila odgovorila 27. maja 2019, Cellnex in Itelazpi pa 13. junija 2019. Španija je na navedeno zahtevo za pojasnila odgovorila 14. junija 2019. Komisija je 1. oktobra 2020 španskim organom poslala zahtevo za pojasnila v zvezi z najnovejšimi ukrepi, izvedenimi na podlagi Sklepa iz leta 2013. Španija je na to zadnjo zahtevo za pojasnila odgovorila 19. oktobra 2020 in 5. februarja 2021.

2. **PODROBEN OPIS POMOCI**

2.1 **Ozadje**

2.1.1 *Pritožba*

(12) Pritožnik je operater satelitske platforme. Družba SES ASTRA (v nadaljnjem besedilu: Astra), ki je bila leta 1985 ustanovljena kot Société Européenne des Satellites (SES), je bila prvi zasebni satelitski operater v Evropi. Astra upravlja satelitski sistem ASTRA, ki zagotavlja celovit portfelj radiodifuzijskih in širokopasovnih rešitev za stranke v Evropi in zunaj nje. Družba neposredno razširja radijske in televizijske programe več milijonom gospodinjstev ter zagotavlja internetni dostop in omrežne storitve javnim organom, velikim družbam, MSP in posameznim gospodinjstvom.

([12]) Sodbe v zadevah T-465/13, Comunidad Autónoma de Cataluña in CTTI/Komisija, EU:T:2015:900; T-462/13, Comunidad Autónoma del País Vasco in Itelazpi/Komisija, EU:T:2015:902; T-461/13, Španija/Komisija, EU:T:2015:891; T-463/13 in T-464/13, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija, EU:T:2015:901; T-487/13, Navarra de Servicios y Tecnologías/Komisija, EU:T:2015:899; T-541/13, Abertis Telecom in Retevisión I/Komisija, EU:T:2015:898.

([13]) Glej sodbe v zadevah C-81/16 P, Španija/KomisijaEU:C:2017:1003; združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 P, Comunidad Autónoma del País Vasco in drugi/Komisija; EU:C:2017:999.

([14]) T-463/13 in T-464/13, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija, EU:T:2015:901.

([15]) Sodba Sodišča z dne 20. decembra 2017 v zadevi C-70/16 P, Comunidad Autónoma de Galicia in Retegal/Komisija, EU:C:2017:1002. Glej zlasti točke od 57 do 63.

(13) Astra v svoji pritožbi trdi, da ukrepi, ki so jih vlada in avtonomne skupnosti sprejele za oddaljena in manj urbanizirana območja Španije, kršijo načelo tehnološke nevtralnosti, saj predvidevajo prizemni prenos kot edino možno pot k digitalizaciji. Astra se zlasti sklicuje na primer Kantabrije. Na podlagi razpisa za razširitev pokritja z digitalno televizijo na celotno ozemlje Kantabrije, ki je bil objavljen januarja 2008, je regionalna vlada Kantabrije izbrala Astro, da prek svoje platforme zagotavlja nekodirane kanale. Novembra 2008 pa je regionalna vlada prekinila navedeno pogodbo. Po mnenju Astre so organi prekinili pogodbo, ko so že vedeli, da bo centralna vlada financirala posodobitev analognega prizemnega omrežja. V dopisu kantabrijskih organov z dne 7. novembra 2008 je pojasnjeno, da je bila pogodba prekinjena, ker je centralna vlada medtem sprejela sklepe v zvezi z razširitvijo pokritja z digitalno televizijo na celotno območje Španije ([16]). Tako naj bi primer Kantabrije kazal, da bi Astra lahko konkurirala na navedenem trgu, sklepi centralne vlade pa so ji to onemogočili.

2.1.2 *Sektor*

(14) Zadeva se nanaša na sektor radiodifuzije, v katerem so akterji pogosto dejavni na različnih ravneh verige storitev radiodifuzije.

(15) „Izdajatelji televizijskega programa“ so uredniki televizijskih kanalov, ki kupujejo ali producirajo lastne televizijske vsebine in jih povezujejo v kanale. Dostop do kanalov se nato zagotovi javnosti prek različnih platform (na primer satelita, digitalne prizemne televizije, kabla, IPTV). Po mnenju zakonodajalca so storitve radiodifuzije v Španiji javna služba in bi jih morali zato zagotavljati javni izdajatelji televizijskega programa (Radiotelevisión Española, RTVE) ter zasebni izdajatelji televizijskega programa z državno koncesijo ([17]). Ti nekodirani kanali so gledalcem zagotovljeni brezplačno. Da bi lahko prebivalci učinkovito koristili ugodnosti te javne službe, pravo nalaga obveznosti najmanjšega pokritja za prenose, zaupane javnim izdajateljem televizijskega programa in zasebnim operaterjem s koncesijo. Posledično morajo javni izdajatelji televizijskega programa pokrivati vsaj 98 % španskega prebivalstva, zasebni izdajatelji televizijskega programa pa vsaj 96 % prebivalstva. Nacionalni izdajatelji televizijskega programa v Španiji nimajo v lasti nacionalnega omrežja za radiodifuzijo. Zato sklepajo sporazume z operaterji platform, prek katerih posredujejo svoje vsebine in s tem izpolnjujejo obveznosti pokritja.

(16) „Operaterji platform“ (ali omrežni operaterji) ([18]) so zasebni ali javno nadzorovani subjekti, ki upravljajo potrebno infrastrukturo (na primer prenašajo in oddajajo signal), s čimer se javnosti zagotavljajo kanali, ki jih producirajo izdajatelji televizijskega programa. Operaterji platform lahko vzpostavijo tudi potrebno infrastrukturo in zagotovijo strojno opremo. Ob vzpostavitvi televizijskega sektorja je bila na voljo samo analogna prizemna platforma. Z razvojem tehnologije je bilo na trgu na voljo vse več platform, in sicer: satelitska platforma, kabelska platforma, v zadnjem času pa tudi IPTV ([19]), ki za oddajanje televizijskega signala izkorišča širokopasovno povezavo.

(17) „Dobavitelji strojne opreme“ so proizvajalci ali monterji potrebnih delov infrastrukture in naprav, potrebnih za gradnjo različnih platform.

(18) Pri prizemni radiodifuziji se televizijski signal pošlje iz televizijskega studia v center za razpošiljanje signala (glavni center), ki je običajno last omrežnega operaterja in ga ta tudi upravlja. Nato se signal iz centra za razpošiljanje signala (glavnega centra) prenese in razpošlje v centre za radiodifuzijo, ki jih upravlja omrežni operater (na primer televizijski oddajnik); včasih se signal prenese prek satelita. Na koncu se signal iz centrov za radiodifuzijo oddaja

([16]) Astra je prekinitev pogodbe izpodbijala pred Sodiščem prve stopnje v Santanderju (postopek št. 1728/2009), ki je 23. decembra 2011 kantabrijskim organom odredilo, naj Astri izplačajo odškodnino za neupravičeno prekinitev pogodbe. Sodišče ni odkrilo nikakršne kršitve pogodbe s strani Astre, ki bi upravičevala prekinitev pogodbe. Po mnenju sodišča je bil eden od razlogov za prekinitev pogodbe odločitev centralne vlade Španije, da razvije nacionalno strategijo za digitalno prizemno televizijo. Glej sodbo št. 000313/2011 Sodišča prve stopnje v Santanderju.

([17]) Koncesija vključuje dodelitev frekvence za prizemno radiodifuzijo.

([18]) Izraza „operaterji platform“ in „omrežni operaterji“ se v besedilu Sklepa uporabljata izmenično.

([19]) „Internet Protocol Television“ je izraz, ki se uporablja za sklicevanje na distribucijske sisteme televizijskih in video signalov prek elektronskega komunikacijskega omrežja, ki uporablja internetni protokol.

v gospodinjstva. Za digitalizacijo analognega prizemnega omrežja je treba zamenjati oddajnike zemeljskega signala. Ker ima digitalni signal ožji razpon kot analogni in nova tehnologija zato zahteva bolj razpršeno omrežje, pa je lahko za ohranitev enakega pokritja ali njegovo razširitev potrebna tudi vzpostavitev novih centrov za razpošiljanje signala.

(19) Pri satelitski radiodifuziji je signal poslan v center za razpošiljanje signala (glavni center), od koder se nato prek satelita oddaja v gospodinjstva. Druga možnost je, da se signal pošlje iz televizijskega studia neposredno do satelita, če je televizijski studio opremljen z ustreznimi napravami. Gledalec mora imeti satelitski krožnik in sprejemnik. Da bi se povečalo satelitsko pokritje v regiji, mora biti zemeljska oprema nameščena v strankinem gospodinjstvu.

(20) Kar zadeva geografsko pokritje, bi satelitska platforma lahko pokrila skoraj 100 % španskega ozemlja, medtem ko prizemna platforma zajema približno 98 %.

2.1.3 *Ozadje*

(21) Preiskovani ukrep je treba proučiti v okviru digitalizacije radiodifuzije, ki je bila izvedena ali se izvaja na prizemnih, satelitskih in kabelskih platformah. V primerjavi z analogno radiodifuzijo je prednost digitalizirane radiodifuzije povečana zmogljivost prenosa zaradi učinkovitejše uporabe radiofrekvenčnega spektra. Preklop na digitalno tehnologijo je zlasti pomemben za prizemno radiodifuzijo, za katero je frekvečni spekter, ki je na voljo, omejen. Po drugi strani ima satelitski prenos to prednost, da deluje na popolnoma drugačnem frekvenčnem pasu, na katerem je na voljo dovolj frekvenc.

(22) S preklopom z analogne na digitalno televizijo se sprošča znaten visokokakovostni radijski spekter znotraj tako imenovane „digitalne dividende“, ki bo prost za uporabo elektronskih komunikacijskih storitev. Ta digitalna dividenda in zlasti frekvenca 790–862 MHz (v nadaljnjem besedilu: frekvenčni pas 800 MHz) lahko spodbudita sektor elektronskih komunikacij, močno vplivata na konkurenčnost in rast ter zagotovita številne družbene in kulturne koristi ([20]).

(23) „Digitalna dividenda“ bi se lahko najbolje izkoristila s preklopom s prizemne platforme na drugo platformo ali z analogne na digitalno prizemno radiodifuzijo. Predvidela bi se lahko tudi kombinirana rešitev, ki vključuje različne platforme ([21]).

(24) Vendar pomanjkanje frekvenc v primeru prizemne radiodifuzije ostaja težava tudi po digitalizaciji. Na to kaže tudi dejstvo, da je morala španska vlada kmalu po zaključku preklopa z analogne na digitalno televizijo aprila 2010 premestiti izdajatelje televizijskega programa s frekvenčnega pasu 800 MHz na drug frekvenčni pas. Premestitev multipleksov digitalne prizemne televizije, dodeljenih izdajateljem televizijskega programa, je povzročila dodatne stroške in dodelitev dodatne državne pomoči, ki jo je Komisija razglasila za nezdružljivo ([22]). Poleg tega Španija podpira sprostitev pasu 700 MHz za prizemne televizijske storitve z nadomestili za gospodinjstva in ponudnike televizijskih storitev. Po eni strani ukrep zagotavlja nadomestilo lastnikom večstanovanjskih zgradb za stroške,

([20]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Kako digitalno dividendo pretvoriti v družbeno korist in gospodarsko rast (COM(2009) 586) vključuje predlog, naj države članice prenehajo uporabljati frekvenčni pas 800 MHz za radiodifuzne storitve z visokimi močmi in do datuma, ki bi se določil na ravni EU, v celoti izvedejo odločbo EU o tehnični uskladitvi.

([21]) Za Francijo glej, na primer, državno pomoč N666/2009 –Sprememba sheme pomoči N 111/2006; za Slovaško glej državno pomoč N671/2009 – Preklop na digitalno televizijsko radiodifuzijo na Slovaškem. V Španiji: državna pomoč SA.28685 (2011/NN) – Sprejem digitalne televizije v Kantabriji. Poudariti bi bilo treba tudi, da na preiskovanih oddaljenih in manj urbaniziranih območjih v Španiji (v nadaljnjem besedilu: območje II) ni bilo vedno mogoče zagotoviti televizijskega signala prek platforme digitalne prizemne televizije, zato je bil v nekaterih primerih izbran satelitski prenos.

([22]) Glej Sklep Komisije (EU) 2016/2395 z dne 5. avgusta 2016 o državni pomoči SA.32619 (2012/C (prej 2011/N)), ki jo je Kraljevina Španija priglasila za nadomestilo določenih stroškov za sprostitev digitalne dividende (UL L 361, 31.12.2016, str. 1).

nastale zaradi prilagajanja televizijskih sprejemnikov. Celotni proračun znaša 150 milijonov EUR. Po drugi strani pa ukrep zagotavlja nadomestilo zasebnim ponudnikom televizijskih storitev za stroške, nastale zaradi prilagajanja sistemov radiodifuzije. Celotni proračun znaša 10 milijonov EUR ([23]).

(25) Kar zadeva televizijsko radiodifuzijo, bi prizemni digitalni prenos v prihodnosti lahko nadomestila širokopasovna tehnologija, saj bodo dostopovna omrežja naslednje generacije najverjetneje postala prevladujoča tehnologija prenosa. Vendar v Španiji taka dostopovna omrežja naslednje generacije za zdaj niso splošno geografsko pokrita.

(26) V Španiji danes obstajajo štiri platforme prenosa: digitalna prizemna tehnologija (DVB-T), satelit (DVB-S), kabel (DVB-C) in IPTV. Digitalna prizemna tehnologija je poglavitna platforma za nekodirane javne in zasebne španske kanale ([24]). Glavni operater prizemnega omrežja je Abertis, ki nadzoruje tudi satelitskega operaterja Hispasat. Obstajajo tudi številni lokalni telekomunikacijski operaterji, ki prenašajo signale digitalne prizemne tehnologije, ki so običajno povezani z nacionalnim omrežjem Cellnexa. Plačljivi televizijski kanali se večinoma prenašajo prek satelita, kabla ali IPTV. Glavna satelitska operaterja sta Astra in Hispasat.

(27) Da bi Španija zagotovila preklop z analogne na digitalno televizijo, je v okviru postopka digitalizacije v obdobju 2005–2009 sprejela vrsto regulativnih ukrepov, ki so zadevali prizemno omrežje, kot je opisano v oddelku 2.2. Centralni španski organi so razdelili špansko ozemlje na tri različna območja:

— Območje I – vključuje veliko večino španskega prebivalstva, stroške preklopa pa so krili izdajatelji televizijskega programa, in sicer so zasebni izdajatelji televizijskega programa pokrili 96 % prebivalstva, javni izdajatelji televizijskega programa pa 98 %. Ker so stroške nosili izdajatelji televizijskega programa, državna pomoč ni bila potrebna. Preklop z analogne na digitalno prizemno televizijo pomeni stroške za potrošnike, saj morajo kupiti integrirano digitalno televizijo ali pa TV-komunikator za digitalno prizemno televizijo ([25]).

— Območje II – manj urbanizirana in oddaljena območja, ki zajemajo 2,5 % prebivalstva, ki je javne in zasebne kanale v preteklosti sprejemalo prek analogne prizemne televizije. Ker pa preklop na digitalno tehnologijo zahteva posodobitev obstoječih centrov za razpošiljanje signala in gradnjo novih, so bile potrebne znatne naložbe v prizemno omrežje. Izdajatelji televizijskega programa niso imeli dovolj velikega tržnega interesa, da bi zagotavljali storitev na območju II, zato niso hoteli kriti stroškov digitalizacije. Španski organi so zato vzpostavili preiskovano shemo državne pomoči za posodobitev obstoječih centrov za razpošiljanje signala in gradnjo novih, s čimer so želeli zagotoviti, da bodo prebivalci, ki so do takrat prejemali zasebne in javne kanale prek analogne prizemne televizije, še naprej prejemali vse kanale prek digitalne prizemne televizije. Ta postopek je bil splošno znan kot „razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo“ (tj. razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo v večji meri, kot je bilo obvezno za komercialne izdajatelje televizijskega programa). Podobno kot na območju I preklop na digitalno prizemno televizijo na območju II pomeni stroške za potrošnike, saj morajo kupiti integrirano digitalno televizijo ali pa TV-komunikator za digitalno prizemno televizijo.

— Območje III – območja, kjer televizijskih storitev zaradi topografije ni mogoče zagotavljati prek prizemne platforme in se zato zagotavljajo prek satelita. Prenos nekodiranih televizijskih signalov na območju III zagotavlja Hispasat. Ker se televizijske storitve zagotavljajo prek satelita, morajo potrošniki kriti stroške nakupa satelitskih krožnikov in TV-komunikatorjev.

([23]) Komisija je te ukrepe ocenila in 12. aprila 2019 v skladu s členom 107(3)(c) PDEU sprejela odločitev o nenasprotovanju v zadevi SA.51079 (2018/N) – Španija – Pomoč za sprejem avdiovizualne radiodifuzije za večstanovanjske stavbe (UL C 194, 7.6.2019, str. 1); in 2. avgusta 2019 v zadevi SA.51080 – Španija – Pomoč za prenos avdiovizualne radiodifuzije za ponudnike avdiovizualnih storitev (UL C 303, 6.9.2019, str. 1).

([24]) Približno 26 nekodiranih nacionalnih kanalov in približno 30 regionalnih kanalov.

([25]) Obstoj navedenih stroškov je potrjen v Itelazpijevi študiji iz leta 2015 in Itelazpijevi študiji iz leta 2019, ki ju je Itelazpi predložil 13. junija 2019.

2.2 **Opis pomoči**

(28) Preiskovana shema temelji na večplastnem sistemu pravnih določb, ki so jih centralni španski organi uvedli leta 2005. Na podlagi teh določb so avtonomne skupnosti in mestni sveti v letih 2008 in 2009 dodelili državno pomoč za uvedbo digitalne prizemne televizije na območju II ter prejemnikom dodelili sredstva iz centralnega proračuna in svojih proračunov. Poleg tega avtonomne skupnosti od leta 2009 dodeljujejo stalno pomoč za vzdrževanje in upravljanje omrežij na območju II.

(29) Prehod na digitalno televizijsko tehnologijo se je začel zakonsko urejati po sprejetju Zakona št. 10/2005 z dne 14. junija 2005 ([26]). V njem sta navedeni potreba po spodbujanju prehoda z analogne na digitalno prizemno tehnologijo in zahteva, naj vlada sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev tega prehoda.

(30) Po tej zahtevi je Svet ministrov s Kraljevim odlokom št. 944/2005 odobril nacionalni tehnični načrt, v katerem je bil kot datum za izklop analogne radiodifuzije v Španiji določen 3. april 2010.

(31) V nacionalnem tehničnem načrtu je bila določena obveznost zasebnih izdajateljev televizijskega programa, da do navedenega datuma na svojem območju pokritja dosežejo 96 % prebivalstva ([27]), medtem ko so morali javni izdajatelji televizijskega programa na svojem območju pokritja do istega datuma doseči 98 % prebivalstva.

(32) Na območju I so morali izdajatelji televizijskega programa pokriti te deleže prebivalstva z digitalno prizemno televizijo in sami kriti stroške digitalizacije. Zato državna pomoč na tem območju ni bila potrebna.

(33) Kar zadeva območji II in III, je bila v dvanajsti dodatni določbi nacionalnega tehničnega načrta določena možnost, da lahko lokalni in regionalni organi razširijo pokritje na 96–100 % prebivalstva. V zvezi s tem nacionalni tehnični načrt izrecno omenja digitalno prizemno televizijo in določa šest pogojev, pod katerimi bi lahko lokalni organi izvedli tako razširitev. Pogoj (e) zahteva, da je lokalna namestitev v skladu z nacionalnim tehničnim načrtom za digitalno prizemno televizijo.

(34) Svet ministrov je 7. septembra 2007 zato odobril nacionalni načrt prehoda na digitalno prizemno televizijo (v nadaljnjem besedilu: načrt prehoda) ([28]), s katerim se izvaja nacionalni tehnični načrt. V načrtu prehoda je bilo špansko ozemlje razdeljeno na devetdeset projektov tehničnega prehoda ([29]), pri čemer je bil za vsakega določen rok za izklop analogne radiodifuzije.

(35) Ministrstvo za industrijo, turizem in trgovino (v nadaljnjem besedilu: MITT) je 29. februarja 2008 sprejelo sklep, katerega namen je bil izboljšati telekomunikacijsko infrastrukturo ter določiti merila in razporeditev financiranja ukrepov za razvoj informacijske družbe v okviru načrta Avanza za leto 2008 ([30]). Proračun, odobren s tem sklepom, je znašal 558 milijonov EUR in je bil delno dodeljen za razvoj širokopasovne televizije ter delno za digitalizacijo televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih v Španiji, za katera ne veljajo zakonske obveznosti komercialnih izdajateljev televizijskega programa ([31]). Digitalizacija na navedenem območju je bila splošno znana kot „razširitev pokritja“. Izvedla se je prek vrste dodatkov k obstoječim okvirnim sporazumom iz leta 2006 ([32]), ki

([26]) Glej opombo 3 zgoraj.

([27]) Kraljevi odlok št. 944/2005 je določil 95-odstotno obveznost kritja za zasebne izdajatelje televizijskega programa. Ta obveznost kritja se je s Kraljevim odlokom št. 365/2010 leta 2010 povečala na 96 %.

([28]) http://www.televisiondigital.es/Documents/PlanNacionalTransicionTDT.pdf.

([29]) Nadalje razdeljeni v faze I, II in III.

([30]) Resolución de 29 de febrero de 2008, de la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información, por la que se publica el acuerdo de Consejo de Ministros, por el que se formalizan los criterios de distribución, y la distribución resultante para el año 2008, del crédito para la financiación de las actuaciones encaminadas al desarrollo de la Sociedad de la Información en el marco del Plan Avanza, acordados por la Conferencia Sectorial de Telecomunicaciones y Sociedad de la Información. BOE número 57, 06.03.2008; http://www.boe.es/boe/dias/2008/03/06/pdfs/A13832-13834.pdf.

([31]) Odločitev o razporeditvi sredstev za razvoj širokopasovne televizije in digitalizacijo televizije na območju II je bila prepuščena regionalnim organom.

([32]) Okvirni sporazumi med MITT in avtonomnimi skupnostmi so bili leta 2006 podpisani v okviru načrta Avanza.

so jih MITT in avtonomne skupnosti podpisali med julijem in novembrom 2008 (v nadaljnjem besedilu: dodatki k okvirnim sporazumom iz leta 2006) ter so bili v španskem uradnem listu objavljeni posamezno za vsako avtonomno skupnost. Predloga dodatkov k okvirnim sporazumom iz leta 2006 je ista za vse avtonomne skupnosti, vendar se pojavljajo majhne razlike. Dodatki k okvirnim sporazumom iz leta 2006 se nanašajo na načrt Avanza, načrt prehoda in Kraljevi odlok št. 944/2005 o nacionalnem načrtu prehoda za digitalno prizemno televizijo. Besedilo teh sporazumov v večini primerov navaja digitalno prizemno tehnologijo kot edino tehnologijo, ki se bo financirala. MITT je na podlagi sporazumov preneslo sredstva vsem avtonomnim skupnostim, ki so se zavezale, da bodo preostale operativne stroške pokrile iz svojih proračunov. Ti dodatki so vključevali tudi obveznost lokalnih organov, da upoštevajo dvanajsto dodatno določbo nacionalnega tehničnega načrta.

(36) Hkrati je Svet ministrov 17. oktobra 2008 privolil v dodelitev nadaljnjih 8,72 milijona EUR za razširitev in dokončanje pokritja z digitalno prizemno televizijo v okviru projektov prehoda, ki naj bi se zaključili v prvi polovici leta 2009, tj. v fazi I načrta prehoda. Financiranje je bilo dodeljeno po podpisu novih okvirnih sporazumov med MITT in avtonomnimi skupnostmi decembra 2008 (v nadaljnjem besedilu: okvirni sporazumi iz leta 2008). Ti sporazumi se nanašajo na navedeno financiranje v vrednosti 8,72 milijona EUR in so bili poimenovani „Okvirni sporazum o sodelovanju med Ministrstvom za industrijo, turizem in trgovino ter avtonomno skupnostjo […] za razvoj nacionalnega načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo“. V njih je naveden seznam dejavnosti, ki jih bodo financirali centralni in regionalni organi, da bi dosegli pokritje z digitalno televizijo, ki bi ustrezalo obstoječemu pokritju z analogno televizijo. Te dejavnosti so povezane z uvedbo digitalne prizemne televizije.

(37) 23. februarja 2009 je bil sprejet Kraljevi odlok št. 1/2009 o nujnih ukrepih na področju telekomunikacij ([33]). Kraljevi odlok št. 1/2009 potrjuje, da je bila razširitev pokritja na območju II predvidena izključno z digitalno prizemno tehnologijo: V členu 2 tega kraljevega odloka je dodana nova določba k Zakonu št. 10/2005, ki določa, da je „dostop do teh kanalov, ki jih razširjajo sistemi satelitskega prenosa, omejen na državljane, ki prebivajo na območjih, kjer po preklopu na digitalno prizemno televizijo ne bo več pokritja z digitalno prizemno televizijo na državni ravni“. Poleg tega je v preambuli zadevnega odloka navedeno, da se razširitev pokritja na območju II, ki jo financirajo organi, izvaja izključno s prizemno tehnologijo. Z drugimi besedami, Kraljevi odlok predvideva, da se na območjih I in II uporablja samo prizemna tehnologija ([34]).

(38) Svet ministrov je 29. maja 2009 odobril merila za razdelitev 52 milijonov EUR za financiranje dejavnosti, povezanih s prehodom na digitalno prizemno televizijo, namenjeno razširitvi pokritja projektov v fazah II in III načrta prehoda ([35]). Z odobritvijo Sveta ministrov je bila vzpostavljena neposredna povezava z načrtom prehoda, saj je v njej navedeno, da je „za doseganje cilja iz nacionalnega načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo, tj. podobnega pokritja z digitalno prizemno televizijo v primerjavi s sedanjim prizemnim pokritjem, ki deluje z analogno tehnologijo, […] potrebna pomoč javnih organov“ ter da bo „izvajanje sodelovanja […] formalizirano znotraj okvira iz nacionalnega načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo“.

([33]) Real Decreto-ley 1/2009, de 23 de febrero, de medidas urgentes en materia de telecomunicaciones. BOE número 47, 24.02.2009; https://www.boe.es/eli/es/rdl/2009/02/23/1.

([34]) V preambuli Kraljevega odloka 1/2009 je navedeno: „De este modo, mediante sistemas de satélite, se realiza la extensión complementaria de la cobertura poblacional de los canales de Televisión Digital Terrestre de ámbito estatal, respecto de las zonas en las que residan ciudadanos que no vayan a tener cobertura de dichos canales de televisión una vez cumplidos los compromisos de alcanzar el 96% de la población por los operadores privados del servicio de Televisión Digital Terrestre de ámbito estatal y del 98% de la población por la Corporación de Radio y Televisión Española, así como realizadas las extensiones de cobertura, por las Administraciones Públicas, más allá de dichos porcentajes de población. Esta obligación de extensión complementaria de cobertura a través de sistemas por satélite, que se estima que alcanzará en el entorno del 1,5% de la población que se ubica en zonas dispersas y aisladas del territorio y cuya cobertura mediante emisores terrestres de televisión supone un coste desproporcionado.“

([35]) Resolución de 24 de junio de 2009, de la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información, por la que se publica el Acuerdo de Consejo de Ministros de 29 de mayo de 2009, por el que se formalizan los criterios de distribución y la distribución resultante, para el año 2009, del crédito para la financiación de las actuaciones encaminadas a la transición a la televisión digital terrestre y actuaciones en el marco del Plan AVANZA, aprobados por la Conferencia Sectorial de Telecomunicaciones y Sociedad de la Información. BOE número 159, 02.07.2009; http://www.boe.es/boe/dias/2009/07/02/pdfs/BOE-A-2009-10972.pdf.

(39) Nazadnje, dodatki k okvirnim sporazumom iz leta 2008 (navedeni v uvodni izjavi (36)) so bili med oktobrom in decembrom 2009 objavljeni v španskem uradnem listu skupaj s financiranjem razširitve pokritja v fazah II in III načrta prehoda. V teh dodatkih je „dejanje za razširitev pokritja“ opredeljeno z nedvoumnim sklicem le na prizemno tehnologijo (čeprav druge tehnologije pri tem niso formalno izključene) ([36]).

(40) Vlade avtonomnih skupnosti so začele izvajati razširitev po objavi okvirnih sporazumov iz leta 2008 in navedenih dodatkov ([37]). Javne razpise so organizirale same ali pa so za izvajanje razširitve in/ali izvedbo razpisa zadolžile javno podjetje. Z MITT so se delno dogovorile za subvencije, ki so bile zato delno financirane iz centralnega proračuna (glej uvodne izjave (35) do (38)), delno pa so jih financirale avtonomne skupnosti. V nekaterih primerih so avtonomne skupnosti zadolžile mestne svete za izvedbo razširitve.

(41) Pri razpisih za razširitev pokritja je bila izbrana družba zadolžena za zagotavljanje (pogosto tudi gradnjo) operativnega omrežja digitalne prizemne televizije. Naloge, ki jih je bilo treba izvesti, so vključevale zasnovo in projektiranje omrežja, prenos signala, uvedbo omrežja in dobavo potrebne opreme. Razpisi za razširitev pokritja so poleg pogodbe o zagotavljanju operativnega omrežja digitalne prizemne televizije po navadi vključevali tudi dobavo potrebne opreme (v nekaterih primerih pa tudi dobavo opreme brez stroškov za omrežnega operaterja). Poleg tega so razpisi za razširitev pokritja pogosto vključevali povezane pogodbe v zvezi z digitalizacijo obstoječih centrov za razpošiljanje signala ali gradnjo novih (na primer adaptacija stanovanj, oskrba z energijo, „strogo vzdrževanje“, zakupne pogodbe, študije na področju varnosti in zdravja). Druga vrsta so bili razpisi za dobavo strojne opreme, organizirani za že obstoječa omrežja. Od izbranega ponudnika se je pričakovalo, da bo posodobil omrežje s potrebno opremo, tj. da bo dobavil, namestil in aktiviral opremo.

(42) Pri večini razpisov se organi, pristojni za organizacijo, eksplicitno v opredelitvi predmeta razpisa ([38]) in implicitno v opisu tehničnih specifikacij ali opreme, ki se bo financirala ([39]), sklicujejo na prizemno tehnologijo in digitalno prizemno televizijo. V redkih primerih, ko je izrecno omenjena satelitska tehnologija, se ti sklici nanašajo na satelitske krožnike za sprejem satelitskega signala prek prizemnih televizijskih oddajnikov ([40]) ali na opremo za dostop do digitalne televizije na območju III ([41]). Zelo malo razpisov se lahko šteje za tehnološko nevtralne. Ti tehnološko nevtralni razpisi so bili oblikovani tako, da kljub načrtom španske vlade, da se za razširitev pokritja uporabi izključno digitalna prizemna tehnologija, niso izključevali drugih tehnologij ([42]). Nekateri organi niso objavili povabila k predložitvi ponudb, temveč so izbrali drug način za razširitev pokritja z digitalno prizemno tehnologijo. Baskija je na primer regionalnemu omrežnemu operaterju Itelazpiju odobrila neposredno finančno podporo. Podobno rešitev so izbrali tudi v Navarri.

([36]) Glej na primer dodatke za Andaluzijo: Resolución de 5 de octubre de 2009, de la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información, por la que se publica la Adenda al Convenio marco de colaboración entre el Ministerio de Industria, Turismo y Comercio y la Comunidad Autónoma de Andalucía, para el desarrollo del Plan Nacional de Transición a la TDT. BOE número 260, 28.10.2009; http://www.boe.es/boe/dias/2009/10/28/pdfs/BOE-A-2009-17108.pdf.

([37]) Skupaj je bilo med organi sklenjenih več kot 600 sporazumov v zvezi z razširitvijo pokritja – okvirnih sporazumov, dodatkov itd.

([38]) Na primer Extremadura, Asturija, Kanarski otoki, Katalonija, Madrid.

([39]) Na primer Aragonija.

([40]) V primeru Aragonije ali Asturije.

([41]) Extremadura.

([42]) Komisija je analizirala vzorec 82 od 516 razpisov, ki so jih predložile vse regije, razen regija Kastilja – Manča. Vzorec zajema vse španske avtonomne skupnosti, razen Melille (španski organi niso predložili nobenega razpisa za to regijo, saj naj ustrezni dokumenti ne bi obstajali). Od teh 82 razpisov je Komisija le štiri opredelila kot tehnološko nevtralne: tri razpise v Kastilji in Leonu ter en razpis v Kantabriji (sklic: Gobierno de Cantabria/Dirección General de transportes y comunicaciones, Contratación de Contrato menor de "Infraestructura de Telecomunicación Multiservicio (ITM) en Herrerias", expediente H12453C60581).

(43) V razširitev na območje II je bilo v letih 2008 in 2009 skupaj vloženih skoraj 163 milijonov EUR iz centralnega proračuna (delno v obliki ugodnih posojil, ki jih je MITT dodelilo avtonomnim skupnostim ([43])) ter 60 milijonov EUR iz proračunov 16 preiskovanih avtonomnih skupnosti (vse razen Kastilje – Manče). Poleg tega so občinski sveti financirali razširitev z lastnimi sredstvi v višini približno 3,5 milijona EUR.

(44) Po razširitvi digitalne prizemne televizije na območje II nekatere avtonomne skupnosti od leta 2009 organizirajo dodatne razpise ali sklepajo ustrezne pogodbe brez razpisov za upravljanje in vzdrževanje opreme, ki je bila digitalizirana ali uvedena med razširitvijo. V nasprotju s pomočjo za preklop ti ukrepi pomenijo stalno pomoč. Poleg tega te pogodbe niso tehnološko nevtralne, saj so namenjene upravljanju in vzdrževanju prizemnega omrežja, nameščenega na območju II. Skupni znesek sredstev, ki so bila v letih 2009–2011 dodeljena prek razpisov za upravljanje in vzdrževanje (stalna pomoč), je znašal vsaj 32,7 milijona EUR.

2.3 **Razvoj dogodkov po letu 2013**

(45) Po sprejetju Sklepa iz leta 2013 so nekatere avtonomne skupnosti spremenile določene ukrepe v zvezi z upravljanjem in vzdrževanjem *infrastrukture*. In sicer: v uvodnih izjavah (46) do (60)

(46) V Andaluziji je naročnik 12. novembra 2014 objavil razpis za zbiranje ponudb za telekomunikacijske storitve, ki omogočajo sprejemanje nekodiranih nacionalnih digitalnih televizijskih kanalov na določenih geografskih območjih avtonomne skupnosti Andaluzije. Naročilo je bilo 11. aprila 2017 oddano subjektu U.T.E Andalucía Televisión Digital (Retevisión in Axión Infraestructuras de Telecomunicaciones, S.A.). Pogodba je bila podpisana 9. junija 2017.

(47) V Aragoniji je bil 25. novembra 2016 objavljen razpis za zbiranje ponudb za zagotavljanje storitev digitalne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih. Naročilo je bilo 19. maja 2017 oddano subjektu Retevisión, pogodba pa je bila podpisana 26. junija 2017.

(48) Na Balearskih otokih je bil 14. julija 2014 objavljen razpis za zbiranje ponudb. Naročilo je bilo 5. novembra 2014 oddano subjektu Tradia Telecom, S.A.

(49) Na Kanarskih otokih je bil 28. januarja 2015 objavljen razpis za zbiranje ponudb za storitve radiodifuzije za nacionalne in regionalne digitalne televizijske kanale na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih avtonomne skupnosti Kanarskih otokov (konkurenčni dialog). Po podatkih, ki so jih španski organi posredovali 5. februarja 2021, je bila pogodba podpisana januarja 2020, storitev pa se opravlja od 3. julija 2020.

(50) V Kantabriji je bil 13. maja 2015 objavljen razpis za zbiranje ponudb za storitve radiodifuzije za digitalne televizijske kanale na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih. Naročilo je bilo 2. decembra 2015 oddano subjektu Retevisión, pogodba pa je bila podpisana 14. marca 2016.

(51) V Extremaduri je bil 3. aprila 2015 objavljen razpis za zbiranje ponudb za telekomunikacijske storitve, ki omogočajo razširjanje in sprejemanje digitalnih televizijskih kanalov na določenih območjih avtonomne skupnosti Extremadure. Naročilo je bilo 30. decembra 2015 oddano subjektu Retevisión, pogodba pa je bila podpisana 15. marca 2016.

(52) V Navarri je bil 11. novembra 2014 objavljen razpis za zbiranje ponudb za razširitev storitev digitalne televizije na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih. 28. maja 2019 so se organi v Navarri odločili, da ne bodo oddali javnega naročila, in opustili postopek.

(53) V Rioji je bil 13. novembra 2014 objavljen postopek konkurenčnega dialoga. Po podatkih, ki so jih španski organi posredovali 5. februarja 2021, postopek še poteka.

([43]) Z izjemo Kastilje – Manče.

(54) Avtonomna skupnost Asturija je 28. decembra 2018 objavila razpis za kolokacijo opreme ([44]). Naročilo je bilo 10. januarja 2019 oddano subjektu Retevisión. 19. decembra 2018 je bil objavljen razpis za naročilo storitev vzdrževanja. Poleg tega je bil v Asturiji 10. decembra 2018 objavljen razpis za storitve radiodifuzije z opremo v lasti Asturije. Po podatkih, ki so jih španski organi posredovali 16. januarja 2019, zadnja dva postopka še potekata.

(55) Kar zadeva Galicijo, so španski organi obvestili Komisijo, da Galicija ne želi financirati upravljanja in vzdrževanja, ki ju izvajajo operaterji na območju II, in zato ne bo organizirala novih tehnološko nevtralnih razpisov za zbiranje ponudb. Za upravljanje in vzdrževanje omrežja za radiodifuzijo, ki ju izvajajo operaterji na območju II, ne bi bila odgovorna avtonomna skupnost, temveč občinski sveti.

(56) Španski organi so obvestili Komisijo, da je Madrid objavil razpisni postopek za vzdrževanje digitalne televizijske opreme. Naročilo je bilo 8. julija 2019 oddano subjektu Retevisión, pogodba pa je bila podpisana 7. avgusta 2019. Španski organi so v zvezi z Melillo in Murcio obvestili Komisijo, da ne bosta izvedli nobenega razpisnega postopka in da bodo za vzdrževanje odgovorni občinski sveti.

(57) Po informacijah, prejetih iz Španije, Baskija po sprejetju Sklepa iz leta 2013 ni izvedla nobenega razpisnega postopka, niti tega ne namerava storiti. Namesto tega je podala izjavo o storitvah splošnega gospodarskega pomena. Svet vlade je 2. decembra 2014 potrdil sporazum o storitvi za razširitev pokritja s televizijskimi kanali v avtonomni skupnosti Baskije.

(58) Kar zadeva Ceuto, so španski organi obvestili Komisijo, da ne bo izvedla nobenega razpisnega postopka, in navedli, da bodo vsa plačila za vzdrževanje izvedena v skladu s pravili *de minimis*.

(59) V Valenciji je bil januarja 2017 objavljen razpis za zbiranje ponudb za vzdrževanje opreme. Naročilo je bilo decembra 2017 oddano subjektu Retevisión, pogodba pa je bila podpisana 18. maja 2018. Naročilo je omejeno na vzdrževanje opreme ter ne vključuje zagotavljanja preventivnih in popravljalnih vzdrževalnih storitev.

(60) V Kataloniji je bil v *Uradnem listu Evropske unije* 3. avgusta 2018 ([45]) objavljen razpis za zbiranje ponudb za prenos in distribucijo avdiovizualnih signalov za pokritje prebivalstva Katalonije na območju II. Leta 2019 je bila sklenjena pogodba za eno leto z možnostjo podaljšanja za dodatno leto.

(61) Na podlagi zgoraj navedenega so bili v nekaterih avtonomnih skupnostih prvotni ukrepi v zvezi s pomočjo za upravljanje in vzdrževanje ukinjeni z datumom prekinitve začetnih pogodb zaradi začetka veljavnosti pogodb o novih spremenjenih ukrepih oziroma z datumom uvedbe nove pravne podlage za stalno pomoč za upravljanje in vzdrževanje (ki po mnenju Španije spada na področje storitve splošnega gospodarskega pomena ali pravila *de minimis*).

(62) Pravna presoja novih, spremenjenih ukrepov ni predmet tega sklepa. Ta sklep v ničemer ne posega v presojo spremenjenih ukrepov v skladu s pravili o državni pomoči.

2.4 **Razlogi za začetek postopka**

(63) V sklepu o začetku postopka je Komisija najprej ugotovila, da opisani ukrep dozdevno izpolnjuje vsa merila iz člena 107(1) PDEU in da ga je zato mogoče šteti za državno pomoč.

([44]) Zagotavljanje fizičnega prostora in tehničnih zmogljivosti, potrebnih za primerno namestitev in povezavo ustrezne opreme upravičenca.

([45]) https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:340064-2018:TEXT:SL:HTML&tabId=1.

(64) Ker trg radiodifuzije deluje na več ravneh, so bile v sklepu o začetku postopka opredeljene tri kategorije prejemnikov državne pomoči: (i) omrežni operaterji, (ii) dobavitelji strojne opreme, ki so sodelovali v razpisih za dobavo opreme, potrebne za razširitev, in (iii) izdajatelji televizijskega programa na televizijskih kanalih.

(65) Komisija je predhodno ugotovila, da je shema s financiranjem stroškov, povezanih z razširitvijo platforme digitalne prizemne televizije, morda ustvarila potencial za izkrivljanje konkurence ali dejansko izkrivljala konkurenco med ponudniki strojne opreme, dejavnimi na področju različnih tehnologij, ter med operaterji prizemne in satelitske platforme. Zlasti so predhodna stališča Komisije (uvodne izjave (66) do (68)), da:

(66) bi lahko prišlo do izkrivljanja konkurence med različnima platformama (prizemno in satelitsko), saj je cilj izpodbijanega ukrepa digitalizacija in ponovna namestitev prizemnih centrov za razpošiljanje signala, ne da bi se pri tem upoštevala satelitska tehnologija;

(67) bi izpodbijani ukrep lahko izkrivljal tudi konkurenco med izdajatelji televizijskega programa. V preteklosti je prizemna platforma tradicionalno gostila izdajatelje nekodiranega televizijskega programa, satelitska televizija pa predvsem izdajatelje plačljivega televizijskega programa. V času sklepa o začetku postopka so izdajatelji nekodiranega televizijskega programa začeli pobude za plačljivo televizijo na prizemni platformi, medtem ko so si izdajatelji televizijskega programa prek satelita prizadevali dobiti dostop do nekodiranih kanalov, da bi dopolnili ponudbo in dejavneje konkurirali izdajateljem nekodiranega televizijskega programa.

(68) V zvezi z dobavitelji strojne opreme se je zdelo, da izpodbijani ukrep prinaša konkurenčno prednost (v obliki povečanega povpraševanja) v korist ponudnikov strojne opreme.

(69) Komisija je v predhodni oceni menila, da ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, in ni našla razlogov, na podlagi katerih bi bil združljiv z notranjim trgom, saj dozdevno ni bilo mogoče uporabiti nobenega odstopanja.

(70) Za dodatne podrobnosti o dejstvih se ta sklep sklicuje na sklep o začetku postopka.

3. **PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI**

3.1 **Pripombe družbe Astra**

3.1.1 *Splošna pojasnila*

(71) Astra ponovno poudarja svoje predhodno stališče, da so bili ukrepi, ki so vodili k preklopu na digitalno prizemno televizijo, del usklajenega načrta, ki je bil zasnovan na ravni centralne vlade in so ga izvajali regionalni organi. Vendar je celo ob predpostavki, da je bila državna pomoč za razširitev pokritja zasnovana, organizirana in izvajana na regionalni ravni, prepričana, da ukrepi pomenijo nezakonito in nezdružljivo pomoč.

(72) Kar zadeva razpis v Kantabriji, Astra v nasprotju s trditvami Španije vztraja, da bi morali kanatabrijski organi od izdajateljev televizijskega programa pridobiti pooblastila za dostopnost kanalov na satelitski platformi. Čeprav so bili dopisi izdajateljev televizijskega programa poslani marca 2008, so kantabrijski organi avtonomnim skupnostim priporočili drugo možnost, tj. satelit, za katerega so se avtonomne skupnosti odločile julija 2008. Če bi bil – kot trdi Španija – razlog za prekinitev pogodbe z Astro dejstvo, da izdajatelji televizijskega programa niso želeli uporabljati satelitske platforme, kantabrijski organi drugim avtonomnim skupnostim ne bi priporočili satelitske rešitve.

3.1.2 *Obstoj državne pomoči*

(73) V zvezi s prednostjo, ki naj bi jo pridobili omrežni operaterji, zlasti Abertis, Astra ugotavlja, da je bil Abertis kot dobavitelj strojne opreme izbran na približno 45 % razpisov za digitalizacijo prizemnih lokacij na območjih z razširjenim pokritjem. Ker je Abertis operater platforme, digitalizacija omrežja koristi njegovi komercialni ponudbi za izdajatelje televizijskega programa, saj bo omrežje digitalne prizemne televizije zdaj brez dodatnih stroškov dosegalo skoraj 100 % prebivalstva v nasprotju s 96–98 % prebivalstva, ki bi bilo prizemno digitalizirano, če izpodbijani ukrep ne bi obstajal. Poleg tega bi Abertisu koristilo, če Astra kot glavni operater konkurenčne alternativne platforme ne bi mogla vstopiti na območje II in se tako uveljaviti na španskem trgu.

(74) Po mnenju Astre je imel Abertis zaradi ukrepov tudi druge prednosti. Prvič, sredstva španskih organov, dodeljena na podlagi preiskovanih ukrepov, je izkoristilo precejšnje število Abertisovih prizemnih lokacij, ki jih dejansko upravlja Abertis. To zlasti velja za lokacije na območju, kjer je RTVE (javni izdajatelj televizijskega programa) dolžan zagotavljati signal, zasebni izdajatelji televizijskega programa pa te obveznosti nimajo (približno 2,5 % prebivalstva). Drugič, Astra trdi, da je imel Abertis zaradi državne pomoči posredne koristi na sosednjih trgih, na primer na prevoznem trgu. Poleg tega pritožnik ugotavlja, da preiskovani ukrep povzroča izkrivljanje konkurence na območju III ([46]).

(75) Astra meni, da bi morali biti satelitska in prizemna platforma del istega trga. Med plačljivimi in nekodiranimi televizijskimi kanali tako ne bi bilo pomembne razlike v smislu konkurence med platformama. Satelitska in prizemna platforma že zdaj tekmujeta za prenos plačljivih televizijskih kanalov, saj obstajata vsaj dva plačljiva kanala, ki ponujata signal prek platforme digitalne prizemne televizije, eden od njiju pa je na voljo le prek digitalne prizemne televizije. Poleg tega so po mnenju Astre vsi trenutno pooblaščeni izdajatelji televizijskega programa vladi že predložili zahtevo za pridobitev licence za predvajanje plačljivih vsebin.

(76) Astra je v svojih pripombah z dne 27. maja 2019 izrazila stališče, da so zadevni ukrepi selektivni in ne spodbujajo razvoja dejavnosti radiodifuzije kot celote, temveč diskriminirajo v korist operaterjev prizemnih omrežij. Astra pojasnjuje, da se mora za zagotavljanje razširitve pokritja na oddaljenih in podeželskih območjih šteti, da so omrežni operaterji, ki uporabljajo druge tehnologije, vključno z Astro, v podobnem položaju kot operaterji, ki uporabljajo prizemno tehnologijo. Astra zlasti poudarja, da so bili razpisni postopki za razširitev pokritja v nekaterih primerih (na primer v Kantabriji in Navarri) organizirani ob upoštevanju tehnološke nevtralnosti, na njih pa so satelitske platforme tekmovale s prizemnimi operaterji in zmagale. V drugih državah članicah (na primer v Franciji, Portugalski in Združenem kraljestvu) alternativne platforme tekmujejo s prizemno platformo. Poleg tega se storitve satelitskega operaterja Hispasat v Španiji uporabljajo izključno na območju III. Astra navaja, da satelitska tehnologija v primerjavi s prizemno tehnologijo ni v podrejenem konkurenčnem položaju z vidika stroškov. Astra meni, da vsi ti elementi kažejo, da so prizemni operaterji in operaterji, ki uporabljajo druge tehnologije, v primerljivem položaju glede na zastavljene cilje zadevnih ukrepov.

(77) Astra meni, da preiskovani ukrepi niso bili sorazmerni. Navaja, da je preklop na digitalno prizemno televizijo zahteval znatne prilagoditve v stanovanjskih zgradbah in naložbo v napeljavo kablov. Za podkrepitev argumenta, da razširitev pokritja prek satelita ne bi bila dražja od razširitve prek prizemne platforme, se je Astra sklicevala na svojo notranjo študijo o stroških, ki jo je predložila skupaj s pritožbo in je bila izvedena novembra 2008 (v nadaljnjem besedilu: Astrina študija). V študiji so primerjali stroške razširitve pokritja ob uporabi obeh tehnologij – prizemne in satelitske. Predpostavke študije se razlikujejo od predpostavk Španije in Abertisa v več vidikih, med drugim glede stroškov satelitskih krožnikov in potrebe po nakupu zunanjih TV-komunikatorjev za sprejem digitalne prizemne televizije. Na podlagi ugotovitev študije je mogoče skleniti, da razširitev pokritja prek satelita ni bila nujno dražja od razširitve ob uporabi prizemne tehnologije. Astra je predložila tudi dodatne dokumente, s katerimi je želela dokazati, da se stroški namestitve in upravljanja obeh tehnologij ne razlikujejo znatno.

(78) Poleg tega Astra trdi, da zagotavljanje pogojnega dostopa do satelitske radiodifuzije ne ovira radiodifuzije nekodiranih kanalov. Sistemi pogojnega dostopa so na voljo po vsem svetu, njihova uporaba pa ni težka ([47]). Poleg tega so rešitev pogojnega dostopa, predlagano v Kantabriji, sprejeli kantabrijski organi, ki so lahko odločali o tem, kateri uporabniki bodo lahko prejemali storitev. Ozemeljsko omejitev storitve je tako nadzorovala kantabrijska vlada. V zvezi s tem ni bilo potrebe po posebni prilagoditvi.

([46]) Po mnenju Astre lahko Hispasat, satelitski ponudnik, katerega solastnik je Abertis in ki deluje na območju III, zahvaljujoč sredstvom, ki so jih organi zagotovili na podlagi ukrepov za območje II, zagotavlja satelitsko zmogljivost izdajateljem televizijskega programa brez dodatnih stroškov. Nazadnje Astra trdi, da je bila Abertisu na podlagi ukrepa dodeljena izključna uporaba obveznosti prenosa na območju III.

([47]) Opozarja se, da imajo satelitske platforme po svetu zelo veliko število uporabnikov s pogojnim dostopom in da večplastnost pogojnega dostopa ni ovirala njihove uvedbe.

(79) V zvezi z ustreznostjo ukrepa Astra trdi, da večje geografsko pokritje zaradi ekonomij obsega povzroča večjo gospodarsko privlačnost satelitske tehnologije. Z razdelitvijo ukrepa na območju II na več kot 600 lokalnih in regionalnih razpisov je satelitska tehnologija že izgubila znatno konkurenčno prednost. A čeprav španska vlada ni mogla zahtevati upoštevanja sinergij med regijami ali poudariti potrebe po njem kot pogoja za dodelitev sredstev, bi lahko regije vseeno upoštevale to možnost in tako zagotovile izbiro stroškovno najučinkovitejše rešitve za svoje davkoplačevalce. Astra pravzaprav trdi, da je to skušala storiti pred intervencijo centralne španske vlade v korist prizemne tehnologije. Kantabrijski organi so po izbiri Astre na javnem razpisu sprva želeli prepričati druge regije, naj prav tako izberejo satelitsko platformo, saj bi s tem še zmanjšale svoje stroške.

3.1.3 *Državna pomoč za upravljanje in vzdrževanje*

(80) Astra ponavlja, da del izpodbijanih ukrepov pomeni stalno državno pomoč, saj bodo vlade avtonomnih skupnosti stalno financirale stroške upravljanja in vzdrževanja lokalnih omrežij na območju II. Letni stroški upravljanja in vzdrževanja satelitske rešitve bi po Astrinih ocenah znašali 100 000 EUR na kanal letno, vendar bi jih bilo mogoče zmanjšati, če bi se za satelitsko rešitev odločilo več regij, ne le ena.

3.2 **Pripombe družbe Abertis/Cellnex**

(81) Abertis je operater telekomunikacijske infrastrukture in dobavitelj omrežne opreme. Med drugim je lastnik družb Retevisión S.A. in Tradia S.A., ki upravljata telekomunikacijska omrežja in infrastrukture ter skrbita za njihovo delovanje.

3.2.1 *Obstoj državne pomoči*

(82) Abertis najprej ugotavlja, da preiskovani ukrepi ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU. Regionalni organi so zgolj kupovali blago in storitve po tržnih pogojih prek odprtih razpisov ter so še vedno lastniki opreme, nameščene v centrih za razpošiljanje signala na območju II. Zato zunanjim prejemnikom nikoli niso bila prenesena niti sredstva niti kakršna koli digitalna oprema, kupljena z navedenimi sredstvi.

(83) Abertis poleg tega meni, da izpodbijani ukrepi niso prinesli znatne gospodarske prednosti omrežnim operaterjem. Abertis trdi, da ne upravlja nobenih lokalnih omrežij na območju II (tudi kjer je lastnik zadevnih centrov za razpošiljanje signala), zato ne more imeti nobenih neposrednih prednosti. Drugič, Abertis je na območju II deloval zgolj kot ponudnik strojne opreme. Tretjič, tudi kadar je Abertis prodajal digitalno opremo, uporabljeno za posodobitev centra za razpošiljanje signala, in je bila ta oprema pozneje nameščena v centru za razpošiljanje signala, ki pripada Abertisu, Abertis ni imel nobenih koristi. Abertis namreč navedene centre za razpošiljanje signala zgolj oddaja lokalnim omrežnim operaterjem pod tržnimi pogoji, na znesek najemnine, izplačane Abertisu, pa postopek digitalizacije ni vplival. Četrtič, Abertis vztraja, da prirastno povečanje v višini 1–2 % pri pokritju z omrežjem digitalne prizemne televizije ne pomeni gospodarske koristi za Abertis kot operaterja platforme na območju I. Nazadnje, digitalizacija območja II ne vpliva na ceno, ki jo Abertis lahko zaračunava izdajateljem televizijskega programa za storitve prenosa, zlasti ker Abertisovo oblikovanje veleprodajnih cen nadzoruje španska komisija za trg telekomunikacij (Comision del Mercado de Telecomunicaciones; CMT) ([48]).

(84) Kar zadeva lokalne omrežne operaterje na območju II (tj. občinske svete), Abertis meni, da gospodarska prednost ne more obstajati, saj se ne uvrščajo med podjetja v smislu člena 107(1) PDEU, poleg tega pa opravljajo javno službo.

([48]) Z oktobrom 2013 so bile funkcije CMT dodeljene nacionalni komisiji za trge in konkurenco (Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia; CNMC).

(85) Abertis je izrazil tudi mnenje, da preiskovani ukrep ni pomenil gospodarske prednosti za izdajatelje televizijskega programa. Preklop na digitalno tehnologijo na območju II ni povečal števila televizijskih gledalcev v primerjavi s številom gledalcev, ki so imeli dostop do analogne televizije pred začetkom postopkom prehoda na digitalno radiodifuzijo leta 2005.

(86) Abertis poleg tega meni, da izpodbijani ukrepi niso znatno vplivali na konkurenco med omrežnimi operaterji. Dejstvo, da v zadnjih 20 letih ne Astra ne noben drug zasebni operater niso pokazali zanimanja za zagotavljanje storitev prenosa na območju II, potrjuje, da trg ni obstajal in da je bila za omogočanje storitev potrebna državna intervencija. Zlasti ni izkrivljanja konkurence med satelitsko televizijo in digitalno prizemno televizijo, saj gre za dva različna trga. Poleg tega digitalizacija prizemnih omrežij na območju II v ničemer ni spremenila konkurenčne strukture zadevnih trgov, temveč je bila zgolj potrebna tehnična posodobitev obstoječe analogne platforme.

(87) Abertis trdi, da so storitve radiodifuzije, zagotovljene prek omrežij na območju II, omejene na lokalna osamljena območja, zato ne vplivajo na trgovanje med državami članicami.

(88) Če Komisija meni, da so zadevni javni organi ali z njimi povezani subjekti podjetja v smislu člena 107(1) PDEU, Abertis trdi, da so bila sredstva za pokritje preklopa na digitalno tehnologijo na območju II nadomestilo za zagotavljanje javne službe. Zato Abertis meni, da izpodbijani ukrepi izpolnjujejo pogoje iz sodbe Altmark ([49]) in da ni prisotna državna pomoč.

(89) Cellnex v svojih pripombah z dne 13. junija 2019 pojasnjuje, da zadevni ukrepi niso selektivni in zato ne pomenijo državne pomoči. Po njegovem mnenju tehnologija digitalne prizemne televizije in satelitska tehnologija nista v primerljivem dejanskem in pravnem položaju glede na zastavljeni cilj zadevne pravne ureditve. Zlasti pa tehnologije digitalne prizemne televizije in satelitske tehnologije ne ureja ista zakonodaja, poleg tega pa ima digitalna prizemna televizija v nasprotju s satelitom značaj javne službe. Prizemna tehnologija ima že obstoječo infrastrukturo, digitalna prizemna televizija pa je izkoriščala sinergije, nastale z digitalizacijo območja I. Poleg tega Cellnex opozarja, da izdajatelji televizijskega programa pogosto nimajo pravic za radiodifuzijo prek satelita in bi se morali znova pogajati o pravicah za oddajanje vsebin, potrebnih za načrtovanje programov. S tem bi se povečali stroški vsebine, pa tudi avtorji vsebine morda ne bi bili pripravljeni prodati pravic. Kot kažejo različne študije v dokumentaciji, bi bili tudi stroški, povezani s satelitom, precej višji od stroškov, povezanih z digitalno prizemno televizijo. Cellnex pojasnjuje, da ima Astrina študija več pomanjkljivosti, zato se Komisija nanjo ne more opreti.

(90) Cellnex trdi, da razglasitev ničnosti Sklepa iz leta 2013 pomeni razglasitev ničnosti sklepa o začetku postopka. Po mnenju Cellnexa bi morala Komisija po razglasitvi ničnosti Sklepa iz leta 2013 sprejeti nov sklep o začetku postopka, v katerem bi navedla razloge, zakaj so preiskani ukrepi selektivni. Ker taka odločitev ni bila sprejeta, Cellnex trdi, da ne more uveljavljati svoje pravice do obrambe.

3.2.2 *Obstoječa pomoč*

(91) Po mnenju Abertisa se je uporaba omrežij za radiodifuzijo na območju II začela leta 1982 v neliberaliziranem sektorju radiodifuzije. Takrat je imela Španija pravni monopol na trgu prizemne radiodifuzije. Za financiranje namestitve, vzdrževanja in upravljanja lokalnih omrežij na območju II, vzpostavljenih pred liberalizacijo tega sektorja, se uporabljajo javna sredstva. Zato preiskovani ukrep pomeni stalno obstoječo pomoč.

3.2.3 *Združljivost*

(92) Abertis trdi, da bi bila vsakršna potencialna državna pomoč združljiva na podlagi določb člena 106 PDEU, saj izpolnjuje pogoje Odločbe Komisije 2005/842/ES ([50]) (v nadaljnjem besedilu: Odločba o uporabi člena 86(2)).

([49]) Zadeva C-280/00, Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg, EU:C:2003:415.

([50]) Odločba Komisije 2005/842/ES z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 312, 29.11.2005, str. 67).

(93) Tudi sicer bi bila potencialna pomoč v vsakem primeru združljiva s členom 107(3)(c) PDEU. Prvič, cilj ukrepov, ki so jih sprejeli španski organi, je pospešiti postopek preklopa na digitalno tehnologijo v Španiji, kar je bilo v praksi odločanja Komisije o državni pomoči prepoznano kot cilj skupnega interesa. Drugič, pomoč je bila ustrezen instrument, saj je digitalna prizemna televizija ustreznejša tehnologija za razširitev pokritja ([51]). Poleg gospodarskih razlogov Abertis ugotavlja tudi, da izdajatelji televizijskega programa neradi uporabljajo satelitske platforme zaradi omejitev, ki jih imajo pri nakupu pravic za oddajanje vsebin za njihove nekodirane programe. Ti večinoma kupijo pravico do radiodifuzije vsebin le prek posebne platforme, tj. digitalne prizemne televizije, saj ta tehnologija omogoča ciljno usmerjen prenos in geografske omejitve. Poleg tega so ukrepi sorazmerni, saj zajemajo le stroške, nujno potrebne za preklop z analognih televizijskih storitev na digitalne televizijske storitve na območju II. Izpodbijani ukrepi zajemajo le stroške, povezane z digitalizacijo centrov za razpošiljanje signala na območju II, ki se izvaja z nakupom in namestitvijo digitalne opreme.

(94) V zvezi s tehnološko nevtralnostjo ukrepa Abertis ugotavlja, da prizemna tehnologija ni bila edina rešitev, o kateri je razmišljala španska vlada. Poleg tega je bila na območju III satelitska platforma izbrana kot najustreznejša tehnološka možnost za zagotavljanje digitalnih televizijskih storitev. Še pomembneje, Abertis trdi, da je digitalna prizemna televizija najustreznejša in najcenejša platforma za zagotavljanje digitalnih televizijskih storitev na območju II, ki bi omogočala enako pokritje kot pred izklopom analogne radiodifuzije, kar potrjujeta tudi predloženi študiji o stroških ([52]).

3.3 **Pripombe družbe Itelazpi**

(95) Itelazpi S.A. (v nadaljnjem besedilu: Itelazpi) je javno podjetje baskovske vlade, ki zagotavlja prevozne storitve ter pokritje z radijsko in televizijsko radiodifuzijo. Itelazpi v svojih pripombah z dne 13. junija 2019 pojasnjuje, da zadevni ukrepi niso selektivni in zato ne pomenijo državne pomoči. Pojasnjuje, da tehnologija digitalne prizemne televizije in satelitska tehnologija nista v primerljivem dejanskem in pravnem položaju glede na zastavljeni cilj zadevne pravne ureditve. Zlasti za digitalno prizemno televizijo in satelit veljajo druga pravila (vključno s pravili o obveznostih ozemeljske pokritosti in avtorskih pravicah). Digitalna prizemna televizija ima v nasprotju s satelitom značaj javne službe. Digitalna prizemna televizija ima že obstoječo infrastrukturo, ki je vir sinergij in utemeljuje izbiro tehnologije digitalne prizemne televizije. Poleg tega izdajatelji televizijskega programa pogosto nimajo pravic za radiodifuzijo prek satelita, če bi bili obvezani uporabljati satelitsko platformo, pa bi se morali znova pogajati o pravicah za oddajanje vsebin, potrebnih za načrtovanje programov. S tem bi se povečali stroški vsebine, poleg tega pa avtorji vsebine morda ne bi bili pripravljeni prodati pravic. Kot kažejo različne študije v dokumentaciji, bi bili tudi stroški, povezani s satelitom, znatno višji od stroškov, povezanih z digitalno prizemno televizijo. Itelazpi je predložil dve dodatni študiji o stroških, ki ju je pripravilo podjetje FTI Consulting leta 2015 in 2019 ([53]) (v nadaljnjem besedilu: Itelazpijeva študija iz leta 2015 in Itelazpijeva študija iz leta 2019).

(96) Poleg tega po mnenju Itelazpija v sklepu o začetku postopka ni pojasnjen okvir analize v zvezi z merilom selektivnosti. Itelazpi trdi, da bi morala Komisija po razglasitvi ničnosti Sklepa iz leta 2013 sprejeti nov sklep o začetku postopka, v katerem bi navedla razloge, zakaj so zadevni ukrepi selektivni.

([51]) Abertis se pri primerjavi stroškov uporabe tehnologije digitalne prizemne televizije in satelitske tehnologije za zagotavljanje digitalnih televizijskih storitev na območju II sklicuje na svojo študijo o stroških, izvedeno januarja 2010. Glede na študijo bi skupni stroški uporabe tehnologije digitalne prizemne televizije v desetletnem obdobju znašali okrog 286 milijonov EUR, medtem ko bi skupni stroški uporabe satelitske tehnologije v enakem obdobju znašali približno 532 milijonov EUR. Abertis je to notranjo študijo predložil zunanji računovodski družbi, ki je v svojem poročilu potrdila ugotovitve študije ter ob tem izpostavila, da so ocene stroškov satelitske tehnologije in tehnologije digitalne prizemne televizije konservativne. Obe študiji sta potrdili ustreznost primerjave stroškov in sklepno ugotovitev, da bi bila uporaba satelitske tehnologije za zagotavljanje digitalnih televizijskih storitev na območju II znatno dražja od uporabe digitalne prizemne televizije, zlasti zaradi višjih gospodarskih in socialnih stroškov, ki bi jih nosili potrošniki pri satelitski tehnologiji.

([52]) Glede na navedeni študiji bi satelitska tehnologija povzročila višje stroške zagotavljanja zadevnih storitev. Navedene stroške bi morali poleg izdajateljev televizijskega programa in lokalnih omrežnih operaterjev pokrivati tudi gledalci. V sklepnih ugotovitvah študije o stroških, ki jo je izvedel Abertis, je bilo navedeno tudi, da bi uporaba satelitske tehnologije zahtevala dodatno približno šestmesečno obdobje, preden bi bil mogoč preklop na digitalno tehnologijo, saj bi uporabniki na območju II potrebovali čas za nakup in namestitev satelitskih sprejemnikov, krožnikov itd. To bi povzročilo dodatne stroške v zvezi s sočasnim oddajanjem (analogna in digitalna platforma oddajata sočasno) v navedenem obdobju.

([53]) Kar zadeva pojasnjevanje razlik med digitalno prizemno televizijo in satelitsko tehnologijo, je v študiji navedeno, da je bila uporaba satelita z javno politiko omejena na območje III in da bi se morala baskovska vlada strinjati z odpravo te omejitve, če bi želela uporabljati satelit na območju II. To bi pomenilo dodatno breme za Baskijo (glej Itelazpijevo študijo iz leta 2019, oddelek 2.9, stran 12).

3.4 **Pripombe družbe Radiodifusión**

(97) Radiodifusión je ponudnik na trgu storitev prenosa avdiovizualnega signala, ki je bil v evidenco operaterjev CMT vpisan novembra 2005.

(98) Radiodifusión se na splošno strinja s sklepom o začetku postopka in podpira stališča Komisije, hkrati pa dodaja nekaj pripomb. Strinja se, da državna pomoč ne izpolnjuje zahtev iz sodbe Altmark in pomeni znaten prenos državnih sredstev.

(99) Preiskovana shema državne pomoči je koristila omrežnim operaterjem, ki že delujejo na podeželskih območjih. Pravzaprav je na zadevnem trgu, za katerega so značilne visoke vstopne ovire, ukrep, ki je koristil že prevladujočemu operaterju, povzročil ponovitev istih zgodovinskih vzorcev monopola. Natančneje, Abertis je lahko okrepil svoj monopolni položaj in dejansko uporabil javno financiranje za razvoj novega, bolj strnjenega omrežja, ki mu omogoča konkuriranje na novih trgih.

(100) Radiodifusión trdi, da preiskovana državna pomoč ni sorazmerna. Da bi bila pomoč v skladu z zahtevo po sorazmernosti, bi morala biti omejena na nujno potrebno, tj. uporabljati bi se morala samo na oddaljenih podeželskih območjih, ter bi morala enako koristiti vsem operaterjem tako, da bi zahtevala učinkovito izvajanje obveznosti dostopa.

3.5 **Pripombe izdajateljev televizijskega programa**

(101) Izdajatelji televizijskega programa so predložili pripombo, da ukrep ne more pomeniti državne pomoči, saj ni pomenil finančne prednosti za nobeno družbo, zlasti ne za izdajatelje televizijskega programa. Ukrepi v primerjavi z obdobjem analogne radiodifuzije niso povečali občinstva izdajateljev televizijskega programa. Poleg tega prebivalci območij razširjenega pokritja, tj. podeželskih, oddaljenih in redko poseljenih območij, ne vplivajo na oglaševalski trg in niso del ciljnega občinstva izdajateljev televizijskega programa. V teh okoliščinah zasebni operaterji niso povišali oglaševalskih pristojbin zaradi razširitve.

(102) Izdajatelji televizijskega programa so izrazili tudi stališče, da niso želeli preiti na satelitsko platformo, kjer bi njihovim programom konkuriralo na stotine drugih kanalov. Prednost prizemne platforme je njena omejena zmogljivost, ki za komercialne izdajatelje nekodiranega televizijskega programa pomeni manjšo konkurenco. Poleg tega so poudarili, da običajno kupujejo vsebine zgolj za prizemno platformo. Razlog za to je, da prizemna radiodifuzija zagotavlja geografsko omejenost prenosov, kar za satelitsko radiodifuzijo ne velja.

(103) Izdajatelji televizijskega programa so nadalje vztrajali, da so po uspehu Astre na kantabrijskem razpisu obvestili kantabrijske organe, da bodo nasprotovali satelitski radiodifuziji, saj so kupili pravice za radiodifuzijo vsebin zgolj prek prizemne platforme.

4. **PRIPOMBE ŠPANIJE**

4.1 **Splošna pojasnila**

(104) Španija in avtonomne skupnosti so v pripombah glede sklepa o začetku postopka predložile številne argumente ([54]). Te je mogoče razdeliti v dve širši kategoriji. Prvič, španski organi zagovarjajo neobstoj državne pomoči – ker gre za storitev splošnega gospodarskega pomena, ukrep ne pomeni pomoči, saj spada na področje javne službe javne radiodifuzije. Poleg tega ukrep ne daje nikakršnih prednosti. Drugič, tudi če bi obstajala državna pomoč, bi bila v vsakem primeru združljiva v skladu s členom 106(2) ali členom 107(3)(c) PDEU, saj (a) analogno omrežje že obstaja in bi bila z vidika učinkovitosti zgolj nadgradnja obstoječe infrastrukture cenejša od preklopa na novo platformo; (b) zgolj tehnologija digitalne prizemne tehnologije bi izpolnjevala potrebna merila kakovosti in (c) ponudbe so bile tehnološko nevtralne, v razpisnem postopku pa bi lahko sodelovali tudi drugi ponudniki platform. Ti argumenti so povzeti spodaj.

([54]) Argumenti centralnih in regionalnih organov so skupaj predstavljeni kot mnenje Španije (ali španskih organov), z izjemo Baskije, ki je predložila zelo podrobne pripombe o uporabi pravil o nadomestilih za javne storitve. Druge avtonomne skupnosti (na primer Aragonija, Kastilja in Leon ter Navarra) se prav tako sklicujejo na uporabo pravil za storitve splošnega gospodarskega pomena.

(105) Španija v pripombah z dne 14. junija 2019 trdi, da finančna podpora, dodeljena za razširitev pokritja z digitalno televizijo na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih, ni selektivna in je zato ni mogoče opredeliti kot državno pomoč (glej oddelek 4.2.3 spodaj). Poleg tega Španija navaja, da je razglasitev ničnosti Sklepa iz leta 2013 pomenila razglasitev ničnosti sklepa o začetku postopka ([55]), zato bi morala Komisija sprejeti nov sklep o začetku postopka. Po mnenju Španije bi morala Komisija v tem novem sklepu predstaviti svoje stališče glede selektivnosti zadevnih ukrepov.

4.2 **Odsotnost pomoči**

4.2.1 *Storitev splošnega gospodarskega pomena*

(106) Po mnenju španskih organov omrežni operaterji zagotavljajo storitev splošnega gospodarskega pomena v smislu sodbe Altmark ([56]). Ker pa so za dejanja za razširitev pokritja odgovorne avtonomne skupnosti, je treba uporabo sodbe Altmark proučiti glede na posamezni primer, izpolnjevanje pogojev iz sodbe Altmark pa morajo dokazati avtonomne skupnosti same. Najnatančnejše argumente je predložila Baskija, ki je digitalizacijo izvedla prek javnega podjetja Itelazpi S.A. (v nadaljnjem besedilu: Itelazpi).

4.2.2 *Neobstoj prednosti*

(107) Španija je v zvezi s ponudniki strojne opreme izrazila stališče, da njihov uspeh na razpisih za dobavo opreme izključuje obstoj selektivne prednosti.

(108) Kar zadeva omrežne operaterje, je Abertis sicer glavni operater na območju I in ima v lasti 29 % posodobljenih lokacij na območju II, vendar ne upravlja omrežja na območju II. Abertis kot omrežni operater zato ne bi imel koristi od ukrepa.

(109) Omrežje upravljajo nekateri regionalni operaterji, avtonomne skupnosti ali lokalni sveti, ki zgolj najemajo Abertisove prostore in opremo. Avtonomne skupnosti in lokalni sveti ne konkurirajo drugim omrežnim operaterjem, zato nimajo konkurenčne prednosti. Poleg tega ne prejemajo nobenih prihodkov, saj izdajatelji televizijskega programa ne plačujejo za zagotavljanje storitev prenosa na območju II.

(110) Kar zadeva izdajatelje programa digitalne prizemne televizije, Španija trdi, da je učinek preiskovanih ukrepov na izdajatelje televizijskega programa skoraj neobstoječ. Ukrepi niso povečali občinstva izdajateljev televizijskega programa v primerjavi z obdobjem, ko so bili programi predvajani analogno, saj je 2,5 % ciljnega prebivalstva, pri katerem je potekala razširitev pokritja, že imelo analogno prizemno televizijo. Ukrepi posledično niso vplivali na finančno stanje teh podjetij.

4.2.3 *Neobstoj selektivnosti*

(111) Španski organi v svojih pripombah z dne 14. junija 2019 trdijo, da zadevni ukrepi niso selektivni. Pojasnjujejo, da za prizemno televizijo in satelit veljajo zelo različna pravila. V času, ko so bili ukrepi sprejeti, so različne tehnologije urejali različni zakoni ([57]). Španija pojasnjuje, da trenutno vse avdiovizualne storitve ureja Splošni zakon št. 7/2010 z dne 31. marca 2010 o avdiovizualnih komunikacijah, vendar pa so pravni okviri za tehnologijo digitalne prizemne televizije in druge tehnologije zelo različni. Predvsem so zahteve za pridobitev licence za opravljanje storitve digitalne prizemne televizije strožje, celovitejše in podrobnejše kot pri drugih tehnologijah. Poleg tega je tehnologija digitalne prizemne televizije za razliko od drugih tehnologij opredeljena kot storitev splošnega gospodarskega pomena, zato zanjo veljajo stroge obveznosti pokritja.

([55]) V zvezi s tem se Španija sklicuje na uvodno izjavo 41 Sklepa iz leta 2013: „Za dodatne podrobnosti o dejstvih glej sklep o začetku postopka, ki naj se šteje kot bistveni del tega sklepa."

([56]) Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi Altmark.

([57]) Španija zlasti pojasnjuje, da je digitalno prizemno televizijo urejal Zakon št. 10/2005 z dne 14. junija 2006 o nujnih ukrepih za spodbujanje digitalne prizemne televizije; satelitsko tehnologijo je urejal Zakon št. 37/1995 z dne 12. decembra 1995 o satelitskih komunikacijah; kabelske storitve pa Zakon št. 42/1995 z dne 22. decembra 1995 o kabelskih komunikacijah.

(112) Španija trdi, da je dejanski položaj prizemne tehnologije popolnoma drugačen od položaja drugih tehnologij. Prizemne in druge tehnologije niso tehnično, komercialno ali gospodarsko primerljive. Španija se je pri preklopu na digitalno tehnologijo oprla na obstoječo infrastrukturo prizemnega omrežja. Za prehod na digitalno tehnologijo prek satelitske tehnologije bi bila potrebna uvedba nove infrastrukture za oddajanje in sprejemanje signala. Preklop bi bil težji in dražji. Španija poudarja, da predhodno predložene študije o stroških kažejo, da je bila prizemna digitalna televizija stroškovno najučinkovitejša rešitev. Poleg tega že več kot 30 let noben operater ni ponujal satelitske tehnologije oziroma se ni uporabljala v Španiji za radiodifuzijo nekodiranih televizijskih kanalov, ki se oddajajo izključno prek digitalne prizemne televizije. Po mnenju Španije tudi to kaže, da so digitalna prizemna televizija in druge tehnologije v drugačnem dejanskem položaju.

(113) Baskija je v svojih pripombah z dne 4. februarja 2019 trdila, da satelitska tehnologija in tehnologija digitalne prizemne televizije nista v primerljivem pravnem in dejanskem položaju, zato ukrep ni selektiven. Baskija je poudarila, da sta Španija in Abertis predložila številne študije, ki kažejo na pomembne pravne in dejanske razlike med satelitsko tehnologijo in tehnologijo digitalne prizemne televizije. Ta poročila kažejo, da bi uporaba tehnologij, ki niso tehnologija digitalne prizemne televizije, povzročila bistveno višje stroške digitalizacije in resne zamude pri digitalizaciji območja II.

(114) Katalonska vlada je v dopisu z dne 14. januarja 2019, ki so ga španski organi posredovali Komisiji 19. februarja 2019, predložila študijo iz septembra 2017. Študijo je naročilo podjetje Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI), pripravili pa so jo Katalonska zveza integriranih in integracijskih telekomunikacijskih podjetij (FEDECOMINTE), Katalonsko združenje inženirjev (Telco.cat) in Združenje za telekomunikacijski tehniški inženiring iz Katalonije (Graus TIC) (v nadaljnjem besedilu: katalonska študija). V študiji so bile ocenjene različne tehnologije, predvidene za zagotavljanje digitalne televizije na območju II, pri čemer je bilo ugotovljeno, da sta najprimernejši tehnologiji prizemna in satelitska, vendar pa je tehnologija digitalne prizemne televizije cenejša za državljane. Katalonska vlada na podlagi študije trdi, da je izbira tehnologije digitalne prizemne televizije za zagotavljanje digitalne televizije na območju II objektivno upravičena ter da ukrepa ni mogoče šteti za diskriminatornega in selektivnega z vidika državne pomoči.

4.3 **Združljivost na podlagi člena 106(2) in člena 107(3)(c) PDEU**

(115) Baskovski organi so navedli, da je državna pomoč, dodeljena Itelazpiju, združljiva z notranjim trgom na podlagi člena 106 PDEU. V zvezi s tem so prepričani, da ukrep izpolnjuje vse pogoje Odločbe Komisije z dne 28. novembra 2005 o uporabi člena 86(2) Pogodbe ES za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljene nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (v nadaljnjem besedilu: odločba o uporabi člena 86(2)) ([58]).

(116) Tudi če bi Komisija odločila, da ukrepi, ki so jih španski organi sprejeli v zvezi z uvedbo digitalne prizemne televizije na območju II, pomenijo državno pomoč in niso združljivi z notranjim trgom na podlagi člena 106 PDEU, bi Španija še naprej trdila, da so zagotovo združljivi z notranjim trgom, saj je njihov namen zagotoviti doseganje cilja, ki je v interesu Unije (prehod na digitalno radiodifuzijo), zato bi morali biti izvzeti na podlagi člena 107(3)(c) PDEU.

([58]) Odločba 2005/842/ES in Okvir Skupnosti za državne pomoči v obliki nadomestila za javne storitve 2005/C 297/04 (UL C 297, 29.11.2005, str. 4) (v nadaljnjem besedilu: okvir). 31. januarja 2012 je zgoraj navedeno odločbo nadomestil Sklep Komisije 2012/21/EU z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL L 7, 11.1.2012, str. 3). Zgoraj navedeni okvir je nadomestilo Sporočilo Komisije – Okvir Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve (UL C 8, 11.1.2012, str. 15).

4.3.1 *Argumenti o učinkovitosti*

(117) Španija meni, da nacionalni tehnični načrt in načrt prehoda nista načrta za razširitev pokritja na nacionalni ravni, saj se nanašata le na preklop na območju I. Zato načrta ne omejujeta tehnoloških možnosti, ki so na voljo za razširitev pokritja. Kar zadeva okvirne sporazume, ti nimajo enakega regulativnega statusa kot navedena načrta ter temeljijo na sporazumih med centralnimi in regionalnimi organi. Poleg tega po mnenju Španije ne izključujejo uporabe satelitskih in drugih tehnologij. Sicer pa so avtonomne skupnosti same izvedle razširitev pokritja in izbrale tehnologijo, običajno prek razpisnega postopka. Španija trdi, da je bil eden takih razpisov, izveden v Kastilji in Leonu, tehnološko nevtralen, sama izvedba takega razpisa pa dokazuje, da centralni organi niso vsiljevali prizemne tehnologije avtonomnim skupnostim.

(118) Čeprav se nekateri razpisi, izvedeni drugje, nanašajo na določene tehnične elemente prizemne tehnologije, je to mogoče utemeljiti z dejstvom, da prizemna radiodifuzija zahteva nekatere elemente, ki pri satelitski radiodifuziji niso prisotni in ki jih je bilo treba vključiti, da prizemne rešitve ne bi bile izključene iz razpisov.

(119) Španski organi se sklicujejo tudi na študijo o možnosti zagotavljanja univerzalne digitalne televizijske storitve s pomočjo različnih tehnologij (digitalna prizemna televizija in satelit), ki jo je MITT izvedlo julija 2007, tj. pred predlogom financiranja za razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo (v nadaljnjem besedilu: španska študija iz leta 2007). Čeprav organi priznavajo, da je bila študija zgolj notranji dokument in pozneje ni bila upoštevana, poudarjajo, da je upoštevala realistične stroške uporabe digitalne prizemne televizije ali satelitskega prenosa. V sklepnih ugotovitvah študije je navedeno, da ni mogoče vnaprej določiti, katera tehnologija je učinkovitejša ali cenejša za razširitev pokritja s televizijskim signalom. Vsaka regija bi morala izbrati svojo rešitev, po možnosti na podlagi študij, ki jih izvedejo zadevne avtonomne skupnosti in v katerih so proučeni dejavniki, kot so topografija, ozemeljska porazdelitev prebivalstva in stanje obstoječe infrastrukture.

4.3.2 *Zahteve glede kakovosti*

(120) Predložena sta bila dva argumenta v zvezi s kakovostjo. Prvič, prek satelitske radiodifuzije na tem območju trenutno niso na voljo nekodirani kanali digitalne prizemne televizije. Preklop na satelitsko platformo bi pomenil, da bi morale stranke plačati za storitev.

(121) Drugič, poleg nacionalnih kanalov je treba oddajati tudi regionalne kanale. Tehnologija digitalne prizemne televizije omogoča, da se v vsakem geografskem območju oddajajo kanali, namenjeni navedenemu območju. Na podlagi regionalnih in lokalnih kanalov je bilo prizemni televiziji po vsej Španiji dodeljenih 1 380 frekvenc, ki ne zahtevajo nobenih tehničnih omejitev ali razširitve radiodifuzije onkraj ciljnega območja posameznega kanala. Po mnenju Španije pri satelitskih omrežjih to ne bi bilo mogoče, saj ne zagotavljajo možnosti geografske omejenosti, zato bi bil potreben večplasten sistem pogojnega dostopa. S tem bi se nadalje povečali stroški satelitske radiodifuzije, izdajatelji televizijskega programa pa ne bi hoteli odobriti dostopa do svojih kanalov, če ne bi bili prepričani, da je omejenost mogoča.

4.3.3 *Tehnološka nevtralnost*

(122) Po mnenju Španije dvostranski sporazumi med centralnimi in regionalnimi organi niso vsiljevali določene digitalizacijske tehnologije. Določali so le prenos na avtonomne skupnosti v skladu s stroški digitalizacije, izračunanimi na podlagi domnevno učinkovite referenčne tehnologije, tj. digitalne prizemne televizije. Zato bi bilo po mnenju Španije treba upoštevati, da je prizemna analogna televizija ob razširitvi dosegala 98,5 % španskih gospodinjstev.

(123) Kar zadeva razpis v Kantabriji, na katerega se sklicuje sklep o začetku postopka, španski organi poudarjajo, da je razpis, na katerem je bila izbrana Astra, zadeval območji II in III, torej je bil njegov cilj univerzalna zagotovitev digitalne televizije v Kantabriji. To bi imelo dvojen učinek na oceno primera.

(124) Prvič, kantabrijski projekt je spodletel, ko so po dodelitvi pogodbe Astri nekateri glavni izdajatelji televizijskega programa obvestili Astro in kantabrijsko vlado, da ne bodo dovolili oddajanja svojih vsebin prek satelita. Cilj načrta posledično ni bil več nedvomno izvedljiv. Drugič, glavni razlog za prekinitev pogodbe je bila odločitev centralne vlade, da zagotovi satelitsko pokritje na celotnem območju III v Španiji, in ne odločitev centralne vlade, da zagotovi financiranje za razširitev pokritja na območju II. Poleg tega je bila pogodba novembra 2008 prekinjena, ker je bilo takrat že jasno, da Astra ne bo mogla izpolniti svojih obveznosti. Astra zlasti ni pravočasno izvedla potrebnih del in ni prejela pooblastil izdajateljev nekodiranega televizijskega programa, da lahko oddaja njihove kanale.

(125) V okviru te odločitve je kantabrijski projekt relevanten zgolj v smislu, da se lahko satelitska platforma šteje kot veljavna alternativa prizemni platformi. V zvezi s tem zgornji argumenti niso ustrezni. Z odločitvijo za satelitsko platformo na območju III so španski organi sprejeli nacionalni načrt in posebno uredbo, ki od izdajateljev televizijskega programa zahteva, da se medsebojno uskladijo in izberejo enega skupnega ponudnika satelitske platforme. Španija ugotavlja, da bi se v skladu s sklepom o začetku postopka podoben mehanizem lahko uporabil tudi za območje II. Toda po mnenju Španije bi bila uvedba take obveznosti za izdajatelje televizijskega programa na območju II v nasprotju z načelom minimalnega poseganja. Poleg tega izdajatelji televizijskega programa v Španiji ne želijo uporabljati satelitske platforme. V Španiji v nasprotju z drugimi državami članicami ni satelitske platforme, ki bi oddajala nekodirane kanale. Po mnenju Španije navedeni razlogi za prekinitev pogodbe ne postavljajo pod vprašaj dejstva, da satelitska tehnologija ne more biti ustrezna platforma za prenos televizijskih signalov na območju II.

4.3.4 *Odsotnost izkrivljanja konkurence in trgovine*

(126) V zvezi s konkurenco med omrežnimi operaterji je Španija izrazila stališče, da prizemna in satelitska televizija pomenita dva popolnoma drugačna trga, zato preiskovani ukrepi na prizadetih trgih niso izkrivljali konkurence. Španija trdi, da preiskovani ukrepi ne vplivajo na trg znotraj Unije, saj so namenjeni prebivalcem na omejenem geografskem območju. Ker gre za lokalne storitve, ni verjetno, da bi ukrep vplival na trgovanje med državami članicami.

4.4 **Uporaba pravila *de minimis***

(127) Španski organi so izrazili tudi stališče, da pravilo *de minimis*, uvedeno z Uredbo Komisije (ES) št. 1998/2006 o pomoči *de minimis* ([59]), zagotovo velja za znatni delež financiranja. Strojna oprema je bila kupljena neodvisno v posameznih avtonomnih skupnostih ali lokalnih svetih, zato bi bilo treba določbe *de minimis* proučiti na navedeni ravni. Ker so v teh primerih izplačani znesek ter pridobljeno blago in storitve poznani, je bila pomoč dovolj pregledna, da se lahko uporabijo pragovi *de minimis*.

4.5 **Državna pomoč za upravljanje in vzdrževanje**

(128) Kar zadeva upravljanje in vzdrževanje centrov za razpošiljanje signala, španski centralni organi menijo, da ne spadata na področje razširitve pokritja, ki ga delno financira MITT. Ministrstvo nima pristojnosti, da bi od svetov in avtonomnih skupnosti zahtevalo, naj nadaljujejo upravljanje in vzdrževanje tudi po izteku obdobja, navedenega v razpisih za razširitev pokritja. Zato ni mogoče zagotovo izključiti, da upravljanje in vzdrževanje nekaterih centrov ne bosta prekinjena zaradi znižanja proračunskih sredstev lokalnih svetov. Centralni organi so letne stroške upravljanja in vzdrževanja začasno ocenili na 10 % začetne naložbe. Med preiskavo je več avtonomnih skupnosti predložilo podrobnejše podatke o sredstvih, porabljenih za upravljanje in vzdrževanje omrežja digitalne prizemne televizije na območju II.

([59]) Uredba Komisije (ES) št. 1998/2006 z dne 15. decembra 2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči *de minimis* (UL L 379, 28.12.2006, str. 5). 1. januarja 2014 je navedeno uredbo nadomestila Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (UL L 352, 24.12.2013, str. 1).

5. **PRESOJA POSTOPKOVNIH ARGUMENTOV STRANK**

(129) Itelazpi, Cellnex in Španija so v pripombah z dne 13. in 14. junija 2019 trdili, da bi morala Komisija po razglasitvi ničnosti Sklepa iz leta 2013 sprejeti nov sklep o začetku postopka, v katerem bi morala izraziti svoje stališče o selektivnosti zadevnih ukrepov. Španija in zainteresirane strani so menile, da zaradi neobstoja novega sklepa o začetku postopka niso mogle uveljavljati pravice do obrambe.

(130) Španija in Cellnex sta trdila tudi, da je bil sklep o začetku postopka v tej zadevi razveljavljen, ko je Sodišče razglasilo ničnost Sklepa iz leta 2013. V uvodni izjavi 41 Sklepa iz leta 2013 je navedeno: „Za dodatne podrobnosti o dejstvih glej sklep o začetku postopka, ki naj se šteje kot bistveni del tega sklepa.“ Po mnenju Španije to pomeni, da razglasitev ničnosti Sklepa iz leta 2013 pomeni razglasitev ničnosti sklepa o začetku postopka. To stališče je zmotno iz naslednjih razlogov.

(131) Prvič, sklep o začetku postopka in končni sklep sta ločena pravna akta z ločenimi pravnimi učinki. Sklep o začetku postopka je bil sprejet na podlagi člena 4(4) postopkovne uredbe iz leta 1999. Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila dvome glede združljivosti preiskovanih ukrepov z notranjim trgom. Končni sklep (tj. Sklep iz leta 2013) je bil sprejet na podlagi člena 7(5) postopkovne uredbe iz leta 1999. Komisija je v Sklepu iz leta 2013 ugotovila, da pomoč ni združljiva z notranjim trgom, in odredila izterjavo pomoči. Ker sta sklep o začetku postopka in končni sklep dva različna pravna akta, je pravilno razumevanje uvodne izjave 41 Sklepa iz leta 2013, da so podrobnosti o dejstvih, navedene v sklepu o začetku postopka, del Sklepa iz leta 2013. Poleg tega razglasitev ničnosti končnega sklepa ni povezana s temi podrobnostmi o dejstvih.

(132) Drugič, nobena od različnih tožb, ki so jih vložile Španija in zainteresirane strani po sprejetju Sklepa iz leta 2013, ni zahtevala razglasitve ničnosti sklepa o začetku postopka: zahtevale so razglasitev ničnosti končnega sklepa. V skladu z ustaljeno sodno prakso obseg ničnosti, ki jo razglasi Sodišče, ne sme prekoračiti tistega, kar zahteva tožeča stranka ([60]). Ker nobena od tožb ni zahtevala razglasitve ničnosti sklepa o začetku postopka, Sodišče v sodbi Retegal ni moglo razglasiti ničnosti sklepa o začetku postopka ([61]).

(133) Tretjič, v skladu z ustaljeno sodno prakso razglasitev ničnosti ukrepa Unije ne vpliva nujno na pripravljalne akte ([62]). Razglasitev ničnosti akta, ki pomeni konec večfaznega upravnega postopka, ne povzroči nujno razglasitve ničnosti celotnega postopka pred sprejetjem izpodbijanega akta, neodvisno od obrazložitve, vsebine ali postopka ničnostne sodbe.

(134) Kar zadeva domnevno obveznost ponovne sprožitve postopka po razglasitvi ničnosti Sklepa iz leta 2013, Komisija ugotavlja, da nič v zakonodaji ali sodni praksi ne nakazuje, da bi razglasitev ničnosti sklepa Komisije nujno pomenila ponovno sprožitev uradnega postopka preiskave s sprejetjem nove odločitve (glej zlasti zadevo T-1/15, SNCM/Komisija, EU:T:2017:470, odstavek 69). Kot je pojasnjeno zgoraj, v skladu s sodno prakso razglasitev ničnosti ukrepa Skupnosti ne vpliva nujno na pripravljalne akte. V zadevi SNCM Komisija po razglasitvi ničnosti svojega končnega sklepa ni ponovno sprožila postopka, ampak je stranke le pozvala k predložitvi pripomb. Sodišče je navedlo, da so bile spoštovane procesne pravice države članice in zainteresiranih strani, saj je Komisija po razglasitvi ničnosti sklepa državi članici in stranem omogočila, da podajo svoje pripombe. Poleg tega v Uredbi Sveta (EU) 2015/1589 ([63]) ni določeno, kdaj je Komisija dolžna ponovno sprožiti postopek. Zato domnevna obveznost ponovne sprožitve postopka s sprejetjem nove odločitve ne more izhajati iz zgoraj navedene uredbe.

([60]) Glej sodbo Comunità montana della Valnerina/Komisija (C-240/03 P, EU:C:2006:44), točka 43 in navedena sodna praksa.

([61]) Sodba Sodišča z dne 20. decembra 2017 v zadevi C-70/16 P, Comunidad Autónoma de Galicia, Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal)/Komisija, EU:C:2017:1002.

([62]) Glej zadevo T-301/01, Alitalia/Komisija, EU:T:2008:262, točka 100; zadevo C-415/96, Španija/Komisija, EU:C:1998:533, točka 32; v zvezi s tem glej tudi zadevo C-331/88, Fedesa in drugi, EU:C:1990:391, točka 34.

([63]) Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

(135) Španija, Itelazpi in Cellnex trdijo, da bi morala Komisija sprejeti nov sklep o začetku postopka, v katerem bi opisala podrobno analizo selektivnosti, da bi lahko stranke izrazile svoja stališča o selektivnosti ukrepa. Komisija poudarja, da so španski organi že izrazili svoje stališče o neobstoju selektivnosti v fazi predhodne preiskave (kot je navedeno v uvodni izjavi 22 sklepa o začetku postopka ([64])). Komisija je v sklepu o začetku postopka izrazila predhodno stališče glede obstoja državne pomoči (vključno s selektivnostjo) in združljivosti pomoči. Navedla je, da izpodbijani ukrepi izkrivljajo konkurenco, saj dajejo prednost tehnologiji digitalne prizemne televizije, ter trdila, da sta digitalna prizemna televizija in satelit konkurenčna (med drugim se je sklicevala na primer Kantabrije, kjer je bil na razpisu najprej izbran satelitski operater). V sklepu o začetku postopka je pojasnila, zakaj so imele nekatere platforme prednost v primerjavi z drugimi. Španiji in zainteresiranim stranem je omogočila, da predstavijo svoja stališča o selektivnosti ukrepov. Španija je v svojih pripombah na sklep o začetku postopka z dne 30. novembra 2010 pojasnila, da omrežni operaterji, ki uporabljajo tehnologijo digitalne prizemne televizije, niso imeli selektivne prednosti v primerjavi z drugimi omrežnimi operaterji. Trdila je tudi, da zadevni ukrepi niso diskriminirali tehnologij, ki niso digitalna prizemna televizija, ter pojasnila razlike med digitalno prizemno televizijo in satelitom z vidika stroškov in tržnih razmer. Poudarila je, da satelit in digitalna prizemna televizija nista del istega trga. To kaže, da je Španija imela možnost, da izrazi svoje stališče glede selektivnosti že po sklepu o začetku postopka.

(136) Poleg tega se niso spremenili ne preiskovani ukrep ne dejstva v zadevi in ne njena pravna presoja.

(137) Poleg tega je Komisija 26. aprila 2019 Španiji, Itelazpiju, Cellnexu, Retevisiónu, CTTI, Navarra de Servicios y Tecnologias, SA, Retegalu in Astri poslala zahtevo za pojasnila, v kateri je pozvala stranke, naj podajo pripombe glede sodbe Retegal in selektivnosti zadevnih ukrepov ([65]). Cellnex, Itelazpi, Španija in Astra so v svojih odgovorih na zahtevo Komisije za pojasnila podali podrobne pripombe in izrazili svoja stališča glede merila selektivnosti. Stranke so predložile podrobne pripombe, Komisija pa je analizirala vse nove, pomembne in ustrezne elemente, ki so jih predložili Španija in zadevne tretje strani. Glede na zgoraj navedeno so imele Španija in druge zainteresirane strani številne možnosti, da izrazijo svoja stališča o vprašanju selektivnosti, zato so bile procesne pravice strank v celoti spoštovane.

6. **OCENA POMOCI**

6.1 **Pravna podlaga pomoči**

(138) Kot je podrobno opisano v oddelku 2.2, uvodnih izjavah (28) do (39), je pravni okvir za preklop na digitalno tehnologijo v Španiji večplastna mreža različnih aktov, ki so jih v obdobju štirih let izdali centralna vlada ter regionalni in lokalni organi. Nacionalni tehnični načrt iz leta 2005 in načrt prehoda iz leta 2007 urejata predvsem prehod na digitalno prizemno televizijo na območju I, a sta tudi temelj za nadaljnje ukrepe za razširitev na območju II. Te ukrepe za razširitev so izvajali regionalni organi po sklenitvi več okvirnih sporazumov s centralno vlado (v nadaljnjem besedilu: okvirni sporazumi iz leta 2008), dodatkov iz leta 2008 k prejšnjim okvirnim sporazumom iz leta 2006 ter dodatkov iz leta 2009 k okvirnim sporazumom iz leta 2008.

(139) Na podlagi sklenitve teh sporazumov in dodatkov so regionalni in lokalni organi izvedli vrsto ukrepov z namenom razširitve pokritja z digitalno prizemno televizijo na območju II, predvsem prek javnih razpisov, kot so opisani v uvodnih izjavah (40) do (43). Komisija zato meni, da so različni akti, sprejeti na centralni ravni, ter sporazumi, ki so bili sprejeti in spremenjeni med MITT in avtonomnimi skupnostmi, osnova za shemo pomoči za razširitev pokritja na območju II ter vključujejo njene bistvene značilnosti, tj. spodbudo za preklop na digitalno televizijo na območju II in omejitev te spodbude na prizemno tehnologijo. Cilj teh aktov in sporazumov je bil spodbuditi

([64]) Španija je v predhodni preiskavi med drugim pojasnila, da med digitalno prizemno televizijo in satelitom ni bilo nobene diskriminacije. Pojasnila je tudi, da digitalna prizemna televizija in satelit delujeta na različnih trgih.

([65]) Poleg tega je Komisija pozvala Španijo, naj posreduje zahtevo za pojasnila vsem podjetjem, na katera bi lahko vplival morebiten negativni sklep Komisije, ki bi odrejal izterjavo nezakonite in nezdružljive pomoči v tej zadevi.

avtonomne skupnosti k sprejetju ukrepov, ki niso bili tehnološko nevtralni ([66]). Nacionalni tehnični načrt sicer ureja preklop na digitalno prizemno televizijo na območju I, vendar hkrati pooblašča lokalne organe, da v sodelovanju z avtonomnimi skupnostmi vzpostavijo dodatne centre za razpošiljanje signala, potrebne za zagotovitev sprejema digitalne prizemne televizije na območju II. To pomeni, da je centralna vlada že takrat predvidela razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo. Pooblastilo, vsebovano v glavnem pravnem aktu, ki ureja preklop na digitalno televizijo, se nanaša zgolj na prizemno platformo. Poleg tega je iz Kraljevega odloka št. 1/2009 razvidno, da je bila uporaba satelitske tehnologije predvidena le za območje III. V praksi so avtonomne skupnosti torej uresničevale smernice centralne vlade o razširitvi pokritja z digitalno prizemno televizijo ([67]). Avtonomne skupnosti so izvedle načrt centralne vlade na podlagi svojih okvirnih sporazumov, ki so temeljili na isti predlogi.

(140) Tako je iz omenjenih aktov, sprejetih na centralni ravni, sporazumov in dodatkov razvidno, da so osnova za shemo, katere cilj je razširiti pokritje z digitalno prizemno televizijo na območju II z uporabo zgolj prizemne radiodifuzije. Poleg tega centralni ali lokalni organi v takih okoliščinah niso imeli manevrskega prostora pri tehnični izvedbi sheme za spoštovanje načela tehnološke nevtralnosti. Ukrepi, ki so jih sprejeli nacionalni, regionalni ali lokalni organi, so imeli isti cilj in bi jih bilo treba zaradi tesne medsebojne povezanosti analizirati skupaj kot del iste sheme. To je potrdilo tudi Splošno sodišče, ki je v zadevi T-541/13 glede tožbe za razglasitev ničnosti Sklepa iz leta 2013 potrdilo, kar je navedeno v nadaljevanju. Ta sklepna ugotovitev ostaja veljavna tudi za ukrepe, proučene v tem sklepu (to so isti ukrepi, kot so bili proučeni v Sklepu iz leta 2013):

„52 *Il résulte de différents actes législatifs et administratifs des autorités espagnoles que le plan de transition vers la télévision numérique dans l'ensemble du territoire du Royaume d'Espagne par un recours prédominant à la technologie terrestre obéissait à une initiative lancée et coordonnée par l'administration centrale. Il est constant, ainsi qu'il ressort du considérant 24 de la décision attaquée, que la loi 10/2005, qui marquait le début de la réglementation du passage à la TNT, a précisé la nécessité d'encourager la transition de la technologie analogique vers la TNT. Ainsi qu'il ressort du considérant 26 de ladite décision, les autorités espagnoles prévoyaient, dans une disposition additionnelle du programme technique national en faveur de la TNT, la possibilité d'une extension de couverture au moyen de la technologie terrestre dans les zones à faible densité de population à la condition que l'installation locale soit conforme à ce programme. Les considérants 28 à 32 de cette décision, dont le contenu n'est pas contesté par les requérantes, décrivent la collaboration entre le MITC et les communautés autonomes au moyen de conventions-cadres et d'addenda à des conventions-cadres afin de procéder à la numérisation dans ladite zone. Ces actes avaient notamment trait au cofinancement par le gouvernement espagnol de l'extension de la couverture de la TNT dans cette zone.*

53 *Au vu des éléments qui précèdent, il ne saurait être reproché à la Commission d'avoir analysé les mesures espagnoles en faveur du déploiement de la TNT dans la zone II dans un seul et même contexte. En effet, les différentes interventions étatiques aux niveaux national, régional et communal devant être analysées en fonction de leurs effets, elles présentaient, en l'espèce, des liens tellement étroits entre elles qu'elles pouvaient être considérées par la Commission comme un seul régime d'aides accordé par les autorités publiques en Espagne. Tel est le cas notamment parce que les interventions consécutives en*

([66]) Navedene smernice je mogoče najti v zadevnih dokumentih centralne vlade. Zlasti v okvirnih sporazumih, podpisanih decembra 2008, z naslovom „Okvirni sporazum o sodelovanju med Ministrstvom za industrijo, turizem in trgovino ter avtonomno skupnostjo […] za razvoj nacionalnega načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo“ je naveden seznam dejavnosti, ki jih bodo financirali centralni in regionalni organi, da bi dosegli pokritje z digitalno televizijo, enako obstoječemu pokritju z analogno televizijo. Po eni strani se sklicujejo na obstoječe centre za razpošiljanje signala, ki so jih posodobili izdajatelji televizijskega programa (centri digitalne prizemne televizije na območju I), po drugi pa na „razširitve pokritja“, tj. dodatne centre, ki jih bo treba vzpostaviti za zagotovitev enakega prodora digitalne televizije. Ker obstoj centrov za razpošiljanje signala zahteva zgolj digitalna prizemna tehnologija, se zdi jasno, da načrtovani ukrepi zadevajo le tehnologijo digitalne prizemne televizije. Poleg tega se dodatki k okvirnim sporazumom iz leta 2008, podpisani med oktobrom in decembrom 2009, nanašajo na financiranje razširitve pokritja. V opredelitvi pojma „dejanje za razširitev pokritja“ se izrecno sklicujejo zgolj na prizemno tehnologijo.

([67]) MITT je na srečanjih z avtonomnimi skupnostmi izrazilo svoj cilj, da zagotovi prehod na digitalno prizemno tehnologijo tudi na območju II. To potrjuje predstavitev, ki je javno dostopna na internetu in jo je podpisalo MITT. http://www.fenitel.es/asamblea08/PONENCIAS/4SETSI.pdf. To potrjujejo tudi navedbe avtonomnih skupnosti, predložene kot odgovor na zahtevo Komisije za pojasnila. Avtonomne skupnosti se v svojih odgovorih izrecno sklicujejo na nacionalni načrt prehoda, sprejet s Kraljevim odlokom št. 944/2005, in na *načrt Avanza*. Glej, na primer, odgovor Extremadure: „V skladu s … Kraljevim odlokom št. 944/2005 … o odobritvi nacionalnega tehničnega načrta za digitalno prizemno televizijo, ki določa lokalno pobudo v zvezi z razširitvijo pokritja z digitalno prizemno televizijo …“

Espagne présentaient, au regard notamment de leur chronologie, de leur finalité et de la situation dans ladite zone, des liens tellement étroits entre elles qu'il ne saurait être reproché à la Commission de ne pas les avoir dissociées (voir, en ce sens, arrêt du 19 mars 2013, Bouygues et Bouygues Télécom/Commission, C-399/10 P et C-401/10 P, Rec, EU:C:2013:175, points 103 et 104). "

(141) Da bi Komisija nadalje potrdila to trditev, je proučila obširen vzorec posameznih razpisov, ki so jih izvedle avtonomne skupnosti. Vzorec razpisov zajema celotno špansko ozemlje, razen Melille (španski organi niso predložili nobenega razpisa za to regijo, saj naj ustrezni dokumenti ne bi obstajali). Vzorec vključuje razpise za razširitev pokritja in razpise za dobavo opreme. Poleg tega vključuje razpise z različnimi velikostmi proračuna: razpise z relativno majhnimi proračuni in razpise z večjimi proračuni (nad 10 milijonov EUR). Izbira in pokritje vzorca, kot opisano, zagotavljata njegovo reprezentativnost. Ti razpisi so rezultat izvajanja nacionalnega programa, opisanega v zgornjih uvodnih izjavah, ki je bil predhodno opredeljen na podlagi zakonov in sporazumov z avtonomnimi skupnostmi. S preverjanjem vzorca je bila potrjena zgornja ugotovitev, saj velika večina proučenih razpisov ni bila tehnološko nevtralna. Na podlagi navedenega reprezentativnega vzorca je Komisija potrdila, da so bili razpisi, izvedeni v nekaterih avtonomnih skupnostih, na splošno namenjeni zgolj prizemni tehnologiji.

(142) Komisija je identificirala zelo malo tehnološko nevtralnih posameznih razpisov, ki niso bili formalno diskriminatorni. Specifikacije teh razpisov so bile zasnovane tako, da so kljub načrtom centralnih španskih organov lahko sodelovali operaterji, ki uporabljajo tehnologije, ki niso prizemne. V vsakem primeru samo dejstvo, da je bila manjšina ponudb tehnološko nevtralnih, kaže le na nepopolno izvrševanje sheme in ne diskvalificira sheme kot take.

(143) Splošno sodišče je v zvezi s Sklepom iz leta 2013 podalo naslednje pojasnilo: „Komisija ni opravila ekstrapolacije s tem, da je menila, da so se nepravilnosti, ugotovljene za vzorec, pojavile v celotni Španiji. Komisija se je omejila na preučitev značilnosti zadevnega sistema pomoči in ni ugotovila ravno tega, da ker preiskovani javni razpisi niso upoštevali načela tehnološke nevtralnosti, to načelo ni bilo upoštevano v vseh zadevnih javnih razpisih glede upravljanja omrežja DPT, kar je zlasti razvidno iz izreka izpodbijanega sklepa ([68])." Ta sklepna ugotovitev ostaja veljavna tudi za ukrepe, proučene v tem sklepu (to so isti ukrepi, kot so bili proučeni v Sklepu iz leta 2013).

(144) Državna pomoč za uporabo digitalne prizemne televizije na območju II je bila dejansko izplačana ob prenosu sredstev centralnih in regionalnih organov upravičencem. Posamezne avtonomne skupnosti so izplačilo prejele v različnih obdobjih. Glede na prejete informacije so prvi identificirani razpisi potekali julija 2008 ([69]). V Prilogi je naveden izračun javnofinančnih odhodkov glede na regijo.

(145) Kar zadeva stalno pomoč za upravljanje in vzdrževanje omrežij, je ta pomoč dodatek sheme, katere cilj je razširiti pokritje z digitalno prizemno televizijo na območju II z uporabo izključno prizemne radiodifuzije, in njena logična posledica, čeprav je centralna vlada prepustila izvajanje te stalne pomoči avtonomnim skupnostim. Nekatere avtonomne skupnosti (glej oddelek „Tekoči stroški" v Prilogi k Sklepu) so organizirale razpise za upravljanje in vzdrževanje obstoječih digitalnih prizemnih omrežij, ki so jih objavile v svojih uradnih listih ([70]).

([68]) Glej sodbo v zadevi T-461/13, točka 107.

([69]) Razpis za dobavo opreme z dne 30. julija 2008, ki ga je objavila avtonomna skupnost Rioja, ter razpis za razširitev SE/CTTI/06/08 z dne 27. julija 2008, ki ga je objavila avtonomna skupnost Katalonija.

([70]) Glej, na primer, resolucijo organov Kastilje in Leona: Resolución de 24 de septiembre de 2012, de la Dirección General de Telecomunicaciones, por la que se anuncia la licitación del servicio: Contrato de servicios para la conservación y renovación tecnológica de las infraestructuras de televisión digital de la Junta de Castilla y León. Expte.: Serv 05-4/12; BOCYL 10 de octubre 2012.

(146) Kot je pojasnjeno v zgornji uvodni izjavi (62), pravna presoja novih, spremenjenih ukrepov ni predmet tega sklepa.

6.2 **Ocena državne pomoči v skladu s členom 107(1) PDEU**

6.2.1 *Obstoj pomoči v smislu člena 107(1) PDEU*

(147) Zadevni ukrep, ki vključuje stalno pomoč za upravljanje in vzdrževanje, kot je opisana v uvodni izjavi (44), se lahko šteje za državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, v katerem so opredeljeni pogoji za obstoj državne pomoči. Prvič, obstajati mora intervencija države ali intervencija, ki se financira iz državnih sredstev. Drugič, prejemniku mora dati selektivno gospodarsko prednost. Tretjič, pomoč mora izkrivljati ali bi lahko izkrivljala konkurenco. Četrtič, intervencija mora biti taka, da bi lahko prizadela trgovino med državami članicami.

6.2.1.1. Državna sredstva

(148) Zadevni ukrep izhaja iz zgoraj opisanega sistema pravnih aktov, sprejetega na centralni ter regionalni in lokalni ravni, ter iz sporazumov, sklenjenih med različnimi ravnmi španske uprave. Poleg tega Španija ni izpodbijala ugotovitve iz sklepa o začetku postopka, da je bil ukrep financiran iz proračunskih sredstev. Vendar pa je vztrajala, da je bil financiran tako iz centralnih kot iz regionalnih in občinskih proračunov. Izrazila je tudi stališče, da je zadevni ukrep dejansko vključeval le prenos sredstev med različnimi upravami. Španija ni izpodbijala samega dejstva, da sredstva prihajajo predvsem iz centralnega proračuna ter delno iz regionalnih in lokalnih proračunov. Poleg tega ukrep ni vključeval zgolj prenosa sredstev med upravami, saj so bila sredstva na koncu uporabljena za uvedbo omrežja digitalne prizemne televizije pri subjektih, ki opravljajo gospodarsko dejavnost (kot je pojasnjeno v oddelku 6.2.1.2).

(149) V teh okoliščinah se sklene, da je bil preiskani ukrep financiran neposredno iz državnega proračuna ter iz proračunov posameznih avtonomnih skupnosti in lokalnih družb. Pomoč za upravljanje in vzdrževanje, kot je opisana v uvodni izjavi (44), ni bila financirana iz centralnega državnega proračuna, temveč neposredno iz proračuna avtonomnih skupnosti. Zato jo je mogoče pripisati državi in vključuje uporabo državnih sredstev.

6.2.1.2. Gospodarska prednost za subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost

(150) Zadevni ukrep vključuje prenos državnih sredstev nekaterim podjetjem. Čeprav v Pogodbi pojem podjetja ni opredeljen, lahko pomeni kakršno koli fizično ali pravno osebo, ne glede na njen pravni status in način financiranja, ki opravlja gospodarsko dejavnost. V praksi Komisije, kot jo potrjujejo sodišča, se upravljanje omrežij televizijskega prenosa šteje za gospodarsko dejavnost ([71]), podobno kot v drugih primerih, ki vključujejo upravljanje infrastrukture s strani regionalnih organov ([72]). V zadevnem primeru so operaterji platforme ter večina javnih podjetij ali mestnih svetov vpisani v evidenco CMT kot omrežni operaterji. To kaže, da zagotavljajo posebne storitve, ki v skladu z uveljavljeno prakso pomenijo gospodarsko dejavnost. Trg obstaja, če so drugi operaterji pripravljeni ali zmožni zagotavljati zadevno storitev, kar v tem primeru velja. Astra je, na primer, pred razširitvijo pokritja na območju II organizirala več srečanj z avtonomnimi skupnostmi, na katerih jim je predstavila svojo ponudbo. Poleg tega je Astra marca 2008 sodelovala na tehnološko nevtralnem razpisu za zagotavljanje digitalne televizije na območju II in območju III, ki ga je objavila Kantabrija, ter na njem tudi zmagala. Dejstvo, da javna podjetja in mestni sveti ne prejemajo nadomestila za storitve, ki jih opravljajo, ne pomeni, da zadevne dejavnosti ne morejo pomeniti gospodarske dejavnosti ([73]).

([71]) Odločbe Komisije N622/2003, Digitalisierungsfonds Avstrija; C 25/2004, DVB-T, Berlin Brandenburg (uvodna izjava 62), UL L/200/2006; C 34/2006 DVB-T, Severno Porenje – Vestfalija (uvodna izjava 83), UL L 236, 3.9.2008, str. 10; C 52/2005, Mediaset (uvodna izjava 96), UL L/147/2007.

([72]) Zadeva T-196/04 Ryanair Ltd./Evropska komisija, EU:T:2008:585, točka 88; Zadeva C-82/01P Aéroports de Paris/Komisija, EU:C:2002:617, točke 107–109 in 121–125.

([73]) Glej združeni zadevi T-443/08 in T-455/08, Freistaat Sachsen in Land Sachsen-Anhalt (T-443/08) ter Mitteldeutsche Flughafen AG in Flughafen Leipzig-Halle GmbH (T-455/08)/Evropska komisija, EU:T:2011:117, točka 115, kjer Sodišče navaja: „[…] to, da neka dejavnost s strani zasebnih subjektov ni zagotovljena ali da ni dobičkonosna, nista upoštevni merili pri opredelitvi te dejavnosti za gospodarsko […].“

(151) Komisija se ne strinja s trditvijo Španije, da upravljanje prizemnega omrežja, ki ga opravljajo avtonomne skupnosti, javna podjetja in mestni sveti, spada na področje izvajanja uradnih pooblastil javnega organa ter zato ne spada na področje uporabe člena 107 PDEU. Priznava se, da dejavnosti, povezane z državnimi pristojnostmi, ki jih izvaja država sama ali organi, ki delujejo v okviru svojih javnih pooblastil, ne pomenijo gospodarskih dejavnosti za namene pravil konkurence ([74]). To so dejavnosti, ki so del poglavitnih funkcij države ali pa so z navedenimi funkcijami povezane po svoji naravi, cilju in pravilih, ki veljajo zanje. Sodna praksa sodišč vključuje več primerov dejavnosti, ki spadajo v to kategorijo, s katerimi se vzpostavlja razlika med izključno državnimi dejavnostmi in komercialnimi dejavnostmi, ki jih lahko opravlja državni subjekt. Na tem seznamu so dejavnosti, povezane z vojsko ali policijo, vzdrževanjem in izboljševanjem varnosti zračne plovbe, kontrolo zračnega prometa ([75]); nadzorom zračnega onesnaženja, kar je naloga javnega interesa, ki je del poglavitnih funkcij države v zvezi z varstvom okolja na pomorskih območjih ([76]), dejavnosti standardizacije ter s tem povezanih dejavnosti raziskav in razvoja ([77]).

(152) Glede na navedeno Komisija meni, da upravljanje prizemnega omrežja za radiodifuzijo v zadevnem primeru ne spada med obveznosti ali pristojnosti države in ni tipična dejavnost, ki bi jo lahko opravljala samo država. Proučevane storitve niso tipične storitve javnega organa in so po svoji naravi gospodarske, kar dokazuje dejstvo, da je na trgu na območju I dejavnih več podjetij. Drugič, za zagotavljanje te storitve na območju II se je zavzemalo zasebno podjetje, ki ni odvisno od nobenega javnega organa, tj. Astra (kar dokazuje njena udeležba na razpisu v Kantabriji leta 2008). Tretjič, uvedba omrežja na območju II zadeva le na prenos nacionalnih in regionalnih zasebnih kanalov ([78]). Gospodarski značaj uvajanja digitalnega prizemnega omrežja na območju II je potrdilo več sodb Sodišča; glej na primer zadevo T-808/14, Španija/Komisija ([79]); zadevi T-37/15 in T-38/15, Abertis in Telecom Castilla-la Mancha/Komisija ([80]); zadevo T-487/13 Navarra de Servicios y Tecnologías, SA/Evropska komisija ([81]). Posledično je ugotovljeno, da upravljanje prizemnega omrežja, ki ga opravljajo avtonomne skupnosti, javna podjetja in mestni sveti, ne spada na področje izvajanja uradnih pooblastil javnega organa.

Neposredni upravičenci pomoči

(153) Operaterji platforme digitalne prizemne televizije so neposredni upravičenci izpodbijanih ukrepov, saj so prejeli sredstva za posodobitev in razširitev svojega omrežja na območju II ter za dobavo strojne opreme, povezane z omrežjem. Podobno izkoriščajo ugodnosti stalne pomoči za upravljanje in vzdrževanje teh omrežij. Avtonomne skupnosti so izbrale različne pristope k izvajanju razširitve pokritja, zato so bile posledično opredeljene različne vrste neposrednih upravičencev.

([74]) Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, UL C 8, 11.1.2012.

([75]) Zadeva C-364/92, SAT/Eurocontrol, točke 19 do 30, EU:C:1994:7; C-113/07 P, Selex, EU:C:2009:191.

([76]) Zadeva C-343/95, Calì & Figli, EU:C:1997:160, točka 22.

([77]) Zadeva T-155/04 Selex, EU:T:2006:387, točke 73–82, potrjena s C-113/07, Selex, EU:C:2009:191.

([78]) Kot je določeno v oddelku 2.1.3., morajo javni izdajatelji televizijskega programa pokrivati 98 % prebivalstva, zato so morali območje II pokrivati po svojih močeh. Poleg tega se nacionalni javni televizijski kanali RTVE in regionalni javni kanali prenašajo po drugem omrežju. Medtem ko zasebni izdajatelji televizijskega programa uporabljajo signal enofrekvenčnega omrežja (Single Frequency Network – SFN), javni izdajatelji televizijskega programa uporabljajo omrežje Red Global Española (RGE). Zaradi teh razlik je za vsako omrežje potrebna drugačna oprema za prizemne objekte.

([79]) Sodba v zadevi T-808/14, točke 60–67. To sodbo je potrdilo Sodišče v zadevi C-114/14 P, Španija/Komisija, EU:C:2018:753.

([80]) Sodba v zadevah T-37/15 in T-38/15, Abertis Telecom Terrestre, SA in Telecom Castilla-La Mancha, SA/Evropska komisija, EU:T:2016:743, točke 82–90. Sodbo je potrdilo Sodišče v združenih zadevah C-91/17 P in C-92/17 P, Cellnex Telecom SA in Telecom Castilla-La Mancha, EU:C:2018:284.

([81]) Sodba v zadevi T-487/13, točke 53–56. Sodba je bila potrjena s sodbo v združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 P.

(154) Prvič, nekatere avtonomne skupnosti ([82]) so nalogo razširitve pokritja zaupale javnemu podjetju, ki občasno deluje kot telekomunikacijska družba. Ta podjetja so organizirala razpise za razširitev pokritja in nalogo prepustila izbranemu ponudniku ali pa so razširitev izvedla sama po nakupu potrebne strojne opreme.

(155) Ta javna podjetja lahko zdaj na podlagi javne subvencije upravljajo omrežje digitalne prizemne televizije na območju II. Poleg tega lahko uporabljajo novo infrastrukturo za zagotavljanje drugih storitev, kot so WiMax (brezžični širokopasovni standardi, ki zagotavljajo fiksno ali mobilno širokopasovno povezavo), digitalni radio, mobilna televizija (DVB-H) ali kolokacijske storitve za osnovno širokopasovno omrežje Telefónice na podeželskih območjih in operaterje mobilne telefonije. Zaradi teh ekonomij obsega lahko omrežni operaterji digitalne prizemne televizije povečajo svoje prihodke iz javno financirane infrastrukture.

(156) Količinsko opredeljiva prednost javnih podjetij je znesek sredstev, prejetih za razširitev pokritja.

(157) Drugič, nekatere avtonomne skupnosti ([83]) so same objavile razpise za razširitev digitalne prizemne televizije na regionalni ravni. Španija trdi, da je bila velika večina razpisov namenjena dobavi strojne opreme in opreme ter da so družbe, izbrane na navedenih razpisih, delovale kot dobavitelji strojne opreme. To naj bi veljalo tudi za razpise, na katerih so zmagali Abertis ter njegovi povezani podjetji Tradia in Retevisión. Vendar pa rezultati preiskave kažejo, da je bilo znatno število razpisov namenjeno razširitvi pokritja in ne le dobavi opreme ([84]). Zato Komisija v nasprotju s trditvami Španije meni, da so Abertis in druge družbe v navedenih razpisih sodelovali kot omrežni operaterji ([85]). V zadevnem primeru so imeli izbrani ponudniki konkurenčno prednost pred drugimi omrežnimi operaterji, ki sploh niso imeli možnosti sodelovati v izbirnem postopku. Njihova prednost je vsota sredstev, ki so jih prejeli za razširitev na podlagi tehnološko nenevtralnega razpisa.

(158) Tretjič, nekatere avtonomne skupnosti ([86]) so dodelile sredstva za razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo mestnim svetom. Španija trdi, da so bili to zgolj prenosi sredstev med različnimi ravnmi uprave in da so mestni sveti z razširitvijo omrežij v njihovi lasti le izvajali svoje upravne obveznosti do prebivalcev. Vendar Španija priznava, da so lokalne družbe delovale kot omrežni operaterji, da so mnoge od njih vpisane na seznam omrežnih operaterjev CMT in da so dejansko izvedle razširitev omrežja, v nekaterih primerih prek razpisnega postopka. Komisija zato meni, da so lokalne družbe, ki delujejo kot lokalni omrežni operater digitalne prizemne televizije, neposredne upravičenke pomoči. Njihova prednost je znesek, ki so ga prejele od regionalnih in centralnih organov za razširitev pokritja. To velja tudi, če je bila razširitev delno financirana iz lastnih sredstev lokalne družbe, ki predstavljajo pomoč za podjetje ali dejavnost.

([82]) *Aragón telecom, Gestión de Infraestructuras Públicas de Telecomunicaciones del Principado de Asturias S.A., Multimedia de les Illes Balears S.A., Instituto Tecnológico de Canarias, Sociedad Regional de Cantabria I+D+I (IDICAN), RETEGAL* in *Itelazpi* so, na primer, javna podjetja, ki jim je bila dodeljena naloga razširitve in so zato organizirala razpise za dobavo potrebne opreme za digitalizacijo centrov za radiodifuzijo. *Fundación Centro Tecnológico en Logística Integral de Cantabria, Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació* v Kataloniji in *Agencia de Informatica y Comunicaciones de la Comunidad de Madrid* so bili zadolženi za organizacijo razpisov za razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo, ki so jo nato izvedli izbrani ponudniki. *OPNATEL* v Navarri je bil zadolžen za izvedbo razširitve, potrebno opremo pa je kupil brez razpisov.

([83]) Na primer Andaluzija, Kastilja in Leon, Extremadura, Murcia, Rioja in Valencija.

([84]) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (41), je bila izbrana družba pri razpisih za razširitev pokritja zadolžena za zagotavljanje, pogosto pa tudi za izgradnjo operativnega omrežja digitalne prizemne televizije. Potrebne naloge so v ta namen vključevale zasnovo in projektiranje omrežja, prenos signala, uporabo omrežja in dobavo potrebne opreme. Po drugi strani so bili za že obstoječa omrežja organizirani razpisi za dobavo strojne opreme. Od izbranega ponudnika se je pričakovalo, da bo posodobil omrežje s potrebno opremo, tj. da bo dobavil, namestil in aktiviral opremo.

([85]) Abertis in Retevisión sta, na primer, zmagala na nenevtralnih razpisih za razširitev pokritja v Extremaduri ter Kastilji in Leonu, pri čemer sta prejela skupni znesek v višini 5,6 milijona EUR.

([86]) Andaluzija, Kanarski otoki, Extremadura, Murcia.

(159) Abertis in Retevisión sta bila na splošno glavna upravičenca razpisov. Na podlagi prejetih informacij se zdi, da sta skupaj prejela približno polovico skupnega zneska sredstev, namenjenih razširitvi pokritja.

(160) Poleg tega so nekatere avtonomne skupnosti dodelile državno pomoč za upravljanje in vzdrževanje omrežij. Te naloge izvajajo javna podjetja ali mestni sveti ali pa so dodeljene prek razpisa, na primer lastnikom centrov za razpošiljanje signala. Centralni španski organi so navedli, da niso naložili nobene obveznosti za upravljanje in vzdrževanje digitaliziranih lokacij ter da so o tem odločale avtonomne skupnosti same. Med preiskavo je več avtonomnih skupnosti predložilo številčne podatke, ki kažejo, da so dejansko financirale upravljanje in vzdrževanje centrov za razpošiljanje signala na območju II, zlasti od leta 2009, ko se je zaključilo začetno dvoletno obdobje upravljanja in vzdrževanja, določeno v pogodbah z izbranimi ponudniki. Podjetja, ki jim je bila dodeljena naloga upravljanja in vzdrževanja digitaliziranega prizemnega omrežja na območju II, so neposredni upravičenci te pomoči.

(161) Nazadnje, Abertisu na splošno koristi tudi izključitev drugega operaterja platforme s trga prenosa nekodiranih televizijskih signalov v Španiji ([87]).

Posredni upravičenci pomoči

(162) *Omrežni operaterji.* Omrežni operaterji, ki so sodelovali na razpisih za razširitev pokritja, ki so jih organizirala javna podjetja v okviru prvega scenarija, opisanega v uvodni izjavi (154), in bili na njih izbrani, so posredni upravičenci pomoči. Javna podjetja niso sama izvedla razširitve pokritja in niso obdržala temu namenjenih sredstev; namesto tega so jih prek razpisov za razširitev prenesla na omrežne operaterje. Ti razpisi za razširitev so bili namenjeni zgolj operaterjem prizemnih omrežij. Ti so imeli torej koristi od izključitve satelitskih operaterjev. Poleg tega je bil konkurenčni pritisk na operaterje prizemnih omrežij zaradi majhnega števila operaterjev na trgu omejen. Kot je bilo poudarjeno v zvezi z neposrednimi upravičenci, imajo omrežni operaterji dodatne koristi, če novo infrastrukturo uporabljajo tudi za opravljanje drugih storitev (kot so WiMax, digitalni radio, mobilna televizija itd.). Prednost, ki so jo pridobili ti omrežni operaterji, je enaka vsoti sredstev, prejetih po razpisu za razširitev ([88]).

(163) *Dobavitelji strojne opreme.* Dobavitelji strojne opreme se v nasprotju z omrežnimi operaterji ne štejejo za posredne upravičence, saj niso pridobili selektivne prednosti. Kot v primeru digitalnih sprejemnikov v Italiji ([89]) tudi tu ni mogoče razlikovati med različnimi kategorijami proizvajalcev različnih vrst digitalne infrastrukture, saj bi morali biti proizvajalci sposobni proizvajati vse vrste opreme. Družbe, izbrane na razpisih, se ne razlikujejo od skupine podjetij, ki bi sodelovala na razpisih, če bi bila shema v zvezi z operaterji platforme tehnološko nevtralna ([90]). V Španiji družbe, ki sestavljajo, nameščajo in dobavljajo strojno opremo, potrebno za razširitev digitalne prizemne televizije, običajno ponujajo tudi druge storitve. Taki proizvajalci opreme in telekomunikacijski operaterji lahko ponujajo tudi prizemne ali satelitske rešitve ali kombinacijo obeh ([91]).

([87]) Kot je navedeno v uvodni izjavi 21, Abertis prevladuje na trgu prenosa nekodiranih televizijskih signalov na prizemni platformi na območju I in prek hčerinske družbe Hispasat na območju III. Z razširitvijo dosega digitalne prizemne televizije na območje II ostaja zagotavljanje nekodiranih televizijskih signalov po celotni državi pod nadzorom Abertisa. Vstop Astre na območje II bi lahko v prihodnosti povzročilo tudi večjo konkurenčnost med platformami na območjih I in III. Podobno obstajajo številne študije, iz katerih so razvidne koristi v smislu znižanja cen in zvišanja kakovosti storitve, ko je na televizijski trg v ZDA vstopila satelitska televizija. Pred satelitsko televizijo so imela kabelska podjetja monopolno moč na lokalnih geografskih območjih. Glej, na primer, Chenghuan Sean Chu, *The effect of satellite entry on cable television prices and product quality* (Učinek satelitske televizije na cene kabelske televizije in kakovost proizvoda), RAND Journal of Economics, zvezek 41, št. 4, zima 2010, str. 730–764.

([88]) Tako je bilo v primeru Retevisióna v popolni lasti Abertisa, ki je zmagal na nenevtralnih razpisih za razširitev, organiziranih v Madridu in Kataloniji, ter skupno prejel 14,8 milijona EUR.

([89]) Zadeva C-52/05, Digitalni sprejemniki v Italiji, UL C 118, 19.5.2006, str. 10, in UL L 147, 8.6.2007, str. 1.

([90]) Nekaj primerov družb, izbranih na razpisih za dobavo strojne opreme: *Tredess* je proizvajalec opreme za digitalni prenos in del skupine Televes, ki proizvaja tudi sprejemnike digitalne satelitske televizije, antene, krožnike (primerjava: http://www.tredess.com in http://www.televes.es); podobno: *Mier* (http://www.mier.es), *Elecnor* (http://www.elecnor.es/es.negocios.infraestructuras/telecomunicaciones) *Itelsis*, *BTESA*, *Axion*, *Retegal*, *Itelazpi*, *Telecom CLM*.

([91]) Razpisi na območju II za razširitev pokritja pogosto zahtevajo rešitve „na ključ“, za katere so potrebne sestava, namestitev in dobava več komponent opreme (krožnik, antena, oddajnik, satelitski sprejemnik). V večini primerov je ponujena rešitev vključevala opremo v obliki satelitskega sprejemnika za sprejem digitalnega signala, ki so ga izdajatelji televizijskega programa že razpošiljali prek satelita.

(164) Namen zadevnega ukrepa ni, da bi s svojo vsebino ali splošno strukturo ustvarjal prednost za proizvajalce. Kakršna koli javna politika, ki bi dajala prednost digitalizaciji (čeprav tehnološko kar najbolj nevtralna), bi dejansko dajala prednost proizvajalcem digitalne opreme. Pri proizvajalcih opreme se lahko zato dejstvo, da jim je povečana prodaja na podlagi ukrepa koristila, samodejno šteje kot gospodarski stranski učinek. Načeloma ima vsaka državna pomoč učinek razpršitve bogastva na dobavitelje prejemnikov državne pomoči. Vendar to ne ustvarja nujno selektivne prednosti za take dobavitelje. Pomoč ni bila namenjena dobaviteljem strojne opreme, zato jim ciljno usmerjen posredni učinek ni koristil. Poleg tega so bili izbrani na podlagi preglednih razpisnih postopkov, ki so bili odprti za vse dobavitelje opreme, vključno s tistimi iz drugih držav članic, zato se ne more pričakovati, da so ustvarili neobičajno visok dobiček.

(165) *Izdajatelji televizijskega programa*. Španija je ustrezno dokazala, da prizemni izdajatelji televizijskega programa niso imeli prednosti na podlagi razširitve pokritja. Izdajatelji televizijskega programa v nasprotju z območjem I niso hoteli plačati digitalizacije območja II, saj jim ne bi prinesla dodatnih prihodkov. Glede na to, da zadevno omejeno prebivalstvo očitno ni tržni cilj oglaševalcev, izdajatelji televizijskega programa po razširitvi na območje II niso mogli znatno dvigniti oglaševalskih pristojbin. Zato prizemni izdajatelji televizijskega programa niso posredni upravičenci preiskovanega ukrepa.

6.2.1.3. Selektivnost

(166) Člen 107(1) PDEU določa, da za pomoč štejejo ukrepi, ki jih odobrijo države članice ali se financirajo iz državnih sredstev in izkrivljajo ali bi lahko izkrivljali konkurenco „z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“. To merilo se uporablja za opredelitev ukrepov, ki dajejo prednost določenim podjetjem ali gospodarskim sektorjem.

(167) Kot je navedeno zgoraj, se zadevni ukrep nanaša na sektor radiodifuzije, v tem sektorju pa na prenos signalov. Zadevni ukrep je namenjen podjetjem, dejavnim le v določenih segmentih sektorja radiodifuzije, natančneje v sektorju prenosa signalov ([92]).

(168) V skladu s sodno prakso Sodišča je ukrep selektiven „le, če v okviru danega pravnega reda učinkuje tako, da daje prednost posameznim podjetjem v primerjavi z drugimi podjetji, ki spadajo v druge sektorje ali v isti sektor in so glede na cilj, ki se uresničuje s to ureditvijo, v primerljivem dejanskem in pravnem položaju“ ([93]).

(a) Glavni utemeljitveni razlog v zvezi s selektivnostjo ukrepa

(169) Ob upoštevanju, da je pomoč v obliki subvencij, so referenčni sistem v tem primeru običajne tržne razmere, v katerih bi morala delovati podjetja. Cilj referenčnega sistema ni dodeljevanje subvencij, saj v normalnih tržnih razmerah upravljavci sami nosijo svoje stroške. Namen preiskovanega ukrepa je bil pospešiti preklop na digitalno tehnologijo in razširiti pokritje na območju II, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (244). Ukrep pomeni odstopanje od referenčnega sistema (tj. normalne tržne razmere), saj zmanjšuje običajne stroške za nekatere družbe.

(170) Upravičenci sheme imajo zato prednost v primerjavi z vsemi drugimi podjetji iz vseh drugih sektorjev in istega sektorja, ki sami nosijo svoje stroške. Ukrep je torej *prima facie* selektiven.

([92]) Glej sodbo Sodišča z dne 15. junija 2006 v združenih zadevah C-393/04 in C-41/05, Air Liquide Industries Belgium, EU:C:2006:403, točka 31, v kateri je navedeno: „Tretjič, glede selektivnega značaja zadevnega ukrepa v postopku v glavni stvari je ugotovljeno, da se zadevne davčne ugodnosti ne nanašajo na vse gospodarske subjekte, ampak se prilagodijo podjetjem, ki izvajajo določene vrste dejavnosti, namreč tiste, ki v kompresorskih postajah naravnega plina uporabljajo motorje za poganjanje kompresorjev, ki ustvarjajo visok pritisk v plinovodih.“

([93]) Glej zadevo C-70/16 P, Comunidad Autónoma de Galicia, Retegal/Komisija, EU:C:2017:1002, točka 61.

(b) Dodatni utemeljitveni razlog v zvezi s selektivnostjo ukrepa

(171) Nekatere stranke so zagovarjale neobstoj selektivnosti, ker bi bili digitalni prizemni operaterji pristojni za opravljanje javne službe. A kot bo pojasnjeno v oddelku 6.2.1.4 tega sklepa, te pristojnosti niso dobili ([94]). Poleg tega je treba opozoriti, da ukrep ostaja selektiven, tudi če je njegov cilj ustvariti finančno prednost za organizacije, ki veljajo za družbeno zaslužne ([95]) ali ustvarjajo pozitivne učinke na gospodarstvo, ki presegajo njihove individualne interese ([96]). Pozitivni učinki digitalizacije radiodifuznega signala torej ne morejo omajati ugotovitve glede *prima facie* selektivnosti ukrepa.

(172) Tudi če bi bil referenčni sistem omejen na sektor radiodifuzije (kar ne drži) in četudi bi bil cilj referenčnega sistema prenos digitalne radiodifuzije (kar prav tako ne drži), je treba opozoriti, da v sektorju radiodifuzije navadno medsebojno tekmuje več platform, pri čemer lahko vse te platforme (na primer prizemna, kabelska, satelitska ali DSL omrežja) zagotovijo storitve za prenos digitalnega signala.

(173) Selektivnost ukrepa bi se ocenila ob upoštevanju vseh podjetij, ki zagotavljajo ali lahko zagotovijo razširitev pokritja z digitalno radiodifuzijo na območju II ([97]). Če lahko omrežni operaterji, ki uporabljajo tehnologije, ki niso prizemne, zlasti satelitsko, zagotavljajo storitve za razširitev pokritja na območju II, je treba šteti, da so v primerljivem dejanskem in pravnem položaju glede na cilje zadevne pravne ureditve.

(174) Španija je trdila, da prizemne in satelitske tehnologije ni mogoče obravnavati, kot da sta v primerljivem pravnem in dejanskem položaju. Španija pojasnjuje, da za tehnologijo digitalne prizemne televizije in druge tehnologije veljajo zelo različni pravni okviri. Ob sprejetju zadevnih ukrepov so različni zakoni urejali različne tehnologije ([98]). Po mnenju Španije Splošni zakon št. 7/2010 z dne 31. marca 2010 o avdiovizualnih komunikacijah trenutno res ureja vse avdiovizualne storitve, vendar pa so pravni okviri za tehnologijo digitalne prizemne televizije in druge tehnologije še vedno različni. Po mnenju Španije je tehnologija digitalne prizemne televizije tudi stroškovno učinkovitejša od satelitske tehnologije, poleg tega pa je bila digitalna prizemna televizija že splošno dostopna v Španiji (na območju I), izvajanje digitalne prizemne televizije na območju II pa je temeljilo na radiodifuzijski infrastrukturi, ki so jo operaterji že imeli. Španija trdi, da podjetja, ki uporabljajo satelitsko tehnologijo, niso bila diskriminirana, saj te druge tehnologije niso v podobnem pravnem in dejanskem položaju kot digitalna prizemna televizija.

(175) Zgoraj navedenih argumentov ni mogoče sprejeti. Po mnenju Komisije dejstvo, da za različne tehnologije veljajo različni posebni predpisi, ni pomembno pri ocenjevanju merila selektivnosti v tem primeru. V okviru regulativnih razlik se je Cellnex skliceval na sodbo Eventech ([99]), v kateri je Sodišče razsodilo, da praksa, ki londonskim taksijem dovoljuje uporabo voznih pasov za avtobuse, hkrati pa prepoveduje uporabo takih pasov vozilom za najem z voznikom, ne ustvarja gospodarske prednosti za taksije. Komisija meni, da je zadeva Eventech omejenega pomena za ta primer, saj so dejstva v navedeni zadevi povsem drugačna. V zadevi Eventech sta skupini operaterjev (tj. taksiji

([94]) Podobno se zdi, da nekatere stranke poskušajo izpodbijati selektivnost ukrepa na podlagi dejstva, da ta ukrep ne bi zagotovil gospodarske prednosti subjektom, ki opravljajo gospodarsko dejavnost. Take argumente bi bilo treba zavrniti. Prvič, kot je pojasnjeno v oddelku 6.2.1.2 tega sklepa, ta ukrep dodeljuje gospodarsko prednost subjektom, ki opravljajo gospodarsko dejavnost. Drugič, analiza selektivnosti ukrepa ni druga analiza drugih meril glede obstoja pomoči (na primer obstoja gospodarske dejavnosti ali dejstva, da je upravičenec ukrepa podjetje).

([95]) Glej na primer zadevo C-222/04 o davčnem ukrepu, Cassa di Riparmio di Firenze, EU:C:2006:8, točke 136 do 138.

([96]) Glej zadevo T-674/17, Port de Bruxelles e.a./Komisija, EU:T:2019:651, točka 179.

([97]) „ [Z] ugotovitvijo, da se pravilnik iz leta 2006 brez razlikovanja uporablja za vse letalske družbe, ki uporabljajo ali lahko uporabljajo letališče Lübeck, [je] Splošno sodišče ob upoštevanju razlage spornega sklepa pravilno presodilo, da je Komisija nepravilno menila, da je ta pravilnik selektiven.“ Točka 64 zadeve C-524/14 P, Evropska komisija/Hansestadt Lübeck, EU:C:2016:971.

([98]) Digitalno prizemno televizijo je urejal Zakon št. 10/2005 z dne 14. junija 2006 o nujnih ukrepih za spodbujanje digitalne prizemne televizije; satelitsko tehnologijo je urejal Zakon št. 37/1995 o satelitskih komunikacijah, kabelske storitve pa Zakon št. 42/1995 o kabelskih komunikacijah.

([99]) Sodba v zadevi C-518/13, Eventech Ltd./The Parking Adjudicator, EU:C:2015:9.

in vozila za najem z voznikom) zagotavljali precej različne storitve ([100]). V tem primeru pa bi digitalna prizemna televizija in satelit v bistvu lahko zagotovila isto storitev (tj. prenos digitalnega televizijskega signala na območju II). Regulativne razlike teh dveh tehnologij ne pomenijo, da zagotavljata različne storitve. Poleg tega se je zadeva Eventech nanašala na regulativni ukrep, tj. prepoved uporabe pasov za avtobuse, ki je neposredno povezan z varnostjo in učinkovitostjo prometnega sistema ([101]). V nasprotju s tem gre v zadevnem primeru za državno subvencijo in ne za regulativni ukrep. *A fortiori*, zadevni ukrep ni nujna posledica regulativnega ukrepa, ki bi lahko vplival na varnost in učinkovitost prenosnega omrežja ter bi bil objektivno utemeljen.

(176) Za razširitev pokritja na območju II bi se lahko uporabile različne tehnologije. Razlike v tehnoloških predpisih ne vplivajo na sposobnost teh različnih tehnologij (npr. digitalne prizemne tehnologije in satelita), da zagotavljajo storitve za prenos televizijskih signalov na območju II. Komisija meni, da bi lahko tehnologije, ki niso digitalna prizemna televizija, zlasti satelitska, zagotavljale storitve prenosa televizijskega signala na območju II iz naslednjih razlogov:

— Prvič, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (226), je bila Astra leta 2008 izbrana na razpisu za razširitev pokritja z digitalno televizijo v Kantabriji. Interes satelitskega operaterja za zagotavljanje storitev, ki so konkurenčne prizemni platformi, nakazuje možnost, da bi lahko satelitski operaterji zagotavljali podobne storitve ([102]).

— Drugič, v Španiji se satelitska platforma uporablja za razširitev pokritja na območju III. Nobenega tehničnega ali kvalitativnega razloga ni, da se tehnologija, ki se lahko uporablja na območju III, ne bi mogla uporabiti tudi na območju II. Poleg tega se prenos prek satelitske platforme dejansko uporablja tudi na območju II v podporo prizemnemu prenosu prek digitalne prizemne televizije. Navedene storitve upravlja satelitski operater Hispasat ([103]).

— Tretjič, druge države članice (na primer Francija in Irska ([104])) uporabljajo tudi satelitske storitve za pokritje bolj oddaljenih območij z digitalno radiodifuzijo.

— Četrtič, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (228), se več javnih in zasebnih kanalov, ki se prenašajo prek prizemne platforme, prenaša tudi prek satelitskih platform.

— Nazadnje, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (232), glede na podatke iz maja 2010 pokritje z digitalno prizemno televizijo v Španiji dosega 98,85 % prebivalstva, medtem ko televizijo prek prizemne platforme gleda le 93,5 % gospodinjstev. Tako ima 5 % gospodinjstev dostop do digitalne prizemne televizije, a je ne uporabljajo, ker je večina od njih naročena na plačljivo satelitsko televizijo.

(177) Poleg tehničnih in kvalitativnih meril primeri iz prejšnje uvodne izjave kažejo tudi, da ni gospodarskega razloga, zakaj bi morale biti druge platforme predhodno izključene za območje II. Kot je podrobneje pojasnjeno v oddelku 6.3.3.2, študije o stroških ne utemeljujejo take predhodne izključitve. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (257), so nekatere avtonomne skupnosti trdile, da je prizemna tehnologija stroškovno učinkovitejša, in predložile notranje izračune, v katerih so primerjani stroški uporabe obeh tehnologij za razširitev pokritja. Vendar ti izračuni niso bili dovolj podrobni in zanesljivi, da bi upravičili izbiro prizemne tehnologije. Poleg tega nobenega od teh izračunov ni opravil neodvisni strokovnjak. Podobno, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (256), predhodna španska študija iz leta 2007 ne dokazuje ustrezno razlik v stroških med prizemno platformo in satelitom. Nadalje, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (258), sta bili študiji o stroških ([105]), ki ju je predložil Abertis (zdaj Cellnex), pripravljeni leta 2010, dolgo po začetku veljavnosti izpodbijanih ukrepov. Poleg tega, kot je pojasnjeno v uvodnih

([100]) Vozila za najem z voznikom je bilo treba vnaprej rezervirati, potniki jih niso mogli ustaviti na ulici, poleg tega pa niso mogla čakati potnikov brez predhodne rezervacije. Poleg tega je samo za londonske taksije veljala „obveznost sledenja navodilom“ (na podlagi katere morajo taksiji potnika pripeljati do kraja, kamor je namenjen, ob spoštovanju omejitev glede določene razdalje).

([101]) Glej točke 59–61 sodbe v zadevi Eventech.

([102]) Španija je trdila, da je bila pogodba v Kantabriji prekinjena, ker Astra ni mogla pridobiti signalov izdajateljev televizijskega programa, vendar pa tega argumenta ni mogoče sprejeti. Prvič, ta argument je zavrnilo nacionalno sodišče v Španiji. Po mnenju Sodišča prve stopnje v Santanderju je bil eden od razlogov za prekinitev pogodbe odločitev centralne vlade Španije, da razvije nacionalno strategijo za digitalno prizemno televizijo (glej sodbo št. 000313/2011 Sodišča prve stopnje v Santanderju). Drugič, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (184), se lahko satelitski operaterji pogajajo z izdajatelji televizijskega programa in od njih pridobijo signal za razširitev pokritja na območju II.

([103]) Glej uvodno izjavo (227).

([104]) Vključno z nekodiranimi nacionalnimi kanali.

([105]) Primerjalno poročilo o stroških razširitve pokritja z digitalno prizemno televizijo v Španiji: digitalna prizemna televizija proti satelitu (januar 2010); posebno poročilo o dogovorjenih postopkih (25. januar 2011).

izjavah (260) do (264), katalonska študija, predložena 19. februarja 2019, ter Itelazpijevi študiji iz let 2015 in 2019, ne dokazujejo ustrezno, da je digitalna prizemna televizija stroškovno učinkovitejša tehnologija od satelita. Na podlagi tega Komisija ugotavlja, da satelita ni mogoče obravnavati kot v podrejenem konkurenčnem položaju z vidika stroškov ([106]).

(178) To ugotovitev nadalje potrjuje Sklep Komisije C(2014) 6846 v zadevi SA.27408 v zvezi z uvedbo digitalne prizemne televizije v Kastilji – Manči ([107]), v katerem je Komisija navedla, da študije o stroških, ki so jih predložili organi, niso ustrezno dokazale znatne razlike v stroških med satelitsko in prizemno tehnologijo. Zgoraj navedeni sklep Komisije je bil v celoti potrjen s sodbama Splošnega sodišča ([108]) in Sodišča ([109]).

(179) Poleg tega, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (24), pomanjkanje prizemnih frekvenc zahteva redno premestitev operaterjev digitalne prizemne televizije na druge frekvenčne pasove. To povzroča znatne dodatne stroške in posledično nadaljnjo državno pomoč. Navedeni stroški premestitve ne bi nastali, če bi bila na primer izbrana satelitska platforma.

(180) Poleg tega je bil v času preklopa na digitalno tehnologijo satelitski prenos že digitaliziran, zato ni potreboval primerljive prilagoditve opreme. To tudi podpira stališče, da satelita ni mogoče obravnavati kot v konkurenčno podrejenem položaju z vidika stroškov.

(181) Dejstvo, da satelita ni mogoče obravnavati kot v konkurenčno podrejenem položaju z vidika stroškov, podpira tudi stališče, da sta satelitska in prizemna tehnologija v primerljivem dejanskem in pravnem položaju glede na cilje zadevne pravne ureditve.

(182) Kar zadeva dejanske razlike med digitalno prizemno televizijo in satelitsko tehnologijo, so Španija, Itelazpi in Cellnex nadalje trdili, da je bil ob sprejetju nacionalnega tehničnega načrta za digitalno prizemno televizijo velik del prizemne infrastrukture v Španiji že vzpostavljen, tudi na območju II. Trdijo, da uporaba obstoječe infrastrukture ustvarja sinergije in zato upravičuje izbiro tehnologije digitalne prizemne televizije. Itelazpi trdi, da razširitev pokritja večinoma ni povzročila obsežne gradnje novih centrov za digitalno prizemno televizijo, ampak izboljšanje in preoblikovanje že obstoječih analognih prizemnih centrov.

(183) Teh argumentov ni mogoče sprejeti iz naslednjih razlogov. Uvedbe omrežja digitalne prizemne televizije na območju II ni mogoče obravnavati kot preproste prilagoditve ali izboljšanja obstoječega analognega prizemnega omrežja. Dejstvo, da je obstajalo *analogno* prizemno omrežje, ne pomeni, da je obstajalo *digitalno* prizemno omrežje. Tehnologija digitalne prizemne radiodifuzije se razlikuje od analogne prizemne radiodifuzije. Za razširitev pokritja sta bili potrebni namestitev digitalne opreme v že obstoječih centrih in gradnja novih centrov ([110]) na območju II ([111]).

(184) Itelazpi, Cellnex in Španija so trdili tudi, da operaterji satelitskih platform ne bi mogli pridobiti signala od izdajateljev televizijskega programa, ker ti ne želijo uporabljati satelitskega prenosa. Pojasnjujejo tudi, da izdajatelji televizijskega programa pogosto nimajo pravice do prenosa svojih vsebin prek satelitske tehnologije. Komisija poudarja, da so te

([106]) Sklepna ugotovitev, da španski organi niso zadostno dokazali večvrednosti prizemne tehnologije, je bila potrjena z več sodbami Splošnega sodišča: sodbo v zadevi T-541/13, točke 130–144; sodbo v zadevi T-462/13, točke 111–124; sodbo v zadevi T-465/13, točke 102–117.

([107]) Sklep Komisije (EU) 2016/1385 z dne 1. oktobra 2014 (UL L 222, 17.8.2016, str. 52).

([108]) Sodba v zadevi T-808/14, Španija/Komisija, EU:T:2016:734; sodba v združenih zadevah T-37/15 in T-38/15, Abertis Telecom Terrestre, SA in Telecom Castilla-La Mancha, SA/Evropska komisija, EU:T:2016:743.

([109]) Sodba v združenih zadevah C-91/17 in C-92/17, Abertis Telecom Terrestre, SA in Telecom Castilla-La Mancha, SA/Evropska komisija, EU:T:2018:284; sodba v zadevi C-114/17, Španija/Evropska komisija, EU:C:2018:753.

([110]) Digitalni prizemni signal se ne razširja tako enostavno kot analogni signal, zato je bila za digitalni prenos potrebna gradnja novih centrov.

([111]) Glej točki 89 in 150 sodbe v zadevi T-541/13, Abertis Telecom, SA in Retevisión I, SA/Komisija, EU:T:2015:898.

težave premostljive. V skladu s členom 31 Splošnega zakona št. 7/2010 o avdiovizualnih storitvah ([112]) se morajo imetniki licenc za avdiovizualne medijske storitve na nacionalni ravni pogajati o prodaji svojih glavnih kanalov radiodifuzije ponudnikom storitev televizijske radiodifuzije, ne glede na to, katero tehnologijo uporabljajo ([113]). Namen teh določb je ohraniti lojalno konkurenco in s tem tehnološko nevtralnost, kot je razvidno iz preambule Splošnega zakona št. 7/2010 ([114]). Vsak spor, ki izhaja iz pogajanj v skladu s členom 31 Splošnega zakona št. 7/2010, se lahko predloži španskemu organu za konkurenco (CNMC, Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia). Primer Navarre kaže, da lahko satelitski operaterji prek takega postopka pridobijo soglasje izdajateljev televizijskega programa za prenos svojih kanalov. V Navarri je organ za javna naročila junija 2015 predlagal, naj se naročilo za razširitev pokritja z digitalno televizijo odda Astri. Organi v Navarri so začasno ustavili oddajo naročila, saj se izdajatelji televizijskega programa niso strinjali z razširjanjem svojih vsebin prek satelitske platforme. Po posredovanju CNMC je Astra maja 2019 končno pridobila dovoljenje Atresmedie in Mediaseta, da pod določenimi pogoji dostopa do njunih kanalov. Ta primer kaže, da se lahko satelitski operaterji pogajajo z izdajatelji televizijskega programa in od njih pridobijo signal za razširitev pokritja na območju II ([115]).

(185) Cellnex in Itelazpi trdita tudi, da satelitska tehnologija za razliko od digitalnega prizemnega prenosa ne more prenašati signala na ciljnem območju (na primer na ozemlju avtonomne skupnosti), saj satelit pokriva celotno ozemlje Španije. Temu argumentu nasprotuje dejstvo, da se satelit uporablja na območju III, zato bi s tehnološkega vidika moralo biti mogoče omejiti sprejem satelitske storitve na določeno ciljno območje. Poleg tega bi šifriranje signala po navadi omogočilo omejitev sprejema storitve na ciljna območja.

(186) Španija trdi tudi, da se lahko v Španiji samo digitalna prizemna televizija šteje za nekodirano televizijo, saj druge tehnologije, kot sta satelitska ali kabelska, zaračunavajo pristojbino. To stališče je napačno, saj med tehnologijami ni mogoče razlikovati na ta način. Ne obstaja tehnološka posebnost, ki bi satelitskim operaterjem preprečila ponujanje nekodirane televizije. Na primer, v Španiji ponudba „SAT-TDT“ (ki je na voljo samo na območju III in samo za gospodinjstva, ki lahko dokažejo, da njihov sprejem digitalne prizemne televizije ni dovolj dober) vključuje brezplačne kanale. Tudi satelitski operaterji v drugih državah članicah (na primer v Franciji in na Irskem) ponujajo nekodirane kanale.

(187) Izpodbijani ukrep daje prednost operaterjem digitalne prizemne platforme (edini operaterji, ki imajo lahko koristi od ukrepa), čeprav operaterji, ki uporabljajo druge tehnologije (zlasti satelitsko), lahko zagotavljajo zadevne storitve ter so zato v primerljivem pravnem in dejanskem položaju kot prizemni operaterji glede na cilje zadevne pravne ureditve. Izpodbijani ukrep je torej diskriminatoren.

(188) Cilj zadevnega ukrepa pomoči je spodbuditi preklop z analogne na digitalno radiodifuzijo v Španiji ter zagotoviti kontinuiteto televizijskega sprejema prebivalcem nekaterih oddaljenih in podeželskih območij (območje II), kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah (27), (29) in (244). Izdajatelji televizijskega programa niso imeli zadostnega komercialnega interesa za zagotavljanje storitve na območju II in so zavrnili kritje stroškov digitalizacije (glej uvodno izjavo (165)), zato so španski organi vzpostavili preiskovano shemo državne pomoči za digitalizacijo obstoječih oddajnih centrov in gradnjo novih, da bi prebivalci še naprej prejemali vse kanale prek digitalne prizemne televizije (kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (27)). Navedeni cilj ne upravičuje izključitve operaterjev, ki uporabljajo tehnologije, ki niso tehnologija digitalne prizemne televizije, iz ukrepa pomoči.

([112]) Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicación Audiovisual. BOE número 79, 01.04.2010; https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2010-5292.

([113]) Po mnenju španskega organa za konkurenco (Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia, CNMC) se morajo izdajatelji televizijskega programa pogajati s ponudniki storitev radiodifuzije tudi v okviru razširitve pokritja (glej Resolucijo št. 156/E/2019 z dne 28. maja 2019 generalnega direktorja za informatiko, telekomunikacije in javne inovacije vlade v Navarri).

([114]) V preambuli Splošnega zakona št. 7/2010 je navedeno, da so določbe namenjene zagotavljanju: (i) pravne varnosti za podjetja, ki ščitijo državljane pred prevladujočimi stališči ali omejitvami dostopa do splošnih zelo zanimivih ali koristnih vsebin; (ii) jasnih pravil o konkurenci in preglednosti; (iii) zavezujočega okvira za zasebni in javni sektor.

([115]) Organi v Navarri so se 28. maja 2019 odločili, da bodo odstopili od razpisnega postopka, in naročila niso oddali Astri. Astra je zoper to odločitev vložila pritožbo pri Sodišču za javna naročila v Navarri (Tribunal administrativo de contratos públicos de Navarra).

(c) Sklepna ugotovitev glede selektivnosti

(189) Ukrep daje selektivno gospodarsko prednost posameznim podjetjem, ki opravljajo komercialne dejavnosti. Javno financiranje daje upravičencem selektivno prednost, saj zmanjšuje stroške, ki bi jih imeli v normalnih tržnih razmerah.

(190) Na podlagi navedenega Komisija meni, da so preiskovani ukrepi selektivni v smislu člena 107(1) PDEU.

6.2.1.4. Javna služba

(191) Zaradi upravne ureditve države ter razdelitve pristojnosti med centralnimi in regionalnimi organi mora po mnenju Španije vsaka regija posebej dokazati neobstoj državne pomoči na podlagi sodne prakse iz sodbe Altmark. Španski organi zlasti navajajo primer Baskije.

(192) V Baskiji javna družba baskovske vlade Itelazpi S.A. (v nadaljnjem besedilu: Itelazpi) zagotavlja prevozne storitve ter pokritje z radijsko in televizijsko radiodifuzijo. V ta namen upravlja približno 200 centrov za radiodifuzijo, ki večinoma pripadajo baskovski vladi. V okviru razširitve pokritja je bila Itelazpiju dodeljena naloga, da na regionalni ravni organizira deset razpisov za dobavo potrebne opreme za digitalizacijo prizemne infrastrukture.

(193) Po mnenju Baskije imajo države članice široko diskrecijsko pravico pri opredelitvi storitve splošnega gospodarskega pomena. Komisija lahko postavi njihovo opredelitev pod vprašaj le v primeru očitne napake; to območje proste presoje je še širše v primeru radiodifuzije v okviru javne službe ([116]). Na podlagi tega Baskija trdi, da se lahko upravljanje omrežij za radiodifuzijo šteje za storitev splošnega gospodarskega pomena. Pri tem ne gre za enkraten primer, temveč za „bistveno storitev“, ki je del javne radiodifuzije na podlagi različnih določb španskega prava in sodne prakse ([117]).

(194) Po mnenju baskovskih organov je bilo financiranje, dodeljeno Itelazpiju, dejansko nadomestilo za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, ki izpolnjujejo merila iz sodbe Altmark.

(195) Abertis je tudi trdil ([118]), da upravljanje prizemnih omrežij za radiodifuzijo velja za javno službo in izpolnjuje merila Altmark. Trdil je, da mora podjetje, ki prejema nadomestilo, izpolnjevati obveznosti javne službe, in da so te obveznosti jasno opredeljene. Abertis je trdil, da kakršno koli nadomestilo, ki bi ga prejeli omrežni operaterji, nikoli ne bi preseglo tistega, kar je potrebno za kritje stroškov zagotavljanja storitev prenosa. Abertis je zlasti trdil, da so lokalni organi sprejeli ustrezne ukrepe za znižanje stroškov: nakupi opreme so bili opravljeni na podlagi javnega razpisa, ki je zagotovil nakup po tržni ceni.

(196) Poleg tega so različne stranke v svojih tožbah za razglasitev ničnosti Sklepa iz leta 2013 trdile, da je bilo upravljanje digitalnega prizemnega omrežja z uradnim aktom v zadevni regiji opredeljeno kot storitev splošnega gospodarskega pomena. Itelazpi (zadeva T-462/13) se je skliceval na Zakon št. 31/1987 o organizaciji telekomunikacij z dne 18. decembra 1987, Zakon št. 10/2005 in Kraljevi odlok št. 944/2005 ter medinstitucionalne konvencije, sklenjene med baskovsko vlado, združenjem baskovskih občinskih organov in tremi baskovski regionalnimi sveti. Katalonija in CTTI (zadeva T-465/13) sta se sklicevala na razpis za zbiranje ponudb, pogodbo o javnem naročilu in Zakon št. 10/2005. Navarra de Servicios y Tecnologías (zadeva T-487/13) se je sklicevala na Kraljevi odlok št. 944/2005 in na sklep vlade v Navarri z dne 28. julija 2008. Cellnex in Retevisión (zadeva T-541/13) sta se sklicevala na Zakon št. 31/1987 o organizaciji telekomunikacij z dne 18. decembra 1987, Kraljevi odlok št. 944/2005 in razpise za

([116]) Kot je navedeno v Protokolu o sistemu javne radiotelevizije v državah članicah iz Priloge k Amsterdamski pogodbi.

([117]) Med drugim Zakon št. 31/1987 z dne 18. decembra o organizaciji telekomunikacij; Kraljevi odlok št. 529/2002 z dne 14. julija o zagotavljanju bistvenih storitev v zvezi s podpornim omrežjem za storitve televizijske radiodifuzije med stavkami; sodbe vrhovnega sodišča (upravni senat, tretji oddelek) z dne 23. julija 2009 (JUR 2009\381376), obrazložitev št. 2; ter z dne 18. decembra 2009 (RJ 2010\2313), obrazložitev št. 3: „Zagotovitev razširitve in splošnega pokritja s kanali državne televizije na oddaljenih in osamljenih območjih države, ki niso zajeta v zavezi televizijskih operaterjev, je (enako kot na območjih, ki nimajo teh lastnosti) nedvomno naloga javnega interesa.“

([118]) Glej pripombe Abertisa na sklep Komisije o začetku postopka z dne 31. januarja 2011.

zbiranje ponudb. Španija (zadeva T-461/13) se je sklicevala na Kraljevi odlok št. 944/2005 ter na pogodbe o javnem naročilu, sklenjene med javnimi organi in zadevnimi operaterji. Poleg tega so se vse zgoraj omenjene stranke sklicevale na Splošni zakon št. 11/1998 o telekomunikacijah in na Splošni zakon št. 32/2003 o telekomunikacijah kot domnevna akta o pooblastitvi za upravljanje digitalnega prizemnega omrežja kot storitev splošnega gospodarskega pomena. Komisija in sodišča EU so na nekatere od teh dokumentov opozorili v okviru navedenih ukrepov.

(197) V sodbi Altmark je Sodišče navedlo, da nadomestilo za javno službo ne pomeni gospodarske prednosti v smislu člena 107(1) Pogodbe ES, če so izpolnjeni vsi štirje naslednji pogoji: 1) podjetje, ki prejema nadomestilo, mora dejansko opravljati naloge javne službe, pri čemer morajo biti naloge in povezane obveznosti jasno opredeljene; 2) merila, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti določena vnaprej ter objektivno in pregledno; 3) nadomestilo ne sme presegati stroškov, ki nastanejo pri opravljanju nalog javne službe; 4) da se zagotovijo najnižji stroški za skupnost, se podjetje, ki se mu naloži izpolnjevanje obveznosti javne službe, izbere bodisi s postopkom oddaje javnega naročila bodisi se stroški zagotavljanja storitve splošnega gospodarskega pomena določijo na podlagi stroškov, ki bi jih imelo povprečno, dobro vodeno podjetje.

Prvi pogoj iz sodbe Altmark: jasna opredelitev in dodelitev obveznosti javne službe

(198) V španski zakonodaji ni določeno, da je upravljanje prizemnega omrežja javna služba. V zakonu o telekomunikacijah iz leta 1998 ([119]) je navedeno, da so telekomunikacijske storitve, vključno z upravljanjem podpornih radiotelevizijskih omrežij, storitve splošnega gospodarskega pomena, vendar nimajo statusa javne službe, saj je ta rezerviran le za omejeno število telekomunikacijskih storitev ([120]). Enaka opredelitev je navedena v zakonu o telekomunikacijah, ki je veljal v času sprejetja ukrepov ([121]). Storitve prenosa za televizijsko radiodifuzijo, tj. prenos signalov skozi telekomunikacijska omrežja, se štejejo za telekomunikacijske storitve in so tako storitve splošnega pomena, ne pa tudi javne storitve ([122]).

(199) V vsakem primeru so določbe zakona o telekomunikacijah tehnološko nevtralne. V členu 1 zakona so telekomunikacije opredeljene kot izkoriščanje omrežij ter zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev in z njimi povezanih objektov. Telekomunikacije pomenijo prenos signalov prek katerega koli telekomunikacijskega omrežja in ne le prek prizemnega omrežja ([123]). Poleg tega je v členu 3 zakona opredeljeno, da je eden od ciljev zakona čim bolj spodbujati tehnološko nevtralnost ureditve.

(200) Čeprav je v zakonu, ki je bil veljaven in se je uporabljal v času prenosa sredstev Itelazpiju, javna radiodifuzija opredeljena kot javna služba, javna radiodifuzija ne zajema upravljanja določene podporne platforme. Storitev radiodifuzije je treba razlikovati od storitve upravljanja omrežij za radiodifuzijo ([124]). Gre namreč za dve ločeni dejavnosti, ki ju opravljajo različna podjetja, ki delujejo na različnih trgih. Ni dokazov, da bi zakon poleg radiodifuzije tudi upravljanje prizemnega omrežja opredeljeval kot javno službo.

([119]) Ley 11/1998, de 24 de abril, General de Telecomunicaciones.

([120]) To vključuje storitve, povezane z javno obrambo, civilno zaščito in upravljanjem telefonskega omrežja.

([121]) Ley 32/2003, de 3 de noviembre, General de Telecomunicaciones. 11. maja 2014 je bil ta zakon nadomeščen z Ley 9/2014, de 9 de mayo, General de Telecomunicaciones.

([122]) V členu 2.1 zakona je navedeno: „Telekomunikacijske storitve so storitve splošnega pomena, ki se zagotavljajo na podlagi pravil o svobodni konkurenci."

([123]) V Prilogi II k Zakonu št. 32/2003 sta navedeni natančni in tehnološko nevtralni opredelitvi telekomunikacij in elektronskega komunikacijskega omrežja. „Telekomunikacije: vsakršen prenos, oddajanje ali sprejem znakov, signalov, besedil, slik in zvokov ali kakršnih koli informacij prek žice, radia, elektrike, optike ali drugih elektromagnetnih sistemov." „Elektronsko komunikacijsko omrežje pomeni sisteme prenosa in, kjer je primerno, komutacijsko ali usmerjalno opremo ter druge vire, ki omogočajo prenos signalov po žicah, z radijskimi valovi, z optičnimi ali drugimi elektromagnetnimi sredstvi, vključno s satelitskimi omrežji, fiksnimi (vodovno in paketno komutiranimi, vključno z internetom) in mobilnimi prizemnimi omrežji, električnimi kabelskimi sistemi, če se uporabljajo za prenos signalov, omrežji, ki se uporabljajo za radijsko in televizijsko radiodifuzijo, ter omrežji kabelske televizije, ne glede na vrsto prenesenih informacij."

([124]) Glej točko 115 sodbe v združenih zadevah T-37/15 in T-38/15, Abertis Telecom Terrestre, SA in Telecom Castilla-La Mancha, SA/Evropska komisija.

(201) Baskovski organi trdijo, da je dodelitev naloge zagotavljanja te storitve splošnega gospodarskega pomena Itelazpiju izrecno opredeljena v konvencijah, ki so bile podpisane med baskovsko vlado, združenjem EUDEL (združenje baskovskih mestnih svetov) in tremi baskovskimi regionalnimi sveti.

(202) Baskovska uprava v konvencijah priznava, da vrednote, kot sta splošni dostop do informacij in pluralnost informacij, zahtevajo splošno dostopnost nekodirane televizije, ter se zavezuje, da bo zaščitila te vrednote z razširitvijo pokritja z državnimi multipleksi ([125]). Vendar v nobeni določbi konvencij ni dejansko navedeno, da se upravljanje prizemnega omrežja šteje za javno službo. Zato Komisija meni, da besedilo konvencij ne zadostuje za opredelitev nalog opravljanja javne službe in na podlagi tega ni mogoče trditi, da je prenos prek prizemnega omrežja javna služba.

(203) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (196), so različne stranke v svojih tožbah za razglasitev ničnosti Sklepa iz leta 2013 trdile, da je bilo upravljanje digitalnega prizemnega omrežja z uradnim aktom v zadevni regiji opredeljeno kot storitev splošnega gospodarskega pomena, in na to opozorile Komisijo. Po proučitvi teh dokumentov med sodnim postopkom je Splošno sodišče potrdilo stališče Komisije, da nobeden od navedenih dokumentov ne pomeni zahtevanega akta o pooblastitvi ([126]). Sodišče je potrdilo navedene sodbe Splošnega sodišča ([127]).

(204) Zato je Komisija odločila, da upravljanje prizemnih omrežij na podlagi španske zakonodaje nima statusa javne službe. Splošno sodišče je potrdilo to odločitev v zadevah T-462/13 ([128]), T-465/13 ([129]), T-487/13 ([130]), T-541/13 ([131]) in T-461/13 ([132]). Poleg tega je navedene sodbe potrdilo Sodišče v združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 ([133]) in v zadevi C-81/16 ([134]).

(205) Posledično ni bilo dokazano, da je prvi pogoj iz sodbe Altmark izpolnjen. Dejstvo, da prvo merilo iz sodbe Altmark v tem primeru ni izpolnjeno, ker ne obstaja jasna in natančna opredelitev storitve, tj. upravljanja prizemnega omrežja kot javne službe, je bilo potrjeno v več sodbah Splošnega sodišča in Sodišča ([135]).

(206) Merila iz sodbe Altmark so kumulativna, kar pomeni, da morajo biti izpolnjena vsa merila, da se ukrep ne šteje za državno pomoč. Ker prvo merilo ni bilo izpolnjeno, financiranje, ki so ga baskovski organi dodelili Itelazpiju, ne pomeni nadomestila za zagotavljanje storitve splošnega gospodarskega pomena. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (62), zgornja ocena ne posega v oceno novega ukrepa, uvedenega v Baskiji 2. decembra 2014 s sporazumom o storitvi za razširitev pokritja z nacionalnimi televizijskimi kanali v avtonomni skupnosti Baskiji.

(207) Če bi bilo upravljanje prizemnega omrežja v španski zakonodaji opredeljeno kot javna služba (vendar ni), bi to pomenilo očitno napako, kot je pojasnjeno spodaj.

(208) V skladu z ustaljeno sodno prakso imajo države članice široko diskrecijsko pravico pri opredelitvi tega, kar štejejo za storitev splošnega gospodarskega pomena, Komisija pa lahko njihovo opredelitev takih storitev postavi pod vprašaj le v primeru očitne napake.

([125]) Uvodni izjavi 6 in 7 ter člen 5 konvencij.

([126]) Glej točke 62–72 sodbe v zadevi T-462/13; točke 60–73 sodbe v zadevi T-465/13; točke 102–115 sodbe v zadevi T-487/13; točke 84–95 sodbe v zadevi T-541/13; točke 66–71 sodbe v zadevi T-461/13. Poleg tega je Splošno sodišče v vseh zgoraj navedenih sodbah odločilo, da Zakon št. 11/1998 in Zakon št. 32/2003 ne opredeljujeta storitev prenosa za televizijsko radiodifuzijo kot storitev splošnega gospodarskega pomena.

([127]) Glej sodbo v združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 P; sodbo v zadevi C-81/16.

([128]) Točke 55–79 sodbe v zadevi T-462/13.

([129]) Točke 55–80 sodbe v zadevi T-465/13.

([130]) Točke 89–119 sodbe v zadevi T-487/13.

([131]) Točke 65–95 sodbe v zadevi T-541/13.

([132]) Točke 53–78 sodbe v zadevi T-461/13.

([133]) Glej točke 67–76 sodbe v združenih zadevah C-66 do 69/16.

([134]) Glej točke 38–54 sodbe v zadevi C-81/16.

([135]) Glej sodbe v zadevah T-451/13, točke 65–110; T-461/13, točke 53–78; T-462/13, točke 55–79; T-465/13, točke 55–80; T-487/13, točki 89 in 119; C-81/16, točke 38–54; združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 P, točke 67–76.

(209) Vendar pa pristojnost države članice za opredelitev storitev splošnega gospodarskega pomena ni neomejena in je ni mogoče izvajati samovoljno samo zato, da bi se določen sektor izognil uporabi pravil konkurence. Prav tako se polje proste presoje držav članic pri opredelitvi storitev splošnega gospodarskega pomena ne more uporabljati na način, ki krši splošna načela prava Unije, na primer načelo enakega obravnavanja ([136]).

(210) Kar zadeva storitve upravljanja omrežij za radiodifuzijo, je načelo enakega obravnavanja zagotovljeno z načelom tehnološke nevtralnosti, vendar to ne pomeni, da izbira posebne tehnologije za storitve upravljanja omrežij za radiodifuzijo v vsakem primeru pomeni očitno napako ([137]).

(211) Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (176), lahko tudi druge platforme, ki niso prizemne, zlasti satelitska, zagotavljajo storitve oddajanja televizijskega signala na območju II.

(212) V teh okoliščinah ni mogoče trditi, da so prizemne platforme bistvene za oddajanje televizijskega signala, ne da bi bilo pri tem kršeno načelo tehnološke nevtralnosti ([138]).

(213) Morebitno opredelitev upravljanja prizemne platforme kot storitve splošnega gospodarskega pomena bi bilo treba ustrezno utemeljiti, da ne bi kršila načela enakega obravnavanja in diskriminirala drugih platform.

(214) V zvezi s tem je treba spomniti, da so se regionalni organi v času izvajanja razširitve pokritja lahko odločili za organizacijo tehnološko nevtralnega razpisa ali izbiro določene tehnologije, če je bilo to utemeljeno na podlagi informacij, ki so jih imeli takrat na voljo.

(215) Kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah (254) do (264), nobene od študij o stroških, ki so jih predložili španski organi in upravičenci pomoči, ni predhodno pripravil neodvisni strokovnjak niti ni dokazala, da je satelitska tehnologija očitno dražja ali ne izpolnjuje bistvenih zahtev glede kakovosti za razširitev pokritja na območju II.

(216) Poleg tega, kot je že omenjeno in podrobno pojasnjeno v uvodni izjavi (176), ni ključnih tehničnih zahtev, zaradi katerih satelitska tehnologija ne bi bila ustrezna za razširitev pokritja na območju II.

(217) V vsakem primeru in kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah (198) do (204), ni bilo akta o pooblastitvi javnega organa, ki bi operaterjem prizemne platforme poveril nalogo opravljanja storitve splošnega gospodarskega pomena, vključno z opravljanjem nalog javne službe ter jasno opredelitvijo nalog in s tem povezanih obveznosti.

(218) Glede na zgoraj navedeno in kljub široki diskrecijski pravici držav članic pri opredelitvi tega, kar štejejo za storitve splošnega gospodarskega pomena, bi bila opredelitev upravljanja prizemnega omrežja kot javne službe v španski zakonodaji (ki pa ne obstaja) v nasprotju z načelom enakega obravnavanja in bi zato pomenila očitno napako.

Četrti pogoj iz sodbe Altmark: zagotavljanje najnižjih stroškov za skupnost

(219) Kadar se ne organizira razpis, četrti pogoj iz sodbe Altmark zahteva, da se raven potrebnega nadomestila določi na podlagi analize stroškov, ki bi jih imelo povprečno, dobro vodeno podjetje, ki je ustrezno opremljeno s prevoznimi sredstvi, pri izpolnjevanju obveznosti, da lahko zadosti zahtevam javne službe. Za ta namen bi bilo treba upoštevati realizirane prihodke in razumni dobiček zaradi izpolnjevanja teh obveznosti.

([136]) Glej sodbo v zadevi C-390/06, točka 51.
([137]) Glej sodbo v zadevi T-37/15, točki 123 in 124.
([138]) Glej točko 123 sodbe v zadevi T-37/15.

(220) V avtonomnih skupnostih, kjer je bil za razširitev pokritja organiziran javni razpis, a ni bil v skladu z načelom tehnološke nevtralnosti ter zlasti ni bil utemeljen s predhodno primerjavo stroškov, ni mogoče šteti, da je tak razpis izpolnjeval četrto merilo iz sodbe Altmark. Razpis za zbiranje ponudb, ki brez utemeljenega razloga ovira sodelovanje nekaterih zainteresiranih operaterji, se ne more šteti za odprt, pregleden in nediskriminatoren razpis ([139]). Ker so bili razpisi za zbiranje ponudb prilagojeni prizemnim operaterjem, so drugi operaterji platform, ki bi lahko izvedli razširitev pokritja, menili, da so samodejno izključeni iz postopka. Zato Komisija ugotavlja, da na območjih, kjer je organizirani javni razpis kršil načelo tehnološke nevtralnosti, zgolj obstoj razpisa ni dovolj, da bi bil izpolnjen četrti pogoj iz sodbe Altmark.

(221) V primeru Baskije, kjer razpisa ni bilo, baskovski organi trdijo, da je bilo merilo izpolnjeno, saj je Itelazpi dobro vodeno podjetje, ustrezno opremljeno za izvajanje zahtevanih dejavnosti. Baskovski organi so na podlagi primerjave stroškov sklenili, da bi bilo zagotavljanje satelitske televizije dražje od posodobitve Itelazpijevega prizemnega omrežja ([140]). A za izpolnitev četrtega merila iz sodbe Altmark se učinkovitost Itelazipija ne more opredeliti zgolj na podlagi primerjave s satelitsko tehnologijo. Morda so obstajali tudi drugi prizemni operaterji, ki bi lahko to storitev opravljali po nižji ceni.

(222) Na podlagi tega se sklene, da četrti pogoj iz sodbe Altmark tudi v Baskiji ni bil izpolnjen. Ker so ti pogoji kumulativni, se ne more šteti, da financiranje, ki so ga baskovski organi dodelili Itelazpiju, ne pomeni državne pomoči, saj izpolnjuje pogoje za obstoj nadomestila za zagotavljanje storitve splošnega gospodarskega pomena.

(223) Kar zadeva primere, kjer javni razpis ni bil organiziran, španski organi niso predložili analize stroškov, ki bi jih imelo povprečno, dobro vodeno podjetje, ki je ustrezno opremljeno s sredstvi za izpolnjevanje zahtev javne službe.

6.2.1.5. Izkrivljanje konkurence

(224) Španija in Abertis trdita, da digitalna prizemna televizija in satelitska tehnologija pripadata dvema različnima trgoma. Digitalna prizemna televizija je glavna platforma za nekodirano prizemno televizijo, kjer je število operaterjev na nacionalnem trgu določeno s številom licenc, ki jih podeli španska vlada. Nekodirani prizemni televizijski kanali se financirajo z oglaševanjem. V primeru satelitske televizije je veliko število kanalov v Španiji dostopnih na edini platformi plačljive televizije, za katero je omrežni operater Astra. Ti kanali se financirajo prek naročnin, običajno za pakete kanalov. Španski organi poudarjajo tudi, da je v Španiji strošek satelitskega prenosa za izdajatelje televizijskega programa veliko višji od stroška prizemne radiodifuzije, zato izdajatelji nekodiranega televizijskega programa, vključno z regionalnimi in lokalnimi izdajatelji, ne želijo preiti na to platformo.

(225) Na podlagi več razlogov se sklene, da prizemna in satelitska platforma delujeta na istem trgu.

(226) Prvič, Astra se je leta 2008 potegovala za razširitev pokritja z digitalno televizijo v Kantabriji in zmagala na razpisu. Leta 2008 je Astra organizirala vrsto srečanj z avtonomnimi skupnostmi, na katerih jim je predstavila svojo ponudbo za radiodifuzijo digitalnih televizijskih kanalov, ki so se do takrat prenašali prek prizemne platforme. Čeprav so organi pozneje prekinili pogodbo s Kantabrijo, interes satelitskega operaterja za zagotavljanje storitev, konkurenčnih prizemni platformi, nakazuje možnost, da bi lahko satelitski operaterji zagotavljali podobne storitve.

([139]) Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4).

([140]) Itelazpi ni predložil nobenega elementa, ki bi podprl to trditev.

(227) Drugič, satelitski operater Hispasat (hčerinska družba Abertisa) zagotavlja storitve v nekaterih delih območja II ([141]), poleg tega pa se na območju III uporablja izključno satelitska platforma. Druge države članice uporabljajo satelitske storitve tudi za pokritje bolj oddaljenih območij svojih držav z nekodiranimi kanali ([142]).

(228) Tretjič, več javnih in zasebnih kanalov, ki se prenašajo prek prizemne platforme in dosegajo celotno državo, se prenaša tudi prek satelitskih platform, vključno z Astrino ([143]).

(229) Četrtič, nekateri regionalni kanali so na voljo ali so bili pred kratkim na voljo prek satelitskih platform. To nasprotuje trditvi, da regionalnih izdajateljev televizijskega programa ne zanima satelit.

(230) Petič, Komisija upošteva tudi Astrin argument v zvezi z zmogljivostjo satelita za zagotovitev 1 380 kanalov in njihovo geografsko razdelitev. Astra trdi, da satelit ni omejen pri radiodifuziji tako velikega števila kanalov. Poleg tega se zdi, da je število regionalnih kanalov, tj. 1 380, pretirano. Medtem ko je to najvišje število frekvenc, ki so v Španiji dostopne za nacionalne, regionalne in lokalne kanale, je bilo število dodeljenih licenc v resnici veliko nižje (glej opombo 24). Poleg tega na dodeljenih frekvencah dejansko ne oddajajo vsi izdajatelji televizijskega programa, ki jim je bila dodeljena licenca.

(231) Šestič, nekateri izdajatelji televizijskega programa so izrazili, da dajejo prednost prizemnemu prenosu, ker so pridobili pravice za radiodifuzijo vsebin zgolj na prizemni platformi. Vendar to ne pomeni, da obstajata različna trga za prizemni in satelitski prenos. Izdajatelji televizijskega programa, ki so pridobili pravice za oddajanje vsebin na prizemni platformi, bi lahko po potrebi storili enako za satelitsko platformo. Nadalje, če je satelitska platforma izbrana na podlagi javnega razpisa, kot se je zgodilo na območju III, bi se lahko izdajateljem televizijskega programa naložila obveznost prenosa. Poleg tega se morajo imetniki licenc za avdiovizualne medijske storitve v skladu s členom 31 Splošnega zakona št. 7/2010 pogajati o prodaji svojih glavnih kanalov radiodifuzije ponudnikom storitev televizijske radiodifuzije, ne glede na to, katero tehnologijo uporabljajo. Izdajatelji televizijskega programa so se dolžni pogajati z operaterji platform, vsak spor, ki bi izhajal iz teh pogajanj, pa se lahko predloži CNMC (glej uvodno izjavo (184)).

(232) Nazadnje, glede na podatke iz maja 2010 ([144]) pokritje z digitalno prizemno televizijo v Španiji dosega 98,85 % prebivalstva, medtem ko televizijo prek prizemne platforme gleda le 93,5 % gospodinjstev. Tako ima 5 % gospodinjstev dostop do digitalne prizemne televizije, a je ne uporabljajo, ker je večina od njih naročena na plačljivo satelitsko televizijo.

(233) Ker satelitska in prizemna platforma za radiodifuzijo tekmujeta med sabo, ukrep za uvedbo, upravljanje in vzdrževanje digitalne prizemne televizije na območju II pomeni izkrivljanje konkurence med obema platformama. Opozoriti je treba, da so zaradi ukrepa prikrajšane tudi druge platforme, zlasti IPTV. Čeprav širokopasovna povezava še ni dosegla celotnega območja II, je zelo verjetno, da bo v prihodnosti znatno razširila svoje pokritje.

6.2.1.6. Vpliv na trgovino

(234) Ukrep vpliva na trgovino znotraj Unije. Iz sodne prakse evropskih sodišč izhaja, da kadar „finančna pomoč, dodeljena s strani države ali prek državnih virov, okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki tekmujejo v prometu znotraj Skupnosti, za zadnja velja, da so zaradi te pomoči prizadeta“ ([145]).

(235) Omrežni operaterji delujejo v sektorju, ki vključuje trgovanje med državami članicami. Abertis je del mednarodne skupine podjetij, ki tekmuje v trgovanju znotraj Skupnosti, prav tako pa v njej tekmuje pritožnik Astra. Ukrep za uvedbo, upravljanje in vzdrževanje digitalne prizemne televizije na območju II zato vpliva na trgovino med državami članicami.

([141]) Hispasat s temi storitvami podpira omrežje digitalne prizemne televizije na območju II.
([142]) Kot na primer v Franciji.
([143]) Na primer Antena 3, la Cuatro, Telecinco, La Sexta, La Siete, Teledeporte, TVE, La2, Canal 24 horas.
([144]) Analiza televizijskega trga, ki jo je predložila Španija v priglasitvi ukrepa: Odškodnina za sprostitev digitalne dividende v Španiji, SA.32619 (2011/N).
([145]) Zadeva T-55/99, Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM)/Komisija Evropskih skupnosti, EU:T:2000:223.

6.2.2 Sklepna ugotovitev o obstoju pomoči

(236) Glede na zgoraj opredeljene argumente Komisija meni, da ukrep izpolnjuje merila iz člena 107(1) PDEU. V teh okoliščinah je treba ukrep šteti za državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU.

6.3 **Ocena združljivosti**

6.3.1 *Splošne ugotovitve*

(237) Komisija dejavno podpira prehod z analogne na digitalno radiodifuzijo. Prednosti preklopa na digitalno tehnologijo so bile poudarjene v akcijskem načrtu eEvropa 2005 in dveh sporočilih, ki se nanašata na preklop na digitalno tehnologijo ([146]). Komisija se tudi zaveda, da bi lahko prišlo do odloga preklopa na digitalno tehnologijo, če bi bil ta v celoti prepuščen tržnim silam.

(238) Države članice lahko pomoč uporabijo za premagovanje specifičnega nedelovanja trga ali za zagotovitev socialne ali regionalne kohezije ([147]). Vendar pa mora biti v vsakem specifičnem primeru dokazano, da je zadevna pomoč ustrezen instrument za obravnavanje težave, da je omejena na potrebni minimum in da ne povzroča neupravičenega izkrivljanja konkurence. Sporočilo o preklopu podobno določa, da bi bila na specifičnem področju digitalizacije javna intervencija upravičena pod dvema pogojema: prvič, kadar gre za splošne interese; drugič, v primeru delovanja trga, tj. če same tržne sile ne dosegajo rezultatov v smislu kolektivne blaginje. Določa tudi, da mora biti javna intervencija v vsakem primeru podprta z zanesljivo tržno analizo.

(239) Sporočilo o preklopu navaja tudi, da je prehod na digitalno radiodifuzijo velik izziv za panogo, ki ga mora poganjati trg. Načeloma bi moralo vsako omrežje tekmovati po svojih močeh. Za zaščito tega načela bi si morala vsaka javna intervencija prizadevati za tehnološko nevtralnost. Odstopanja od tega načela so mogoča samo, če je intervencija usmerjena v specifično nedelovanje ali neravnovesje trga ter je hkrati ustrezna, potrebna in sorazmerna za premagovanje teh težav.

(240) Če bi bil trg prepuščen sam sebi, bi obstajalo tveganje, da nekateri deli prebivalstva zaradi prikrajšanega socialnega položaja ne bi mogli izkoriščati prednosti digitalne televizije. V zvezi z vprašanjem socialne kohezije lahko države članice skušajo zagotoviti, da imajo po izklopu analogne televizije vsi državljani dostop do digitalne televizije. Ker preklop na digitalno tehnologijo pomeni stroške za uporabnike in zahteva spremembo navad, bodo države članice morda želele pomagati zlasti prikrajšanim skupinam v družbi, kot so starejši ljudje, gospodinjstva z nizkimi dohodki ali ljudje, ki živijo na obrobnih območjih.

([146]) COM(2002) 263 final, „eEvropa 2005: Informacijska družba za vse“, COM(2003) 541 final, „Sporočilo Komisije o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo (od digitalnega „preklopa“ do analognega „izklopa“)“, in COM(2005) 204 final, „Sporočilo Komisije o pospeševanju prehoda z analogne na digitalno radiodifuzijo“.

([147]) Glej dokument z naslovom „Manjša in bolje usmerjena državna pomoč: časovni načrt za reformo državnih pomoči 2005–2009“, COM(2005) 107 final.

(241) Komisija je pravila o državni pomoči v tem sektorju uporabila v več sklepih o državni pomoči na podlagi sporočil o preklopu na digitalno tehnologijo ([148]). Države članice imajo več možnosti za dodelitev javnega financiranja za preklop, s katerim še naprej zagotavljajo ustrezno televizijsko pokritje na vseh geografskih območjih. Te možnosti vključujejo financiranje uvedbe omrežja za prenos na območjih, kjer bi bilo televizijsko pokritje sicer nezadostno ([149]). Tako financiranje pa se lahko dodeli samo, če ne pomeni nepotrebnega izkrivljanja med tehnologijami ali družbami ter je omejeno na potrebni minimum.

6.3.2 *Pravna osnova za oceno združljivosti predvidenega ukrepa*

(242) Španski organi se pri utemeljitvi ukrepa, če bi se ugotovilo, da pomeni državno pomoč v skladu s členom 107(1) PDEU, sklicujejo na člen 107(3)(c) in člen 106(2) PDEU. Komisija spodaj ocenjuje združljivost ukrepa z vidika teh določb, ob upoštevanju zgoraj pojasnjenih splošnih ugotovitev.

6.3.3 ***Člen 107(3)(c) PDEU***

(243) Da bi bila pomoč združljiva v smislu člena 107(3)(c), Komisija opravi preskus izravnave pozitivnih in negativnih učinkov pomoči. Pri uporabi preskusa izravnave Komisija obravnava naslednja vprašanja:

1. Ali je ukrep pomoči usmerjen v natančno opredeljen cilj skupnega interesa?

2. Ali je pomoč ustrezno oblikovana za dosego cilja skupnega interesa, tj. ali je usmerjena v nedelovanje trga ali drug cilj? Natančneje:

   (a) Ali je ukrep pomoči ustrezen instrument, tj. ali obstajajo drugi, primernejši instrumenti?

   (b) Ali obstaja spodbujevalni učinek, tj. ali pomoč spremeni ravnanje podjetij?

   (c) Ali je ukrep pomoči sorazmeren, tj. ali bi bilo mogoče enako spremembo v ravnanju doseči z manjšo pomočjo?

3. Ali sta izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino omejena, tako da je splošno ravnovesje pozitivno?

6.3.3.1. Cilj skupnega interesa

(244) Shema pomoči je namenjena pospešitvi postopka preklopa na digitalno tehnologijo v Španiji ter zagotavljanju neprekinjenega televizijskega sprejema prebivalcem nekaterih oddaljenih in podeželskih območij. Zato je namen ukrepa omogočiti televizijski prenos ljudem, ki živijo na navedenih območjih. Dostop do medijev, vključno s televizijskim prenosom, je pomemben, da lahko državljani uveljavljajo svojo ustavno pravico do dostopa do informacij. Komisija v akcijskem načrtu eEvropa 2005 ([150]) ter v dveh sporočilih o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo ([151]) priznava pomen in koristi digitalnega prenosa. Poleg tega je v sporočilu z naslovom „Akcijski načrt i2010 – Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje“ ([152]) poudarila, da bo načrtovani izklop analogne prizemne televizije do leta 2012 izboljšal dostop do spektra v Evropi. Ker digitalna radiodifuzija učinkoviteje uporablja spekter, sprošča njegovo zmogljivost za druge uporabnike, kot so nove storitve radiodifuzije in mobilne telefonije, ki bodo spodbudile inovacije ter rast televizijskega sektorja in sektorja elektronskih komunikacij.

([148]) Glej med drugim N622/03, Digitalisierungsfonds – Avstrija, (UL C 228, 17.9.2005, str. 12); Odločbo Komisije 2006/513/ES z dne 9. novembra 2005 o državni pomoči Zvezne republike Nemčije za uvedbo digitalne prizemne televizije (DVB-T) v Berlin-Brandenburgu, (UL L 200, 22.7.2006, str. 14); Odločbo Komisije 2007/258/ES z dne 20. decembra 2006 o ukrepu C 24/2004 (prej NN 35/2004) Švedske za vzpostavitev digitalne prizemne televizije, (UL L 112, 30.4.2007, str. 77); Odločbo Komisije 2007/374/ES z dne 24. januarja 2007 o državni pomoči C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) Italijanske republike za subvencioniran nakup digitalnih sprejemnikov, (UL L 147, 8.6.2007, str. 1); N270/06, Subvencije za digitalne sprejemnike pri API – Italija, (UL C 80, 13.4. 2007, str. 3); N107/07, Subvencije za IdTV – Italija, UL C 246, 20.10.2007; Odločbo Komisije 2008/708/ES z dne 23. oktobra 2007 o državni pomoči C 34/06 (ex N 29/05, ex CP 13/04) ki jo želi izvajati Zvezna republika Nemčija za uvedbo digitalne zemne televizije (DVB-T) v Severnem Porenju-Vestfaliji, (UL L 236, 3.9.2008, str. 10) ; SA.28685, Vzpostavitev digitalne televizije v Kantabriji – Španija, (UL C 119, 24.4.2012).

([149]) Odločba 2006/513/ES, uvodna izjava 132.

([150]) COM(2002) 263 final, „eEvropa 2005: Informacijska družba za vse“.

([151]) COM(2003) 541 final, „Sporočilo Komisije o prehodu z analogne na digitalno radiodifuzijo (od digitalnega „preklopa“ do analognega „izklopa“)“, in COM(2005) 204 final, „Sporočilo Komisije o pospeševanju prehoda z analogne na digitalno radiodifuzijo“.

([152]) COM(2005) 541 final z dne 1. junija 2005.

(245) Zato se sklene, da je ukrep usmerjen v natančno opredeljen cilj skupnega interesa.

6.3.3.2. Natančno opredeljena pomoč

Nedelovanje trga

(246) Kot so navedli španski organi, je splošno priznano, da obstaja tveganje, da ne bodo imeli vsi sektorji prebivalstva koristi od digitalne televizije (težava socialne in regionalne kohezije). Nedelovanje trga je mogoče, kadar subjekti na trgu ne upoštevajo ustrezno pozitivnih učinkov preklopa na digitalno tehnologijo na družbo kot celoto, ker za to nimajo gospodarskih spodbud (pozitivni zunanji učinki). Poleg tega bi države članice v zvezi s socialno kohezijo morda želele zagotoviti, da imajo po izklopu analogne televizije vsi državljani dostop do digitalne televizije, zato bi se lahko odločile tudi za ukrepe za zagotovitev nadaljnjega ustreznega televizijskega pokritja na vseh geografskih območjih.

(247) Komisija je v sklepu o začetku postopka ugotovila obstoj nedelovanja trga, saj izdajatelji televizijskega programa niso pripravljeni nositi dodatnih stroškov razširitve pokritja, ki presega njihove predpisane obveznosti. Poleg tega niti satelitske platforme niti zasebna gospodinjstva niso izvedli naložb, ki bi omogočile sprejem digitalnih kanalov prek satelita za vse prebivalce območja II. Zato Komisija meni, da bi bili lahko ljudje s stalnim prebivališčem na podeželskem območju popolnoma izključeni iz sprejema nekodiranega digitalnega televizijskega signala, če bi se digitalno pokritje v celoti prepustilo tržnim silam, in da bi lahko bila koristna javna intervencija v obliki finančne pomoči posameznikom.

Tehnološka nevtralnost, ustreznost in sorazmernost ukrepa

(248) V primerih preklopa na digitalno tehnologijo je načelo tehnološke nevtralnosti močno poudarjeno v več odločitvah Komisije ([153]). Načelo sta podprla tudi Splošno sodišče in Sodišče ([154]).

(249) Običajno bi morala biti tehnologija izbrana prek tehnološko nevtralnega razpisa, kot je to potekalo v drugih državah članicah ([155]). Kot je bilo poudarjeno v oddelku 2.2, velika večina razpisov ni bila tehnološko nevtralnih, saj se sklicujejo na prizemno tehnologijo in digitalno prizemno televizijo, in sicer eksplicitno v opredelitvi predmeta razpisa ali implicitno v opisu tehničnih specifikacij. Te zahteve so lahko izpolnjevali le operaterji digitalne prizemne televizije (in le ti operaterji so dejansko sodelovali na teh razpisih). Španija trdi, da sklicevanja v razpisu na digitalno prizemno televizijo ali na specifikacije v zvezi z opremo in centri za razpošiljanje signala digitalne prizemne televizije ne pomenijo, da je bila uporaba takih centrov obvezna za ponudnike. Ti sklici se ne morejo razumno razlagati tako, kot je navedla Španija.

(250) Prvič, glede na Itelazpijevo študijo iz leta 2019 je španska javna politika uvedla omejitev za območje II, in sicer je zahtevala uporabo digitalne prizemne televizije. V Itelazpijevi študiji iz leta 2019 je navedeno, da bi morala regionalna vlada za upravljanje druge tehnologije razpravljati z nacionalno vlado o odpravi te omejitve za območje II ([156]). Nobena regionalna vlada ni načela razprave o taki odpravi omejitve.

([153]) Glej sprotno opombo 148 zgoraj.

([154]) Zadeve T-8/06, FAB Fernsehen aus Berlin GmbH/Komisija, sodba z dne 6. oktobra 2009 (točke 70–84), EU:T:2009:386; C-544/09P, Nemčija/Komisija, sodba z dne 15. septembra 2011 (točke 77–83), EU:C:2011:584; T-177/07, Mediaset SpA/Komisija, sodba z dne 15. junija 2010 (točka 109), EU:T:2010:233; in C-403/10 P, Mediaset SpA/Komisija, sodba z dne 28. julija 2011 (točke 100–108), EU:C:2011:533. Glej tudi sodbe v zadevah T-462/13 (točke 102–139), T-465/13 (točke 94–117), T-487/13 (točke 128–140), T-541/13 (točke 119–129) in T-461/13 (točke 94–112), ki jih je Sodišče potrdilo v združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 in v zadevi C-81/16. Glej tudi sodbo v zadevi T-808/14 (točke 139–149) ter sodbo v združenih zadevah T-37/15 in T-38/15 (točke 157–166), ki ju je Sodišče potrdilo v zadevah C-91/17 P, C-92/17 in C-114/17 P.

([155]) Glej sprotno opombo 21.

([156]) FTI Consulting: Providing Digital Television Services in the Basque Region of Spain (Zagotavljanje storitev digitalne televizije v Baskiji v Španiji), str. 12, 20, 44, 9. maj 2019. Predložil Itelazpi.

(251) Drugič, ker je španska centralna vlada dajala prednost tehnologiji digitalne prizemne televizije in se v razpisih sklicevala na digitalno prizemno televizijo, ponudniki niso mogli predložiti ponudbe na podlagi druge tehnološke rešitve. Tako uradni argument španske vlade ne upošteva gospodarske stvarnosti. Sodelovanje na razpisih zahteva veliko sredstev in je za ponudnike drago. Razdelitev intervencije na območju II na več sto posameznih razpisov je večkratno povečalo stroške, kar je pomenilo precejšnjo vstopno oviro za ponudnike, ki bi želeli pokrivati celotno območje II. Kombinacija intervencij centralne vlade v korist tehnologiji digitalne prizemne televizije, kot je pojasnjeno v uvodnih izjavah (138) in (139), posebnih sklicev na digitalno prizemno televizijo v razpisih in potrebe za sodelovanje v na stotine različnih razpisnih postopkih je bila zato jasen znak operaterjem drugih platform, da sodelovanje na takih razpisih ne bi bilo tržno utemeljeno. Zato se sklene, da so ti sklici v veliki večini primerov onemogočili konkuriranje operaterjev drugih platform ([157]).

(252) Prednost tehnološko nevtralnega razpisa je, da bi agencija za dodelitev pomoči lahko izbirala med različnimi ponudbami, pri čemer bi upoštevala morebitne popuste ponudnikov. Po drugi strani je odstop od takega razpisnega postopka lahko upravičen, če se v predhodni študiji dokaže, da so ob upoštevanju vseh mogočih popustov, ki bi jih lahko ponudili morebitni ponudniki, vse druge tehnologije nedvomno dražje ali ne izpolnjujejo bistvenih zahtev glede kakovosti ([158]). Navedeno študijo o stroških bi moral opraviti neodvisni strokovnjak in bi morala izpolnjevati določene zahteve glede kakovosti (dokazati mora znatno razliko v stroških, rezultati študije morajo biti zanesljivi, podatki pa morajo biti preverljivi). V takem primeru bi se lahko organ izognil stroškom in izgubi časa zaradi izvedbe javnega razpisa ([159]).

(253) To velja še toliko bolj v zadevnem primeru, saj je satelitski operater Astra leta 2008 že premagal druge ponudnike na razpisu avtonomne regije Kantabrija (glej uvodno izjavo (13)). Navedeni razpis je bil tehnološko nevtralen, kar dokazuje, da digitalna prizemna televizija takrat verjetno ni imela take zahtevane prednosti glede stroškov ali kakovosti. Poleg tega se satelitska tehnologija uporablja za prenos na celotnem območju III, na območju II pa je prisotna kot podporna storitev za infrastrukturo digitalne prizemne televizije ([160]). Iz tega bi se lahko sklepalo, da je satelitska tehnologija načeloma primerna za prenos televizijskih signalov na območju II.

(254) Glede na dokaze, ki nasprotujejo predpostavki, da ima tehnologija digitalne prizemne televizije očitno prednost v smislu stroškov, bi morala biti študija o stroških, ki podpira odločitev v korist določeni tehnološki rešitvi in neizvedbo tehnološkega nevtralnega razpisa, še posebej nedvoumna. Izpolnjevati bi morala vsaj naslednjih pet kumulativnih pogojev: (1) študijo je treba izvesti predhodno ([161]), (2) opraviti jo mora neodvisni strokovnjak, (3) dokazati mora znatno razliko v stroških ([162]), (4) rezultati morajo biti zanesljivi ([163]) in (5) podatki morajo biti preverljivi.

([157]) Čeprav so na tehnološko nevtralnem začetnem razpisu v Kantabriji trije konzorciji predložili ponudbo, ki je temeljila na satelitski rešitvi (Castilla-La-Mancha Telecom, Telefónica in Astra), ni nobena od teh družb – in noben drug operater platforme, ki ni platforma digitalne prizemne televizije – znova sodelovala na katerem koli od naslednjih razpisov.

([158]) Na podlagi take študije je bila na primer upravičena izbira določene tehnologije v primeru širokopasovne povezave, glej Odločitev Komisije N 222/2006 – Pomoč za premostitev digitalnega razkoraka na Sardiniji (UL C 68, 24.3.2007).

([159]) Združeno kraljestvo je izbralo digitalno prizemno televizijo za zagotavljanje lokalne televizije na podlagi predhodne študije, ki jo je izvedel njen regulativni organ OFCOM, in na podlagi predhodnega posvetovanja s subjekti na trgu. Na podlagi tega Komisija ni vztrajala pri izvajanju tehnološko nevtralnega razpisa. SA.33980 (2012/N) – Lokalna televizija v Združenem kraljestvu, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/244689/244689_1425664_116_2.pdf.

([160]) V primeru Itelazpija in Cellnexa, na primer, nekateri centri za razpošiljanje signala digitalne prizemne televizije ne morejo sprejeti multipleksnih signalov po prizemnem omrežju, ampak multipleksne signale sprejemajo prek satelitov Hispasata. Primerjaj z Itelazpijevo študijo iz leta 2015, stran 20.

([161]) Le če se študija izvede pred izbiro določene tehnološke rešitve (predhodno), lahko organ trdi, da je njegova odločitev za neizvedbo tehnološko nevtralnega razpisa temeljila na taki študiji.

([162]) Ocene stroškov temeljijo na predpostavkah in zato vključujejo stopnjo negotovosti. Za utemeljitev predhodne tehnološke izbire morajo biti ocene stroškov konzervativne. Vključevati morajo morebitna znižanja stroškov, ki bi jih lahko dosegli potencialni ponudniki na podlagi njihovega tržnega položaja ali morebitnih sinergij. Odražati morajo tudi morebitne popuste, ki jih lahko ponudi ponudnik za vstop na nov trg.

([163]) Primerjava stroškov je zanesljiva, če se skupni rezultat ne spremeni, tudi če se osnovne predpostavke razlikujejo v razumnem razponu.

(255) Med preiskavo so španski organi predložili različne študije o stroških, ki naj bi dokazovale, da je uporaba tehnologije digitalne prizemne tehnologije cenejša od uporabe satelitske tehnologije. Težava vseh teh primerjav stroškov je, da se osredotočajo le na stroške namestitve. Večina jih stroškov upravljanja in vzdrževanja sploh ne upošteva. Po uvedbi digitalne prizemne televizije je postalo jasno, da je uporaba navedene tehnologije povzročila znatne stroške upravljanja in vzdrževanja, ki so jih španski organi financirali z dodeljevanjem stalne pomoči za upravljanje in vzdrževanje operaterjem digitalne prizemne televizije (vse do danes). Primerjava stroškov različnih tehnologij bi morala upoštevati vse ustrezne stroške, torej tudi take stroške upravljanja in vzdrževanja.

(256) Predhodna španska študija iz leta 2007, kot je pojasnjeno v uvodni izjavi (119), ne dokazuje ustrezno večvrednosti prizemne platforme v primerjavi s satelitsko platformo. V študiji je, nasprotno, navedena sklepna ugotovitev, da se mora izbira določene tehnološke rešitve za razširitev pokritja analizirati za vsako regijo posebej, pri čemer se upoštevajo topografske in demografske posebnosti posamezne regije. Ta sklepna ugotovitev tako zagovarja potrebo po izvedbi tehnološko nevtralnega razpisa za določitev najustreznejše platforme. Splošno sodišče je potrdilo, da španska študija iz leta 2007 ni zadostno dokazala večvrednosti prizemne platforme v primerjavi s satelitsko platformo. Poleg tega je Splošno sodišče presodilo, da analiza, opravljena v španski študiji iz leta 2007, ni utemeljila neupoštevanja načela tehnološke nevtralnosti ([164]).

(257) Med preiskavo so nekatere avtonomne skupnosti predložile notranje izračune primerjave stroškov ob uporabi obeh tehnologij za razširitev pokritja. Vendar poleg negotovosti v zvezi z datumi izvedb teh izračunov ([165]) nobeden od njih ni bil dovolj natančen in zanesljiv, da bi upravičil izbiro prizemne tehnologije za razširitev pokritja ([166]). Poleg tega nobenega izračuna ni opravil neodvisni strokovnjak. Avtonomna regija Galicija je novembra 2010 poročala o srečanjih z Astro, ki so potekali leta 2009, in predložila primerjavo stroškov, ki je vključevala podatke, ki jih je Astra posredovala v navedenih razpravah. Navedena primerjava stroškov je bila predmet pritožbe, ki jo je avtonomna regija Galicija vložila zoper Sklep iz leta 2013, vendar Splošno sodišče teh izračunov ni sprejelo kot utemeljitev, da je prizemna tehnologija v primerjavi s satelitsko večvredna ([167]). Primerjava stroškov ne upošteva stroškov dobave opreme za sprejem digitalne prizemne televizije končnim odjemalcem. Taki stroški so visoki, saj je moralo za prehod na digitalno prizemno tehnologijo vsako gospodinjstvo prejeti anteno in sprejemnik.

(258) V zvezi z dvema študijama o stroških, ki ju je predložil Cellnex (Abertis), je treba poudariti, da sta bili izvedeni leta 2010, dolgo po začetku veljavnosti preiskovanih ukrepov. Ne glede na to, ali bi se lahko šteli kot neodvisni in dovolj zanesljivi, dejstvo, da sta bili izvedeni po začetku izpodbijanih ukrepov, pomeni, da takih študij ni mogoče navajati kot podporo argumentu, zakaj španska vlada ni izvedla tehnološko nevtralnega razpisa. Poleg tega rezultati teh študij niso v skladu z ocenami stroškov, ki jih je predložila Astra in domnevno dokazujejo, da je satelitska tehnologija stroškovno učinkovitejša ([168]).

([164]) Glej sodbo v zadevi T-461/13, točke 118–120; sodbo v zadevi T-462/13, točke 113–114; sodbo v zadevi T-465/13, točke 104–105; in sodbo v zadevi T-541/13, točke 132–133.

([165]) Na notranjih izračunih ni naveden datum in so bili morda izvedeni naknadno. Komisiji so bili predloženi dolgo po začetku preiskave in leta po začetku veljavnosti ukrepa (tj. v Galiciji leta 2010, v Navarri, Madridu, Rioji in Valenciji leta 2011 ter v Aragoniji leta 2012).

([166]) Murcia je predložila primerjavo stroškov z dne 15. oktobra 2008, ki domnevno dokazuje, da so stroški namestitve satelita v primerjavi z digitalno prizemno televizijo 70 % višji za občino in 100 % višji za državljane. Vendar primerjave stroškov ni mogoče preveriti, saj ne vsebuje prilog s podatki in izračuni. Primerjava ne upošteva, da lahko na razpisu (tako kot v primeru Kantabrije) satelitski operater ponudi popuste, ter dejstva, da tehnologija prizemne digitalne televizije poleg stroškov namestitve povzroči tudi znatne stroške upravljanja in vzdrževanja.

([167]) Glej utemeljitev Splošnega sodišča v zadevi T-463/13, Comunidad Autónoma de Galicia/Komisija, točke 128–129.

([168]) Itelazpi v pripombah z dne 13. junija 2019 priznava Astrine študije o stroških. Navaja, da imajo te študije več pomanjkljivosti, ne da bi pojasnil, kakšne so te pomanjkljivosti in v kolikšni meri bi bile lahko odločilne za splošne ugotovitve Astre. Cellnex Telecom v svojih pripombah z dne 13. junija 2019 podrobneje kritizira več Astrinih predpostavk o stroških (strani 24–26). Ker se Komisija ne opira na nobeno posebno poročilo, se o njih ne razpravlja.

(259) Španski organi so predložili drugo študijo 8. novembra 2012, torej več kot štiri leta po tem, ko je španska vlada uvedla pomoč za infrastrukturo digitalne prizemne televizije ([169]) (v nadaljnjem besedilu: španska študija iz leta 2012). Komisija ugotavlja, da je bila španska študija iz leta 2012 predložena v okviru drugega primera ([170]), v ta primer pa je bila vključena na zahtevo španskih organov. V študiji so primerjani stroški prilagoditve opreme za sprejem televizijskega signala v vsakem stanovanju za celotno špansko prebivalstvo zaradi dostopnosti „digitalne dividende“. Španska študija iz leta 2012 v tem primeru ni pomembna, saj se ne nanaša na razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo na območju II ali na katere koli stroške, ki se financirajo z obravnavano pomočjo. Poleg tega glede na časovni okvir ni mogoče, da bi odločitev vlade v korist digitalne prizemne tehnologije temeljila na španski študiji iz leta 2012. Pomanjkljivost španske študije iz leta 2012 je tudi, da ne navaja vira podatkov. Tako uporabljeni podatki niso preverljivi.

(260) Dodatne naknadne študije so bile predložene leta 2019, torej približno 10 let po tem, ko je španska vlada sprejela ukrepe za uvedbo digitalne prizemne tehnologije na območju II. V katalonski študiji so bile ocenjene različne tehnologije, predvidene za zagotavljanje digitalne televizije na območju II. Študija temelji na podatkih za leto 2008. Sklepna ugotovitev študije je bila, da sta prizemna in satelitska tehnologija najprimernejši ter da je med njima tehnologija digitalne prizemne televizije najcenejša za državljane.

(261) Navedena študija je bila izvedena leta 2017, precej po začetku veljavnosti preiskovanih ukrepov. Ker je bila opravljena po sprejetju izpodbijanih ukrepov, ne more služiti kot utemeljitev za odločitev španske vlade, da ne izvede tehnološko nevtralnega razpisa. Poleg tega ugotovitve iz študije niso zanesljive ([171]).

(262) Itelazpi, upravičenec pomoči za digitalno prizemno televizijo v avtonomni regiji Baskiji, je 13. junija 2019 predložil dve študiji, ki naj bi dokazovali, da je zagotavljanje digitalnih televizijskih signalov prek omrežja digitalne prizemne televizije stroškovno učinkovitejše od zagotavljanja navedenih signalov prek satelitskega omrežja. Prva študija je bila za Itelazpi pripravljena leta 2015, druga pa leta 2019.

(263) V Itelazpijevi študiji iz leta 2015 so ocenjeni dodatni stroški zagotavljanja pokritja za nacionalne multiplekse prek digitalne prizemne televizije in satelitskih možnosti (brez regionalnih storitev). Študija izključuje skupne stroške nacionalnih in regionalnih storitev, kot so Itelazpijeva obstoječa infrastruktura v centrih, storitve upravljanja in druge podporne storitve. Vključuje opremo za prenos, TV-komunikatorje za potrošnike in skupne sisteme anten.

(264) Tudi ti dve študiji sta bili pripravljeni dolgo po sprejetju dejanske odločitve. Ne glede na veljavnost rezultatov torej ne moreta služiti kot utemeljitev, zakaj je vlada prvotno izbrala določeno tehnologijo ([172]). Poleg tega rezultati študij o stroških temeljijo predvsem na nezanesljivih osnovnih predpostavkah ([173]). Prav tako ne izpolnjujejo zahtev glede kakovosti, navedenih v uvodni izjavi (254) ([174]) zgoraj.

([169]) Analysys Mason: Evaluación de los costes sobrevenidos de las diferentes tecnologías para poder recibir la cobertura actual del servicio de televisión tras la liberación del dividendo digital. 20 de septiembre de 2012.

([170]) SA.32619 (2012/C (prej 2011/N)), ki jo je Kraljevina Španija priglasila za nadomestilo določenih stroškov za sprostitev digitalne dividende (UL L 361, 31.12.2016, str. 1).

([171]) Vključuje, na primer, nesistematično analizo stroškov namestitve v posameznih hišah. Študija predvideva, da ima vsaka posamezna hiša skoraj vso opremo za dostop do prizemne digitalne televizije, ne pa do satelitske tehnologije. Posledica te predpostavke so višji stroški satelitske tehnologije v primerjavi z digitalno prizemno tehnologijo. Čeprav je v študiji navedeno, da je za obe tehnologiji potrebna podobna oprema za namestitev, se za digitalno prizemno televizijo upošteva strošek v višini 30 EUR za sprejemnik, za satelitsko tehnologijo pa je strošek v višini 588 EUR. V teh 588 EUR je vključenih 270 EUR za nakup dveh satelitskih sprejemnikov. Razlika v obravnavi digitalne prizemne televizije in satelita je očitna tudi pri izračunih skupnih stroškov. Za prilagoditev posameznih hiš za satelitsko tehnologijo naj bi strošek znašal 71 milijonov EUR, prilagoditev za tehnologijo prizemne digitalne televizije pa naj ne bi vključevala nobenih stroškov.

([172]) Dejansko Itelazpi ni trdil, da sta centralna vlada ali regionalna vlada Baskije sprejeli odločitev na podlagi podatkov, uporabljenih v tej študiji.

([173]) Itelazpijevi študiji iz let 2015 in 2019 na primer predvidevata, da bi se zagotavljanje satelitskih storitev izvajalo z zakupom obstoječih zmogljivosti satelitskega transponderja satelitske platforme in izkoriščanjem same satelitske povezave. Ne upoštevata možnosti, da bi lahko na trg vstopil satelitski operater, tako kot se je zgodilo na razpisu v Kantabriji. Izračun je torej pristranski do satelitske tehnologije, saj izključuje možnost kakršnih koli količinskih popustov ali morebitnih pogajanj o cenah, ki so običajen del razpisnih postopkov. Kot je pokazal razpis v Kantabriji, bi lahko satelitski operater v primeru odprtega razpisa predložil ponudbo s popolnoma drugačnim izračunom cene. Natančneje, izračuni stroškov so pristranski. Pri izračunu satelitskih stroškov se na primer uporabljajo trenutne cene satelitskih TV-komunikatorjev, ki so bistveno višje od stroškov v nekaterih drugih državah EU (stran 10 Itelazpijeve študije iz leta 2015 in stran 45 Itelazpijeve študije iz leta 2019). S tem se zanemarja možnost količinskih popustov, ki bi jih lahko imel satelitski operater, če deluje v več državah članicah.

([174]) Izračuna stroškov ni mogoče preveriti. Kar zadeva stroške za digitalno prizemno televizijo, se študija sklicuje na notranje podatke Itelazpija. Navedeni podatki niso priloženi študiji. Kar zadeva stroške za satelit, se študija sklicuje na Astro, ne da bi navedla, kje in v kakšnem kontekstu je Astra predložila navedene podatke.

(265) Skleniti je mogoče, da španska vlada ni izvedla tehnološko nevtralnih razpisov. Njena izbira tehnologije digitalne prizemne televizije ni temeljila na neodvisni, zanesljivi predhodni študiji, ki bi utemeljila neizvedbo odprtega razpisnega postopka.

(266) Poleg tega preiskovanega ukrepa ni mogoče šteti za ustreznega.

(267) Dejstvo, da nekatera gospodinjstva na območju II sprejemajo nekodirane kanale prek satelita ([175]), dokazuje, da prizemna tehnologija ni vedno najučinkovitejša in najustreznejša platforma. Poleg tega je treba opomniti, da je bila satelitska rešitev uporabljena v nekaterih drugih državah članicah ([176]).

(268) Poleg tega dejstvo, da je Astra sodelovala na tehnološko nevtralnem razpisu za razširitev pokritja z digitalno televizijo v Kantabriji in bila na njem tudi uspešna, kaže vsaj na to, da lahko satelitska platforma zagotavlja to storitev ([177]).

(269) Ustreznost ukrepa je še vedno vprašljiva. Čeprav je bil v Španiji prehod z analogne televizije na digitalno prizemno televizijo v frekvenčnem pasu 800 MHz zaključen 3. aprila 2010, je bila leta 2011 sprejeta odločitev, da se frekvence v frekvenčnem pasu 800 MHz prodajo na dražbi. Posledično je bilo treba radiodifuzijo najpozneje do 1. januarja 2014 prenesti na druge kanale, prisotne na frekvencah pod 790 MHz. Ker je to povzročilo dodatne stroške, je Španija 5. novembra 2011 priglasila dva ukrepa za gospodinjstva in izdajatelje televizijskega programa s proračunom od 600 do 800 milijonov EUR na območju I. Komisija je avgusta 2016 ugotovila, da so ti ukrepi pomenili nezdružljivo pomoč ([178]). Navedeni stroški ne bi nastali, če bi bile izbrane druge platforme (IPTV, kabel ali satelit).

(270) Poleg tega je bilo poudarjeno, da nove mobilne storitve (LTE, 4G) uporabljajo frekvenco, ki je blizu spektru, ki ga uporablja digitalna prizemna televizija, kar pomeni, da lahko te mobilne storitve motijo signale digitalne prizemne televizije, zaradi česar morajo gospodinjstva kupiti drage filtre za zaščito svojega signala digitalne prizemne televizije pred temi motnjami ([179]). Ni mogoče izključiti, da so podobne motnje splošnejša težava, ki ogroža prihodnjo ustreznost prizemne radiodifuzije, zlasti v okviru večje in širše uvedbe dostopovnih omrežij naslednje generacije.

(271) Španija je predložila dva druga argumenta v podporo stališču, da bi bil satelitski prenos dražji od prenosa digitalne prizemne televizije. Prvič, izdajatelji televizijskega programa so na podlagi sporazumov z nekaterimi ponudniki ozemeljsko omejeni. Zagotovitev takega pogojnega dostopa bi bila pri satelitski tehnologiji dražja. Drugič, satelitska tehnologija ne bi bila opremljena za oddajanje velikega števila regionalnih kanalov. Te domneve niso bile podkrepljene z dokazi, nasprotuje pa jim tudi dejstvo, da je Astrina pogodba v Kantabriji vključevala profesionalni sistem pogojnega dostopa. Poleg tega bi bila glede na izračune stroškov, ki jih je izvedla Astra, satelitska tehnologija še vedno cenejša, četudi bi bilo treba skleniti posamezne sporazume z vsako špansko regijo. Kar zadeva regionalno radiodifuzijo, Astra vztraja, da je število kanalov, ki ga je navedla španska vlada, tj. 1 380, odločno pretirano ([180]). Na podlagi svojih izračunov znova trdi, da bi bila satelitska rešitev cenejša tudi, če bi bili vključeni regionalni in lokalni kanali.

(272) Obstajajo tudi dokazi, da so se regionalne vlade zavedale obstoja tehnološke alternative razširitvi prizemne platforme. Preiskava je razkrila, da so se nekatere regije v začetnih fazah postopka srečale s predstavniki Astre. Na teh srečanjih jim je Astra predstavila predlog satelitske rešitve, ki pa ga regionalne vlade niso nadalje proučile.

([175]) Hispasat, ki ga imata v lasti Abertis in španska vlada, zagotavlja storitve v nekaterih avtonomnih skupnostih na delih območja II. Na Kanarskih otokih, na primer, 16 vasi z območja II sprejema nekodirano televizijo prek satelita. V Kastilji in Leonu velja enako za približno 9 000 ljudi. Ker ima Abertis nadzor nad satelitskimi sprejemniki na vseh prizemnih lokacijah in ne dovoljuje drugim satelitskim operaterjem, da bi se povezali s takimi sprejemniki, lahko take storitve prenosa digitalne prizemne televizije prek prizemnih televizijskih oddajnikov izvaja le Hispasat.

([176]) Npr. v Franciji, Združenem kraljestvu, Italiji in na Slovaškem.

([177]) Kot je nadalje poudarjeno v sodbi nacionalnega sodišča. Glej sprotno opombo 16 zgoraj.

([178]) Glej Sklep (EU) 2016/2395.

([179]) Ofcom, „Second consultation on coexistence of new services in the 800 MHz band with digital terrestrial television“ (Drugo posvetovanje o soobstoju novih storitev v pasu 800 MHz z digitalno prizemno televizijo), http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/second-coexistence-consultation/.

([180]) Po Astrinih ocenah je skupno število lokalnih kanalov, ki se trenutno oddajajo, omejeno na 415 kanalov. Izračuni Komisije kažejo, da je število kanalov, ki ga je navedla Španija, nekoliko pretirano.

(273) V zvezi s sorazmernostjo bi bilo pri oblikovanju intervencije za območje II ustrezno, da bi centralna vlada najprej izvedla primerjavo stroškov (ali razpis) na nacionalni ravni. Ker so glavni stroški satelitskega omrežja povezani s satelitsko zmogljivostjo, ta platforma deluje z znatnimi ekonomijami obsega ([181]). Pogajanja Astre z regionalnimi vladami kažejo, da jim je ponudila znatno znižanje cene, če bi pogodbo podpisalo več regij skupaj. Če bi bil izveden nacionalni razpis, bi lahko zato pričakovali še več znižanj cen. A z izvedbo decentraliziranih in neusklajenih ukrepov, včasih celo na občinski ravni, je bila tehnologija s takimi ekonomijami obsega že takoj močno prikrajšana. Posledično se je povečal skupni znesek državne pomoči, potrebne za zagotavljanje digitalnih televizijskih storitev v gospodinjstvih na območju II. O upravni organizaciji v Španiji odloča država sama, vendar bi lahko španska vlada pri zagotavljanju financiranja centralne vlade namesto zavzemanja za uporabo digitalne prizemne televizije vsaj spodbujala avtonomne skupnosti, naj pri svojih razpisih upoštevajo morebitne prihranke pri stroških, ki jih ponujajo določene platforme.

(274) Komisija meni, da preiskovani ukrep ni upošteval načela tehnološke nevtralnosti. Kot je pojasnjeno zgoraj, ukrep ni sorazmeren in ni ustrezen instrument za zagotavljanje pokritja z nekodiranimi kanali za prebivalce na območju II. Sklepna ugotovitev, da ukrep ni spoštoval načela tehnološke nevtralnosti, je bila potrjena s sodbami v zadevah T-462/13 ([182]), T-465/13 ([183]), T-487/13 ([184]), T-541/13 ([185]) in T-461/13 ([186]), ki jih je Sodišče potrdilo v združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 P in v zadevi C-81/16 P.

6.3.3.3. Upravljanje in vzdrževanje omrežja

(275) Financiranje, dodeljeno za upravljanje in vzdrževanje subvencioniranih omrežij po zaključku digitalizacije in do obdobja, navedenega v oddelku 2.3 (tj. do takrat, ko so bili preiskovani ukrepi spremenjeni), pomeni pomožno uporabo pomoči za uvedbo, zato se ne more šteti za tehnološko nevtralno. Usmerjeno je k ohranjanju centrov za radiodifuzijo signala prek prizemnih platform. Taka pomoč je zato tudi nezdružljiva.

6.3.3.4. Preprečevanje nepotrebnih izkrivljanj

(276) Medtem ko je javna intervencija lahko upravičena zaradi obstoja nekaterih nedelovanj trga in morebitnih kohezijskih težav, je ukrep zasnovan tako, da po nepotrebnem izkrivlja konkurenco.

6.3.3.5. Sklepna ugotovitev v zvezi s členom 107(3)(c) PDEU

(277) Komisija je sklenila, da preiskovani ukrep, vključno s stalno pomočjo, ni ustrezen, potreben in sorazmeren instrument za odpravo opredeljenega nedelovanja trga.

6.3.4 Člen 106(2) PDEU

(278) Na izvzetje iz člena 106(2), ki se lahko uporabi za državno nadomestilo za stroške zagotavljanja javne službe, se ni mogoče sklicevati niti v tem primeru na splošno niti v konkretnem primeru Baskije. Komisija meni, da morajo nacionalni (ali regionalni) organi jasno opredeliti storitev splošnega gospodarskega pomena in za njeno izvajanje pooblastiti posebno podjetje. Kot je ocenjeno v uvodnih izjavah (198) do (204), Komisija meni, da španski in

([181]) Satelitski signal se lahko prenaša po celotnem španskem ozemlju. Pri prizemni platformi pa geografska razširitev zahteva namestitev dodatnih ponavljalnikov in/ali relejnih stolpov.
([182]) Glej točke 102–139.
([183]) Glej točke 94–117.
([184]) Glej točke 128–140.
([185]) Glej točke 119–129.
([186]) Glej točke 94–112.

baskovski organi niso jasno opredelili upravljanja prizemne platforme kot javne službe. Splošno sodišče je potrdilo to odločitev v zadevah T-462/13 ([187]), T-465/13 ([188]), T-487/13 ([189]), T-541/13 ([190]) in T-461/13 ([191]). Poleg tega je navedene sodbe potrdilo Sodišče v združenih zadevah C-66/16 P do C-69/16 ([192]) in v zadevi C-81/16 ([193]).

6.4 **Nova nezakonita pomoč**

(279) Abertis izpostavlja, da so uvedbo prizemnega omrežja za radiodifuzijo na območju II skoraj v celoti financirale španske avtonomne skupnosti z uporabo javnih sredstev na podlagi zakonodaje iz leta 1982, tj. pred pristopom Španije k Evropski gospodarski skupnosti leta 1986. Po mnenju Abertisa bi se shema zato lahko štela za del stalnega javnega financiranja upravljanja lokalnih prizemnih omrežij in bi se torej morala šteti kot obstoječa pomoč.

(280) Financiranje regij, namenjeno razširitvi prizemnega omrežja, se je res začelo v zgodnjih osemdesetih letih prejšnjega stoletja, vendar takrat na trgu ni bilo zasebnih izdajateljev televizijskega programa. Razširjena infrastruktura je bila zato namenjena samo potrebam javnega izdajatelja televizijskega programa, ki je že imel obveznost zagotavljanja signala večini prebivalstva. Poleg tega je bila prizemna televizija takrat edina platforma za prenos televizijskega signala v Španiji. Posledično razširitev edinega razpoložljivega omrežja ni izkrivljala konkurence z drugimi platformami.

(281) Od takrat sta se zakonodaja in tehnologija razvili, nastale so nove platforme za radiodifuzijo in na trg so vstopili novi subjekti, zlasti zasebni izdajatelji televizijskega programa. Ker so se upravičenec in splošne razmere javnega financiranja znatno spremenili, preiskovanega ukrepa ni mogoče obravnavati kot spremembo zgolj formalne ali upravne vrste. Ta sprememba namreč vpliva na dejansko vsebino izvorne sheme, zato jo je treba šteti za novo shemo pomoči ([194]). Preklop z analogne na digitalno televizijo je postal mogoč šele po nedavnem tehnološkem napredku, zato je to nov pojav. Španski organi bi morali zato priglasiti to novo pomoč.

6.5 **Sklepna ugotovitev**

(282) Komisija meni, da financiranje, ki ga je Španija dodelila (vključno s pomočjo, ki so jo dodelile španske avtonomne skupnosti in lokalna podjetja) prizemnim omrežnim operaterjem za posodobitev in digitalizacijo njihovih omrežij, prek katerih zagotavljajo nekodirane televizijske kanale na območju II, pomeni pomoč v smislu člena 107(1) PDEU. Pomoč ni združljiva s skupnim trgom, ker niso bila upoštevana merila tehnološke nevtralnosti. Poleg tega pomoč ni bila priglašena ([195]) Komisiji, kot določa člen 108(3) PDEU, in se je izvajala nezakonito, brez dovoljenja Komisije. Zato jo je treba izterjati od prizemnih omrežnih operaterjev.

(283) Komisija meni, da je nezdružljiva tudi pomoč za upravljanje in vzdrževanje digitaliziranega omrežja, dodeljena brez izvedbe razpisov ali po izvedbi tehnološko nenevtralnih razpisov do obdobja iz oddelka 2.3 (tj. do takrat, ko je bila preiskovana shema spremenjena). Poleg tega ta pomoč ni bila priglašena Komisiji, kot je zahtevano v členu 108(3) PDEU, in se je izvajala nezakonito, brez dovoljenja Komisije.

(284) Vse prihodnje pomoči za vzdrževanje in upravljanje je treba priglasiti in morajo upoštevati načelo tehnološke nevtralnosti.

([187]) Točke 55–79 sodbe v zadevi T-462/13.
([188]) Točke 55–80 sodbe v zadevi T-465/13.
([189]) Točke 89–119 sodbe v zadevi T-487/13.
([190]) Točke 65–95 sodbe v zadevi T-541/13.
([191]) Točke 53–78 sodbe v zadevi T-461/13.
([192]) Glej točke 67–76 sodbe v združenih zadevah C-66 do 69/16.
([193]) Glej točke 38–54 sodbe v zadevi C-81/16.
([194]) Zadevi T-195/01 in T-207/01, Gibraltar, EU:T:2002:111, točke 109–111.
([195]) Z izjemo Murcie, ki je ukrep priglasila, ko ga je že začela izvajati.

7. **IZTERJAVA POMOCI**

7.1 **Potreba po ukinitvi pomoči**

(285) V skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije in ustaljeno sodno prakso sodišč Unije je Komisija pristojna za odločanje, ali mora zadevna država članica spremeniti ali ukiniti pomoč, za katero se ugotovi, da ni združljiva z notranjim trgom ([196]). Prav tako Sodišče dosledno meni, da je obveznost države članice, da ukine pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notranjim trgom, namenjena ponovni vzpostavitvi prejšnjih razmer ([197]).

(286) V zvezi s tem je Sodišče odločilo, da je ta cilj dosežen, če prejemnik vrne zneske, ki so bili dodeljeni z nezakonito pomočjo, in se tako odpove ugodnostim, ki jih je užival v primerjavi s konkurenti na trgu, ter če se ponovno vzpostavi stanje pred plačilom pomoči ([198]).

(287) V skladu s sodno prakso člen 16(1) Uredbe (EU) 2015/1589 določa, da „[č]e se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativni sklepi, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč […]“.

(288) Ker je bilo financiranje digitalizacije prizemne platforme ter poznejšega vzdrževanja in upravljanja izvedeno v nasprotju s členom 108(3) PDEU ter ga je treba šteti za nezakonito in nezdružljivo pomoč, je treba pomoč vrniti, da se ponovno vzpostavijo razmere, kakršne so bile na notranjem trgu pred njegovo dodelitvijo. Izterjava pomoči bi morala zajemati obdobje od datuma, ko je bila pomoč dana na voljo upravičencu, do datuma dejanske izterjave. Znesku, ki ga je treba vrniti, bi se morale prišteti obresti do datuma dejanske izterjave, ki se izračunajo v skladu z določbami poglavja V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ([199]).

7.2 **Prejemniki državne pomoči in količinska opredelitev zneska pomoči**

(289) Operaterji platform so neposredni upravičenci, kadar neposredno prejmejo sredstva za posodobitev in razširitev svojih omrežij ter za njihovo upravljanje in vzdrževanje. Kadar je bila pomoč izplačana javnim podjetjem, ki so posledično organizirala razpise za razširitev pokritja, se izbrani operater platforme šteje za posrednega upravičenca. Nezakonita in nezdružljiva pomoč bi se morala izterjati od operaterjev platform ne glede na to, ali so neposredni ali posredni upravičenci.

7.2.1 *Razvrstitev razpisov*

(290) Tehnološko nevtralen razpis je razpis, ki izpolnjuje dva kumulativna pogoja: (i) razpis se izrecno nanaša na razširitev pokritja z digitalno televizijo (in ne na digitalno prizemno televizijo) ter (ii) tehnične specifikacije razpisa poleg prizemne dovoljujejo tudi druge tehnologije. Razpis se ne more šteti za tehnološko nevtralen, če njegove tehnične specifikacije zahtevajo nakup ali uporabo strojne opreme za prenos ali transport digitalnega prizemnega televizijskega signala.

(291) Kadar je bila nezakonita pomoč dodeljena na podlagi tehnološko nenevtralnega razpisa, mora država članica razpise uvrstiti v kategorijo dobave strojne opreme ali razširitve pokritja v skladu s spodaj navedenimi pogoji.

(292) Pri razpisih za razširitev pokritja je izbrana družba zadolžena za zagotavljanje (vključno z gradnjo) operativnega omrežja digitalne prizemne televizije. Potrebne naloge v ta namen vključujejo zasnovo in projektiranje omrežja, prenos signala, uvedbo omrežja in dobavo potrebne opreme. Razpisi za razširitev pokritja vključujejo tudi primere, ko se dobavi oprema, omrežni operater pa lahko upravlja, uporablja ali izkorišča to opremo ne glede na to, kdo je njen lastnik. Poleg tega razpisi za razširitev pokritja običajno vključujejo povezane pogodbe v zvezi z digitalizacijo obstoječih centrov za razpošiljanje signala ali gradnjo novih (na primer adaptacija stanovanj, oskrba z energijo, „strogo vzdrževanje“, zakupne pogodbe, študije na področju varnosti in zdravja).

([196]) Sodba Sodišča z dne 12. julija 1973, Komisija/Nemčija, zadeva 70–72, EU:C:1973:87, točka 13.
([197]) Sodba Sodišča z dne 21. marca 1990, Belgija/Komisija, C-142/87, EU:C:1990:125, točka 66.
([198]) Sodba Sodišča z dne 17. junija 1999, Belgija/Komisija, C-75/97, EU:C:1999:311, točki 64 in 65.
([199]) Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

(293) Pri razpisih za dobavo strojne opreme je izbrana družba zadolžena za zagotavljanje opreme, potrebne za posodobitev omrežja. Potrebne naloge v ta namen vključujejo dobavo, namestitev in aktiviranje opreme ter usposabljanje zaposlenih. Za te razpise za dobavo opreme ni potrebna izterjava. Z drugimi besedami, zgolj ponudnikom strojne opreme ni treba vračati pomoči. Kadar pa razpis pripelje do digitalizacije obstoječega prizemnega omrežja, vključno z morebitnim zagotavljanjem opreme, ki jo upravlja, uporablja ali izkorišča omrežni operater, mora navedeni omrežni operater vrniti pomoč, saj bi moral biti razpis opredeljen kot razpis za razširitev pokritja.

(294) Po opredelitvi teh razpisov kot razpisov za razširitev pokritja mora Španija izterjati pomoč, dodeljeno na podlagi tehnološko nenevtralnega razpisa. Če bo Španija menila, da poleg razpisov, za katere Komisija meni, da so tehnološko nevtralni, tudi drugi razpisi izpolnjujejo oba pogoja, bo Komisiji predložila ustrezno razpisno dokumentacijo.

Primer

Med razpisi, ki jih je pregledala Komisija, je kot primer tehnološko nenevtralnega razpisa za razširitev pokritja ([200]) naveden razpis, ki ga je organizirala avtonomna skupnost Extremadura. Čeprav se naslov razpisa sklicuje zgolj na dobavo strojne opreme, je predmet razpisa dejansko vključeval zasnovo in uvedbo omrežja ([201]). Glede na specifikacije razpis ni tehnološko nevtralen ([202]), čeprav vsebuje klavzulo, ki je na prvi pogled videti kot klavzula tehnološke nevtralnosti ([203]).

Drugi primer tehnološko nenevtralnega razpisa za razširitev pokritja je razpis, ki ga je organiziralo javno podjetje „Agencia de Informática y Comunicaciones de la Comunidad de Madrid“ (AICCM) v avtonomni skupnosti Madrid ([204]). V tem primeru naslov in vsebina razpisa nakazujeta, da gre za razpis za razširitev ([205]), usmerjen zgolj v prizemno platformo ([206]).

([200]) Dobava, namestitev in zagon potrebne opreme za zagotavljanje storitve prenosa in oddajanja digitalne prizemne televizije za 6 nacionalnih multipleksov (državno globalno omrežje, enofrekvenčno omrežje) in multipleks avtonomne skupnosti na lokacijah v Extremaduri v okviru faze II nacionalnega načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo. Zadeva SU-28/2009.

([201]) Dobava, namestitev in zagon potrebne opreme za zagotavljanje storitve prenosa in oddajanja digitalne prizemne televizije za 6 nacionalnih multipleksov (Red Global Estatal (državno globalno omrežje), Red de Frecuencia Unica (enofrekvenčno omrežje)) in multipleks avtonomne skupnosti (v nadaljnjem besedilu: RGE, SFN in AUT) na lokacijah v okviru faze II nacionalnega načrta prehoda na digitalno prizemno televizijo. Vključuje naslednje dejavnosti: (a) oblikovanje tehničnih omrežij za radiodifuzijo in distribucijo, ki bodo podpirala storitev; (b) načrtovanje dobave potrebne opreme za predlagano omrežje; (c) uvedbo omrežja, vključno z namestitvijo in zagonom potrebne opreme in infrastrukture. Ta dobava bo izvedena „na ključ“.

([202]) Stran 2, odstavek 5 – „Glavni cilj, ki ga je treba doseči, je razširiti pokritje z digitalno prizemno televizijo in pri tem zagotoviti delež pokritja, ki naj se čim bolj približa 100 %, za vse prebivalce na območjih faze II v Extremaduri. Določene niso nobene omejitve v zvezi z arhitekturo omrežja ali tehnologijo/tehnologijami, ki naj se uporabijo, če so upoštevane minimalne zahteve.
Stran 10, odstavek 7 – „Ponudniki bi morali v svoje ponudbe vključiti arhitekturo predlaganega distribucijskega omrežja, ki mora biti v skladu z omrežjem za radiodifuzijo. Za vsak multipleks se poišče najboljša rešitev za to storitev, ki mora biti vedno v skladu z merili za gospodarsko in tehnološko optimizacijo.“

([203]) Druga razpisa, ki ju je Komisija uvrstila v isto kategorijo, sta razpis 2009/000127, ki ga je organizirala Junta de Andalucía, in razpis S-004/10/10, ki ga je organizirala Junta de Extremadura.

([204]) Tehnične specifikacije pogodbe za „zasnovo projektov, dobavo, namestitev in zagon potrebne infrastrukture in komunikacij za razširitev pokritja s signalom digitalne prizemne televizije v avtonomni skupnosti Madrid“. Pogodba se sklene po običajnem poenostavljenem postopku na podlagi več meril. Številka spisa (*número de expediente*) ECON/000572/2008.

([205]) Odstavek 3, stran 3 – „[…] zasnovo, namestitev in zagon potrebne infrastrukture in komunikacij za razširitev pokritja s signalom digitalne prizemne televizije v avtonomni skupnosti Madrid, vključno z vsemi deli v zvezi z izvajanjem povezanih tehničnih projektov, meritvami, vzdrževanjem, delovanjem in upravljanjem objektov, ki so vključeni v storitev v zvezi z uporabljeno infrastrukturo, ter deli, ki so potrebna za razširitev pomembnih informacij za spodbujanje digitalne prizemne televizije.“
Odstavek 8, stran 9 – „Na podlagi časovnega razporeda izklopa in razpoložljive dodelitve proračunskih sredstev bo opredeljeno omrežje za radiodifuzijo, ki je bilo predlagano za zagotavljanje pokritja z digitalno prizemno televizijo.“

([206]) Stran 4, odstavka 2 in 8 – „Glavni cilj, ki ga je treba doseči z izvedbo spodaj opisanih del, je razširiti pokritje z digitalno prizemno televizijo in pri tem zagotoviti delež pokritja, ki naj se čim bolj približa 100 %, za vse prebivalce v avtonomni skupnosti Madrid. Za olajšanje sprejema digitalne prizemne televizije na območjih pokritja se centrom za radiodifuzijo svetuje, naj bodo njihove lokacije v skladu z usmeritvijo obstoječih satelitskih krožnikov na stavbah, da državljanom ne bo treba namestiti novih krožnikov ali preusmeriti obstoječih. Ponudniki bi morali v predlagani rešitvi navesti, kako bodo naslovili to vprašanje.“ Stran 12, odstavek 4 – „Zasnovan bo mikro oddajnik, ki bo v skladu z naslednjimi specifikacijami.“

(295) Razpisi naj ne bodo razvrščeni le glede na njihov naslov, temveč predvsem glede na njihovo vsebino, saj sam naslov ne omogoča jasne opredelitve njihovega obsega.

(296) Pomoč, dodeljeno po izvedbi nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja, bo nato treba izterjati.

7.2.2 *Prejemniki državne pomoči in izterjava*

(297) Spodaj so opredeljene različne kategorije upravičencev pomoči. Na podlagi informacij, ki jih je predložila Španija, so v preglednicah navedene avtonomne skupnosti in približne kategorije pomoči. Ker Španija ni predložila popolnih informacij o upravičencih pomoči, mora razvrstiti upravičence v različne spodaj navedene kategorije in Komisiji predložiti ustrezna dokazila. Kot je bilo že poudarjeno v uvodni izjavi (233), je ureditev diskriminatorna.

(298) Poleg tega je bila velika večina razpisov za razširitev, ki jih je pregledala Komisija, opredeljenih kot razpisi, ki ne upoštevajo načela tehnološke nevtralnosti. Kljub temu je Komisija navedla, da ni mogoče izključiti, da je bil razpis v izjemnih posameznih primerih tehnološko nevtralen.

(299) Španija mora zato na podlagi pogojev, opredeljenih v zgornji uvodni izjavi (294), navesti, kateri razpisi so bili tehnološko nevtralni, in predložiti ustrezna dokazila v zvezi s tem.

(300) V primerih, kjer so avtonomne skupnosti organizirale nenevtralne razpise za razširitev pokritja, kot kaže zgornji primer Extremadure, so zmagovalci takih razpisov neposredni upravičenci nezakonite pomoči, ki jo je treba izterjati. Vsota, ki jo je treba izterjati, je enaka celotnemu znesku, ki so ga zmagovalci razpisov prejeli za razširitev in vse pomožne storitve (kot so prostori, adaptacijska dela, oskrba z energijo itd.), če te obstajajo. Da se izogne dvomu, kadar enaka infrastruktura ali storitve služijo ali so služile prenosu zasebnih kanalov na območju II in javnih kanalov na območju I, španski organi ne bi smeli izključiti izterjave zaradi dvojne uporabe infrastrukture ali storitve, temveč bi morali opredeliti sorazmerne stroške, povezane z območjem II, in izterjati zadevno pomoč. Komisija je na podlagi informacij, ki jih je prejela od Španije, ugotovila, da so nenevtralne razpise za razširitev pokritja izvedle (vsaj) avtonomne skupnosti Andaluzija, Extremadura, Murcia, Rioja in Valencija.

Podjetja, od katerih se zahteva vračilo pomoči	**Izterjava pomoči**	**Metoda, po kateri se zagotovi pomoč**	**Zadevna avtonomna skupnost (vsaj)**
Neposredni upravičenci zmagovalci tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja, ki so jih organizirale avtonomne skupnosti	celoten znesek, prejet na podlagi tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja	prenos sredstev upravičencu, izbranemu na razpisu	— Andaluzija — Extremadura — Murcia — Rioja — Valencija

(301) V primerih, ko je bila nezakonita pomoč za posodobitev prizemnega omrežja dodeljena mestnim svetom, ki so delovali kot omrežni operaterji, so mestni sveti neposredni upravičenci do pomoči. Vsota, ki jo je treba izterjati, je enaka celotnemu znesku, ki so ga mestni sveti prejeli od centralnih in regionalnih organov za razširitev pokritja s svojim omrežjem. Komisija je na podlagi informacij, ki jih je prejela od Španije, sklenila, da se to uporablja vsaj za mestne svete, ki imajo sedež v avtonomnih skupnostih Andaluzija, Kanarski otoki, Extremadura in Murcia (neizčrpen seznam). Če je mestni svet sklenil pogodbo o razširitvi pokritja, vključno z dobavo potrebne strojne opreme, z družbo, ki deluje kot omrežni operater, je upravičenec do pomoči navedeni omrežni operater, vsota, ki jo je treba izterjati, pa je enaka celotnemu znesku javnih sredstev, ki jih je omrežni operater prejel.

Podjetja, od katerih se zahteva vračilo pomoči	Izterjava pomoči	Metoda, po kateri se zagotovi pomoč	Zadevna avtonomna skupnost (vsaj)
Neposredni upravičenci mestni sveti, ki delujejo kot omrežni operaterji	celoten znesek, prejet od organov za razširitev pokritja	prenos sredstev upravičencu	— Andaluzija — Kanarski otoki — Murcia

Primer

(302) V Murcii so mestni sveti z denarjem, ki so ga prejeli od regije in MITT, organizirali skoraj vse od 143 opredeljenih razpisov. Če naročila niso bila dodeljena omrežnim operaterjem in niso *de minimis*, spadajo v to kategorijo.

(303) V primerih avtonomnih skupnosti, kjer je razširitev pokritja z omrežjem izvedlo javno podjetje, ki je delovalo kot omrežni operater, se tako podjetje šteje za neposrednega upravičenca, od katerega se izterja pomoč. Komisija je kot družbe, ki spadajo v to kategorijo, opredelila Aragón Telecom, Gestión de Infraestructuras Públicas de Telecomunicaciones del Principado de Asturias S.A., Multimedia de les Illes Balears S.A., Instituto Tecnologico de Canarias, Sociedad Regional de Cantabria I+D+I (IDICAN), Fundación Centro Tecnológico en Logística Integral de Cantabria (CTL), Promoción de Viviendas, Infraestructuras y Logística S.A v Kastilji in Leónu (Provilsa), Redes de Telecomunicación Galegas Retegal S.A. (Retegal), Obras Publicas y Telecomunicaciones De Navarra S.A. (Opnatel), Itelazpi S.A., Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) v Kataloniji ter Agencia de Informática y Comunicaciones de la Comunidad de Madrid (AICCM). Vsota, ki se jo izterja, je celotni znesek sredstev, prejet od organov za razširitev.

(304) Vendar v teh primerih ni izključeno, da so javna podjetja del razširitve izvedla sama, delno pa so razširitev s pogodbo na podlagi razpisa prenesle na omrežnega operaterja. V slednjem primeru je bila nezakonita pomoč dejansko prenesena na družbe, ki so bile izbrane na razpisu, s čimer so postale dejanske, čeprav posredne upravičenke do pomoči. Da bi se izognili dvojni izterjavi, se nezakonita pomoč zato izterja od dejanskih upravičencev, tj. (a) od javnega podjetja v višini zneska, prejetega za razširitev, od katerega se odštejejo sredstva, prenesena na omrežne operaterje na podlagi tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja, ter (b) od omrežnih operaterjev v višini zneskov, za katere je bila sklenjena pogodba po tehnološko nenevtralnem razpisu za razširitev pokritja, ki ga je organiziralo zadevno javno podjetje.

Podjetja, od katerih se zahteva vračilo pomoči	Izterjava pomoči	Metoda, po kateri se zagotovi pomoč	Zadevna avtonomna skupnost / zadevno javno podjetje/ približen znesek, ki ga je prejelo javno podjetje za razširitev pokritja
Neposredni upravičenci javno podjetje IN, kjer je ustrezno	celotni znesek, prejet od organov za razširitev pokritja (od katerega se po potrebi odštejejo sredstva, prenesena omrežnim operaterjem po tehnološko nenevtralnih razpisih za razširitev pokritja)	čas prenosa sredstev organov	— Aragonija (Aragón Telecom, 9 milijonov EUR) — Asturija (Gestión de Infraestructuras Públicas de Telecomunicaciones del Principado de Asturias SA, 14 milijonov EUR) — Balearski otoki (Multimedia de Illes Balears SA, 4 milijoni EUR) — Kanarski otoki (Instituto Tecnológico de Canarias, 3,7 milijona EUR)

Posredni upravičenci zmagovalci tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja, ki jih je organiziralo javno podjetje	celotni znesek, prejet na podlagi tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja	prenos sredstev upravičencu, izbranemu na razpisu	— Kantabrija (Idican; CTL, 3 milijoni EUR) — Kastilja in Leon (Provilsa, 44 milijonov EUR) — Katalonija (CTTI, 52 milijonov EUR) — Galicija ([207]) (Retegal, 17 milijonov EUR) — Madrid (AICCM, 3,6 milijona EUR) — Navarra (Opnatel, 7 milijonov EUR) — Baskija (Itelazpi, 10 milijonov EUR)

Primer

(305) V primeru Madrida, kjer je Komisija kot primer tehnološko nenevtralnega razpisa za razširitev pokritja navedla razpis, ki ga je organiziralo javno podjetje (AICCM) (glej uvodno izjavo (294)), je treba znesek v višini 3 622 744 EUR, ki je bil dodeljen družbi pogodbenici Retevisión S.A., v celoti izterjati od družbe Retevisión, ki je zmagala na nenevtralnem razpisu, ter ga odšteti od zneska, ki ga je treba izterjati od AICCM, javnega podjetja, ki je neposredni upravičenec ([208]).

(306) Kar zadeva pomoč za vzdrževanje in upravljanje omrežij digitalne prizemne televizije, Komisija meni, da so operaterji teh omrežij upravičenci pomoči za vzdrževanje in upravljanje. Pomoč je zato treba izterjati od navedenih omrežnih operaterjev.

(307) Kadar so posamezni upravičenci prejeli financiranje, ki ni presegalo pragov iz Uredbe (ES) št. 1998/2006 ([209]), tako financiranje ne pomeni državne pomoči, če so izpolnjeni vsi pogoji iz navedene uredbe, zato ni predmet izterjave.

(308) Izterjava bi se morala izvajati od datuma, ko so upravičenci pridobili prednost, tj. ko je bila pomoč dana na razpolago upravičencu, pri čemer bi se morale znesku prišteti obresti izterjave do datuma dejanske izterjave pomoči.

(309) Opozoriti je treba, da je Komisija, kot je navedeno v uvodni izjavi (9), po sprejetju Sklepa iz leta 2013 Španiji dala čas do 31. oktobra 2014, da organizira tehnološko nevtralne razpise, pod pogojem, da vse avtonomne skupnosti organizirajo razpise v navedenem roku. Ta pogoj ni bil izpolnjen, zato zgoraj navedeno prehodno obdobje ni pomembno za namene izterjave: Španija mora izterjati nezakonito pomoč, dodeljeno med 19. junijem 2013 in 31. oktobrom 2014.

([207]) Čeprav so bile v Galiciji občine registrirane kot omrežni operaterji, je bilo podjetje Retegal tisto, ki je pridobilo opremo in izvedlo razširitev pokritja omrežja. Zato je treba Retegal šteti za upravičenca pomoči.

([208]) Drugi razpisi, ki jih je Komisija uvrstila v isto kategorijo, so med drugim dva razpisa, ki ju je marca 2009 organizirala Provilsa in na katerih sta zmagala Retevisión SA in Telvent Energía S.A.; razpis SE/CTTI/06/08, ki ga je organiziral CTTI in na katerem je zmagal Abertis S.A., razpis z naslovom „Contratación del suministro de la fase II y III para la extensión de la TDT en Aragón“, ki ga je junija 2009 organiziral Aragón Telecom in na katerem je zmagal Abertis.

([209]) Uredba (ES) št. 1998/2006 je nadomestila Uredba (EU) št. 1407/2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* (v nadaljnjem besedilu: uredba *de minimis* iz leta 2013). Uredba *de minimis* iz leta 2013 se uporablja za pomoč, dodeljeno pred začetkom njene veljavnosti, če pomoč izpolnjuje vse pogoje iz navedene uredbe. V skladu s členom 7(3) uredbe *de minimis* iz leta 2013 se za vsako individualno pomoč *de minimis*, dodeljeno med 1. januarjem 2007 in 30. junijem 2014, ki izpolnjuje pogoje iz Uredbe (ES) št. 1998/2006, šteje, da ne izpolnjuje vseh meril iz člena 107(1) Pogodbe, in je zato izvzeta iz zahteve glede priglasitve iz člena 108(3) Pogodbe.

8. **SKLEPNA UGOTOVITEV**

(310) Komisija ugotavlja, da je Kraljevina Španija nezakonito dodelila pomoč operaterjem prizemne televizijske platforme za razširitev pokritja z digitalno prizemno televizijo na oddaljenih in manj urbaniziranih območjih Španije, pri čemer je kršila člen 108(3) PDEU. Pomoč, vključno s (stalno) pomočjo za upravljanje in vzdrževanje, se izterja od operaterjev platforme, ki so neposredni in posredni upravičenci. To vključuje tudi lokalna podjetja, ki delujejo kot operaterji platform –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč, ki je bila dodeljena operaterjem prizemne televizijske platforme za uvedbo, vzdrževanje in upravljanje digitalnega prizemnega televizijskega omrežja na območju II ter jo je Španija izvajala nezakonito, saj je pri tem kršila člen 108(3) PDEU, ni združljiva z notranjim trgom, z izjemo pomoči, ki je bila dodeljena v skladu z merilom tehnološke nevtralnosti.

Člen 2

Individualna pomoč, dodeljena v okviru sheme iz člena 1, ne pomeni pomoči, če je v času dodelitve izpolnjevala pogoje iz uredbe, ki je bila sprejeta v skladu s členom 2 Uredbe Sveta (ES) št. 994/98 ([210]) in se je uporabljala takrat, ko je bila pomoč dodeljena.

Člen 3

1. Španija od upravičencev izterja nezdružljivo pomoč, dodeljeno na podlagi sheme iz člena 1.

2. Zneskom, ki jih je treba vrniti, se prištejejo obresti za obdobje od dneva, ko so bili dani na voljo upravičencem, do njihove dejanske izterjave.

3. Obresti se izračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa v skladu s poglavjem V Uredbe (ES) št. 794/2004.

4. Španija z datumom uradnega obvestila o tem sklepu prekliče vsa neizplačana plačila pomoči v okviru sheme iz člena 1.

Člen 4

1. Izterjava pomoči, dodeljene v okviru sheme iz člena 1, je takojšnja in učinkovita.

2. Španija zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 5

1. Španija v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu predloži naslednje informacije:

(a) seznam upravičencev, ki so prejeli pomoč v okviru sheme iz člena 1, in skupni znesek pomoči, ki jo je vsak upravičenec prejel na podlagi navedene sheme, po naslednjih kategorijah: (i) zmagovalci tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja, ki so jih organizirali avtonomne skupnosti in mestni sveti, (ii) mestni sveti, ki delujejo kot omrežni operaterji; (iii) javna podjetja, ki delujejo kot omrežni operaterji; (iv) zmagovalci tehnološko nenevtralnih razpisov za razširitev pokritja, ki jih je organiziralo javno podjetje;

([210]) Uredba Sveta (ES) št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov 92 in 93 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 142, 14.5.1998, str. 1). Uredba Sveta (EU) 2015/1588 z dne 13. julija 2015 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 248, 24.9.2015, str. 1).

(b) skupni znesek (glavnica in obresti vračila), ki ga je treba izterjati od posameznega upravičenca;

(c) natančen opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;

(d) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo upravičencem odrejeno vračilo pomoči.

2. Španija obvešča Komisijo o napredku v zvezi z nacionalnimi ukrepi, sprejetimi za izvajanje tega sklepa, dokler pomoč, dodeljena na podlagi sheme iz člena 1, ni v celoti vrnjena. Na zahtevo Komisije takoj predloži vse informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Predloži tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo, ki so jih upravičenci že vrnili.

Člen 6

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 10. junija 2021

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
članica Komisije

PRILOGA

Javna poraba na območju II uporabe digitalne prizemne televizije po španskih regijah (avtonomne skupnosti z izjemo Kastilje – Manče)

	PRORAČUN (v EUR)							
Regija(avtonomna skupnost)	Ministrstvo za industrijo, trgovino in turizem Neposredne subvencije (1)	Ministrstvo za industrijo, turizem in trgovino Preferenčna posojila (1)	Regionalna sredstva (1)	Lokalna sredstva (1)	Tekoči stroški (2009–2011) (1)	Skupna sredstva	Skupni znesek organiziranih razpisov (2)	Skupni javnofinančni odhodki (3)
ANDALUZIJA	4 668 500,00	1 220 690,00	8 712 873,00	491 203,00	2 250 479,00	15 093 266,00	3 678 242,17	15 093 266,00
ARAGONIJA	5 900 000,00	8 700 000,00	5 400 000,00	–	5 000 000,00	20 000 000,00	16 281 754,30	20 000 000,00
ASTURIJA	–	13 430 787,00	353 535,00	–	2 129 698,00	13 784 322,00	13 784 322,00	13 784 322,00
BALEARI	–	–	913 034,00	–	763 034,00	913 034,00	3 294 429,02	3 294 429,02
KANARSKI OTOKI	2 905 766,26	1 130 595,85	1 792 402,57	–	–	5 828 764,68	5 284 331,67	5 828 764,68
KANTABRIJA	3 229 500,00	3 851 949,80	622 449,00	–	860 850,00	7 703 898,80	6 355 613,68	7 703 898,80
KASTILJA IN LEON	13 830 850,00	20 316 585,73	10 324 906,71	–	6 716 000,00	37 756 342,44	37 756 342,44	37 756 342,44
KATALONIJA	13 838 368,00	26 024 223,00	NI PODATKOV	NI PODATKOV	–	39 862 591,00	52 316 794,34	52 316 794,34
CEUTA	54 000,00	91 786,17	10 000,00	–	NI PODATKOV	155 786,17	50 000,00	155 786,17
EKSTREMADURA	2 238 250,00	7 800 000,00	18 718,00	–	–	10 056 968,00	9 549 379,74	10 056 968,00
GALICIJA	6 083 300,00	5 000 000,00	6 003 336,00	–	873 000,00	17 086 636,00	12 644 112,98	17 086 636,00
MADRID	554 200,00	–	3 068 444,00	–	–	3 622 644,00	3 622 744,00	3 622 644,00
MELILLA	254 000,00	NI PODATKOV	2 000,00	NI PODATKOV	NI PODATKOV	256 000,00	–	256 000,00
MURCIA	135 750,00	–	2 478 700,00	40 188,00	212 371,00	2 654 638,00	2 788 407,32	2 788 407,32
NAVARRA	316 850,00	–	6 675 028,00	–	4 256 508,39	6 991 878,00	6 991 878,00	6 991 878,00
RIOJA	1 229 350,00	3 000 000,00	3 737 425,00	–	944 000,00	7 966 775,00	5 766 775,00	7 966 775,00

BASKIJA	2 487 800,00	–	9 802 703,00	2 425 000,00	1 508 308,00	14 715 503,00	179 000,00	14 715 503,00
AVTONOMNA SKUPNOST VALENCIJA	1 822 250,00	13 384 248,94	818 280,30	586 234,17	679 500,00	16 611 013,41	15 412 499,00	16 611 013,41

([1]) Zneski, ki so jih med preiskavo sporočili španski centralni in regionalni organi. Za obdobje 2012–2018 je le nekaj regionalnih organov sporočilo informacije o tekočih stroških: Galicija je navedla, da niso nastali nobeni stroški; Andaluzija je poročala o 6 422 670,89 EUR; Asturija o 3 943 818,48 EUR; Katalonija o 22 879 421,63 EUR; Murcia o 521 968,10 EUR, Rioja pa o 5 223 287,03 EUR.

([2]) Znesek sredstev, dodeljenih zmagovalcem razpisov, priglašenih Komisiji.

([3]) Samo podatki iz štirih regij (v zeleni barvi) omogočajo natančno opredelitev zneska državne pomoči, ker se (i) prijavljeni znesek sredstev, ki so jih dodelili organi, in (ii) skupna sredstva, dodeljena po razpisih, sporočenih Komisiji, ujemajo. Glede na težave pri pridobivanju natančnih informacij od drugih regij se predpostavlja, da znesek državne pomoči, dodeljene v posamezni regiji, ustreza **višjemu** od dveh prijavljenih zneskov: (i) zneska skupnih sredstev, ki so jih dodelili organi, ali (ii) zneska skupnih sredstev, dodeljenih po razpisih, sporočenih Komisiji.